

Miljöbokslut 2019

Uppföljning av Miljöstrategiska programmet

Kommunfullmäktige

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Syfte.....	3
3 Målanalys	4
3.1 Energi.....	4
3.2 Transporter	15
3.3 Konsumtion och avfall.....	33
3.4 Mark och bebyggd miljö	45
3.5 Natur.....	53
3.6 Vatten	59
3.7 Information och utbildning	66
4 Slutsatser	72

1 Inledning

År 2019 blev Gävle kommun rankade som Sveriges tredje bästa miljökommun, efter två år på andra plats. Detta är ett kvitto på att miljöarbetet i Gävle kommun är fortsatt på en hög nivå.

Under 2019 har det miljöstrategiska programmet (MSP) reviderats och beslutet om det nya programmet tas under våren 2020. Hela koncernen har varit involverad i arbetet med revidering av programmet. Under våren 2019 har temagrupper tagit fram förslag på mål, indikatorer och åtgärder etc. och under hösten genomförs bland annat workshops och remiss för att samla in synpunkter. Företag i Gävle och Gävleborna har också varit inbjudna att lämna synpunkter. Sammanslaget har det givit över ettusen förslag som kommer att ligga till grund för det reviderade programmet.

- Under 2019 har en rad arbeten genomförts. Nedan listas några exempel på arbeten:
- Ett arbete med att ta fram en klimatfärdplan för Gävle har påbörjats under 2019. Den politiska inriktningen att Gävle ska vara klimatneutralt 2035 har varit styrande i arbetet. En slutrapport kommer att presenteras under februari 2020 med förslag på åtgärder för ett förändrat klimat, som ett första led i arbetet.
- Gävles vattenförsörjning via Gävle-Valboåsen är en av de allra viktigaste frågorna för Gävles utveckling och gävlebornas framtid. Kommunstyrelsen har beslutat ta fram en mark- och vattenstrategi för Gävle-Valboåsen.
- Framtagande av en ny kretsloppsplan för Gävle kommun är påbörjat och samverkan sker med övriga kommuner i regionen.
- Projektet Jakten på plasten har genomförts med fokus på att minska plastanvändningen, köpa in återvunnen eller förnybar råvara, samt återvinna den plast vi använder på rätt sätt. Syftet med projektet är att synliggöra plastens miljöpåverkan och för att spara kostnader och koldioxidutsläpp etc. Jakten på plasten är ett projekt som är finansierat från Klimatklivet och har pågått under året och avslutas under våren 2020. Medverkande i projektet är Högskolan i Gävle, Region Gävleborg, Gävle kommun, Gästrike återvinnare, Jobmeal, Sodexo, Växt och miljödesign. De sistnämnda deltagarna medverkar i nätverket Hållbart näringsliv Gävle.

Flera andra viktiga insatser som genomförts går att läsa i målanalyserna för respektive mål.

2 Syfte

Miljöstrategiska programmet beslutades i juni 2013. År 2019 är sjätte året med programmet och det blir den sista uppföljningen utifrån dessa mål och indikatorer. Under 2019 har ett arbete genomförts för att revidera det miljöstrategiska programmet, så nästa uppföljning kommer att ske utifrån detta.

Uppföljningen av programmet är uppdelad efter det miljöstrategiska programmets sju målområden.

Vad betyder färgerna?

Målbedömningen finns i grönt, gult och rött. I de fall det saknas underlag står ett streck istället för en färgbedömning. Målen är bedömda utifrån följande bedömningsgrunder:

Grön - målet är nära att uppnås eller har uppnåtts

Gul - arbete har påbörjats, ett fortsatt arbete krävs för att nå målet men vi har kommit en bit på väg

Röd - trenden går åt fel håll och/eller det räcker inte med de insatser som hittills har genomförts för att vi ska uppnå målet i tid.

3 Målanalys

3.1 Energi

Energianvändningen ska minska och energin ska användas mer effektivt

Näringslivet och gävleborna ska ha 25 % effektivare energianvändning till år 2020 jämfört med 2009

Målanalys

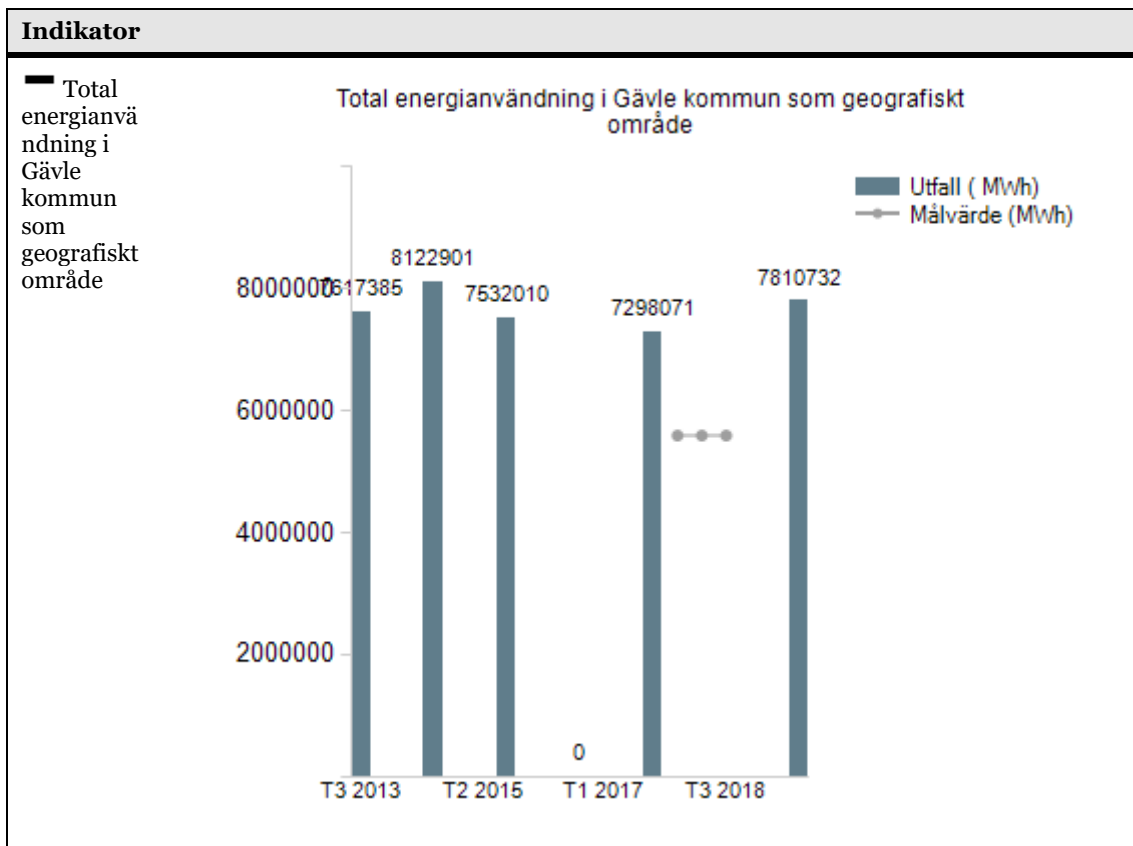
Om vi jämför med basår 2009 har energianvändningen i Gävle kommun totalt ökat med 5 %. Statistiken från 2018, vilket är den senast tillgängliga statistiken, p.g.a. eftersläpning av data från Statistiska Centralbyrån, visar att energianvändningen har ökat med 7 % sedan föregående år. Den totala energianvändningen har varierat under åren och var som högst 2014 - 2015.

Energianvändningen varierar med industrins produktion och energianvändning. Eftersom industrin står för ca 60 % av den totala energianvändningen så får den ett stort genomslag på den totala användningen.

Exempel på utåtriktade aktiviteter under året är att energi- och klimatrådgivaren har bedrivit rådgivning till gävlebor och företag. Särskilda informationsinsatser med fokus på energieffektivisering har bedrivits mot företag och bostadsrättsföreningar. Under året har flera utåtriktade aktiviteter genomförts med fokus på solenergi, transporter och elfordon. Gävle Energi har fortsatt arbetat med att utveckla energitjänster till sina kunder.

Gävle kommuns energiplan är framtagen sedan flera år tillbaka och det är dags att under år 2020 revidera den.

Målet om att energianvändningen ska vara 25 % effektivare år 2020 jämfört med 2009 bedöms inte kunna nås.

Elanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 20 % effektivare till år 2020 jämfört med 2009

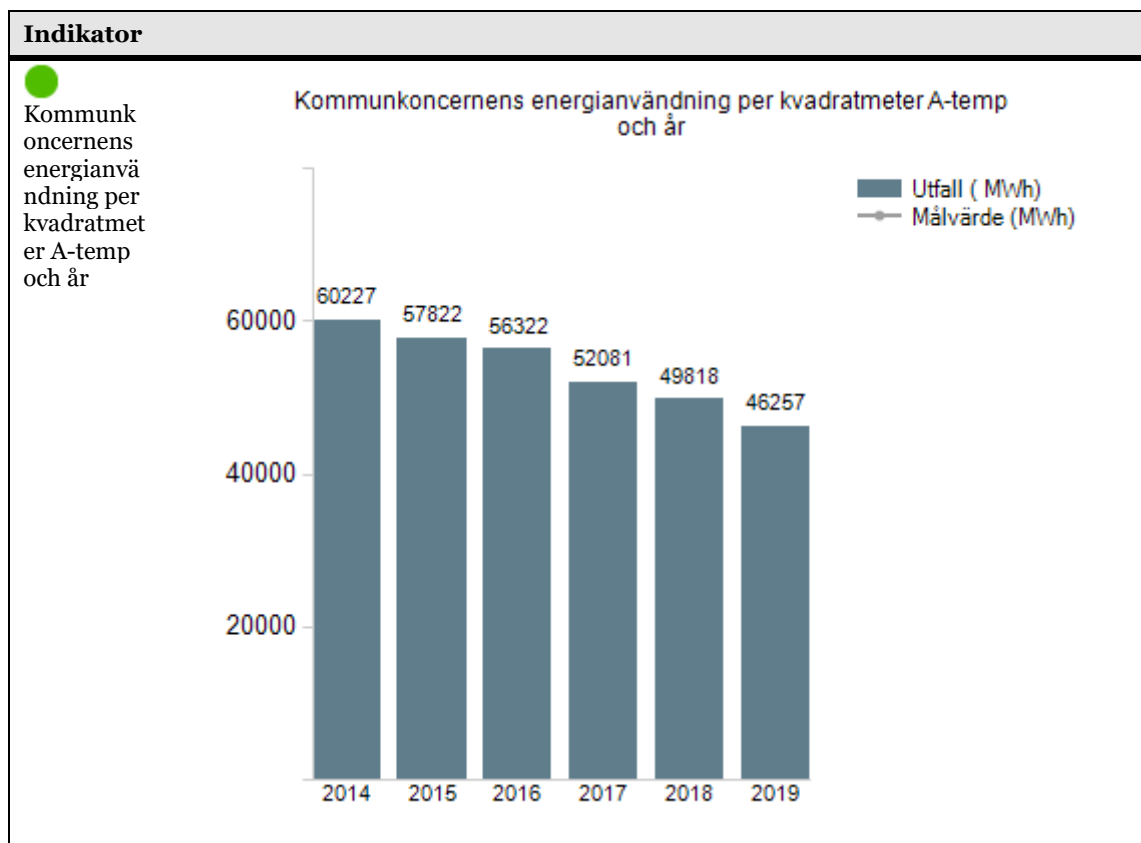
Målanalys

Totalt sedan 2009 har kommunkoncernens elanvändning minskat med 31 % om man tittar på kWh/kvadratmeter. Detta betyder att redan 2018 uppnåddes målet om en minskning på 20 % och det har sedan fortsatt minska under 2019.

Den totala elanvändningen inom Gävle kommunkoncern 2019 var 46 257 MWh.

Under 2019 har Gavlefastigheter genomfört ett antal olika åtgärder för att minska el- och värmeanvändningen. Vid flertal fastigheter har det genomförts belysningsbyten och i några fastigheter har fläktbyten gjorts. Under året har också olika tekniska installationer genomförts i ett flertal fastigheter, bland annat i syfte att kunna styra och reglera inomhustemperaturen digitalt, vilket ska leda till bättre energieffektivitet. I nybyggnationer och större ombyggnadsprojekt har energisimuleringar gjorts och energikrav ställts. Under 2019 installerade Gavlefastigheter solceller på Valbobadet och Skogmursskolan.

Målet är uppnått.

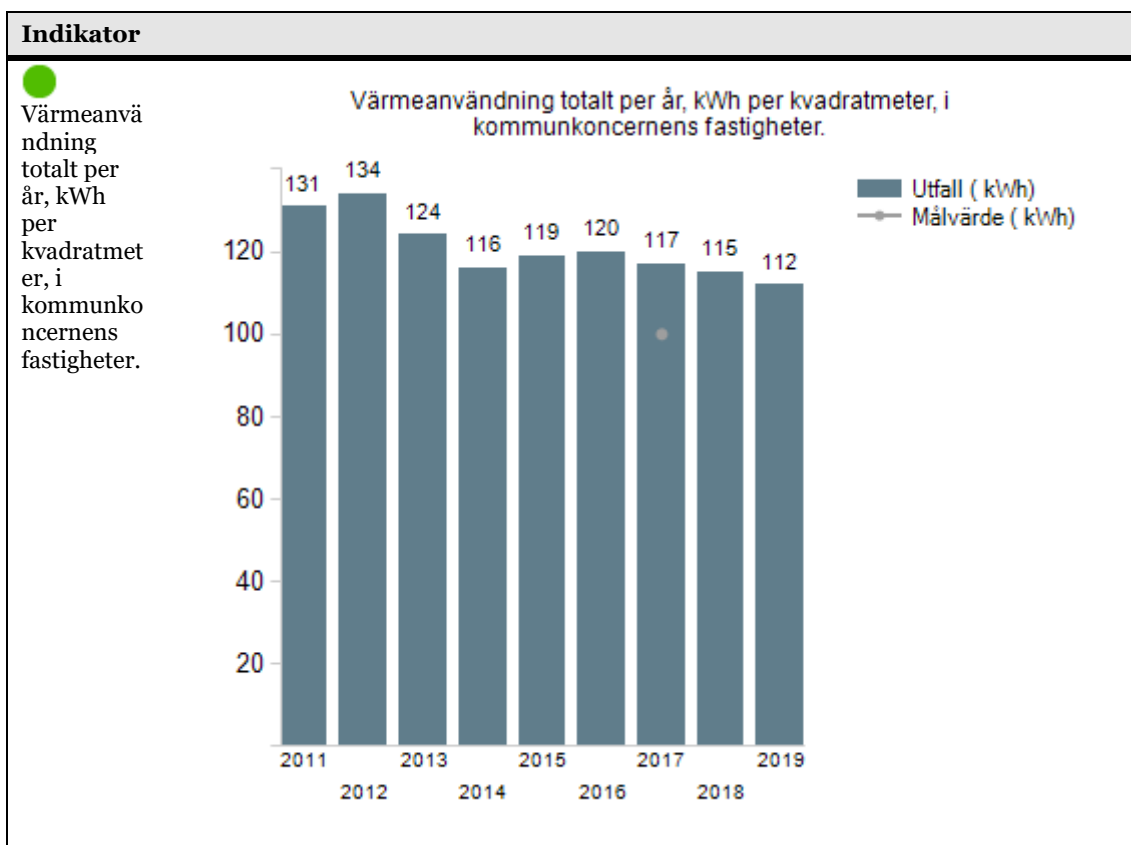
Värmeanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 10 %effektivare till år 2020 jämfört med 2009

Målanalys

Värmeanvändningen per kvadratmeter i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder har minskat med 16 % sedan 2009. Värmeanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter var 112 kWh per kvadratmeter år 2019.

Målet om 10 % minskning jämfört med 2009 är uppnått sedan år 2017.

Gävle kommun som geografiskt område ska vara klimatneutral år 2050

Näringslivets och Gävlebornas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030

Målanalys

Koldioxidutsläppen från energisystemet (inklusive transporter) har minskat. Mellan 2014 och 2019 har koldioxidutsläppen minskat med 24 %. Mellan 2018 och 2019 har utsläppen minskat med 11 %. Det är dock en eftersläpning i rapporteringen på två år så siffrorna för 2019 är från 2017.

Under 2019 har ett arbete med att ta fram en klimatfärdplan för Gävle pågått. Den politiska inriktningen att Gävle ska vara klimatneutralt 2035 har varit styrande i arbetet. En slutrapport

kommer att presenteras under februari 2020 då även arbetet med att planera för genomförandet fortsätter.

Energianvändningen minskar, men ett fortsatt intensivt arbete behövs för att bli fossilfria till år 2030.

Produktionen av förnybar energi inom Gävle kommun som geografiskt område ska öka

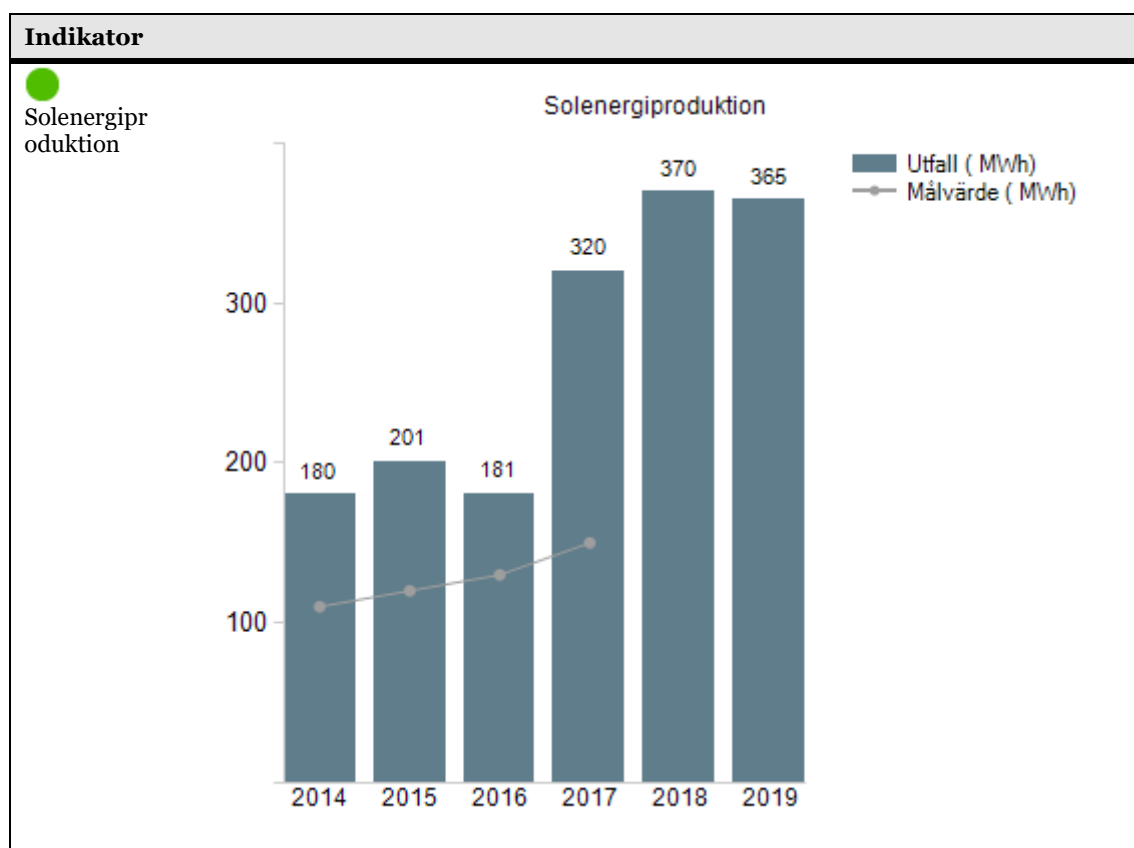
Målanalys

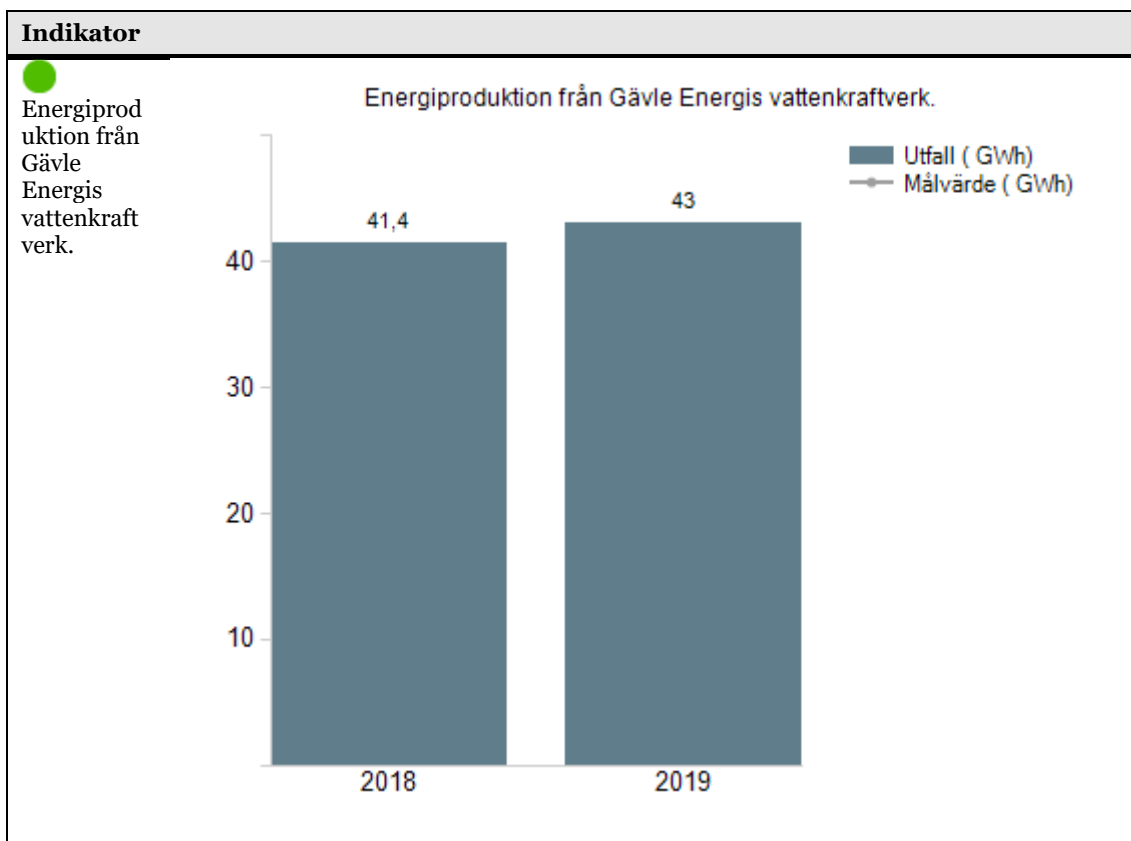
Produktionen av solenergi inom Gävle kommunkoncern har ökat med 508 % från år 2009 till år 2019. Produktionen har minskat något mellan 2018 och 2019, men nivån är högre än 2017.

Mellan 2013 och 2019 har energiproduktionen från Gävle Energis vattenverk ökat med 21 %. Energiproduktionen var något högre 2019 än 2018.

Gävle Energis verksamhet Energitjänster, har under året drivit ett projekt med solcellsinstallationer till villa där 25 stycken nyckelfärdiga anläggningar installerats.

Produktionen av förnybar energi har ökat mycket sedan 2012, men ökningen har avstannat något de senaste åren. För att produktionen ska fortsätta öka krävs att kommunen fortsätter investera i anläggningar för till exempel vindkraft och solenergi.

Produktionen av biogas ska öka med 400 % till år 2017 jämfört med år 2012

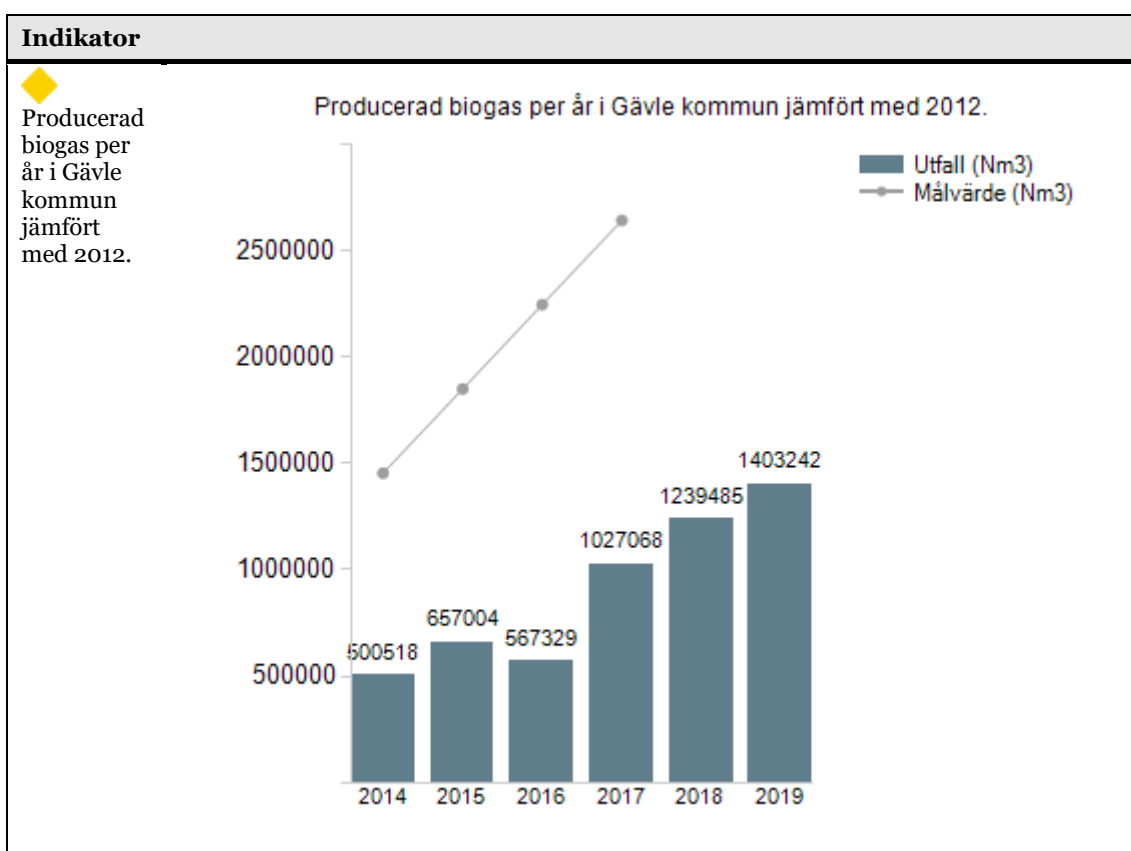

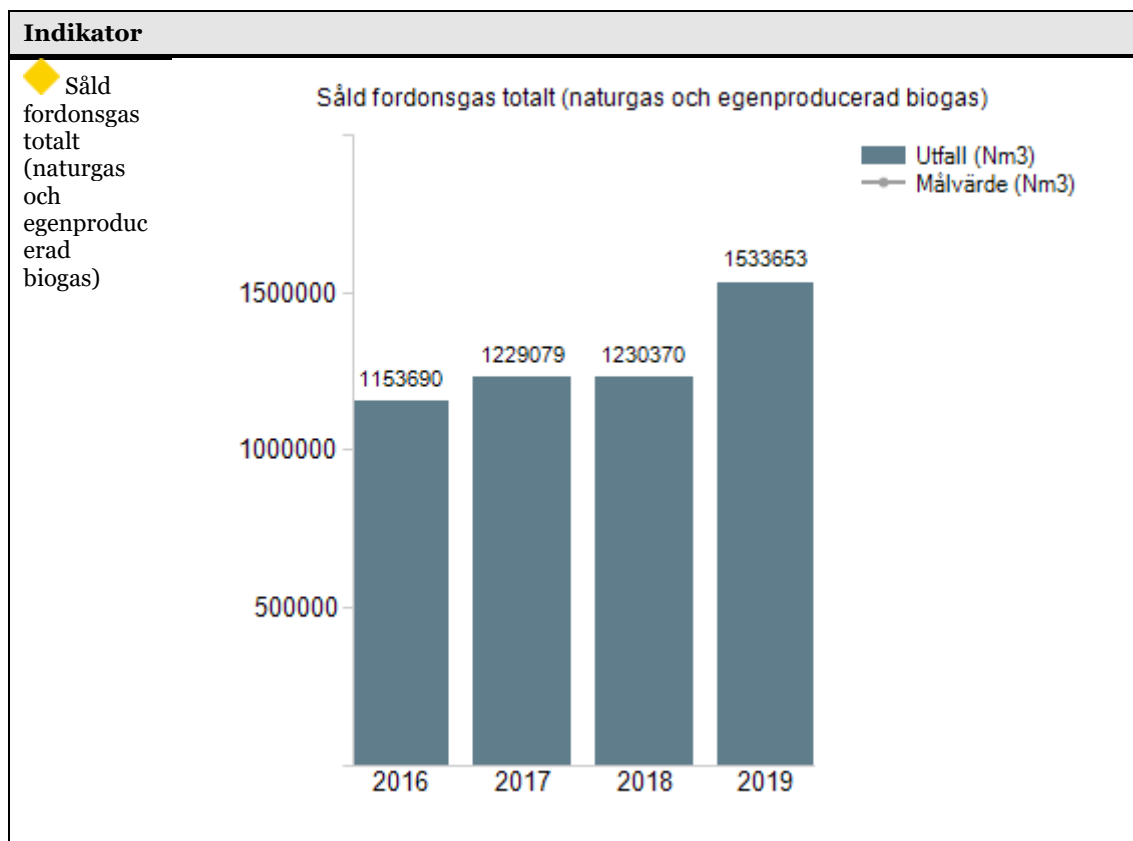
Målanalys

Sedan 2012 har biogasproduktionen ökat med 112 %.

2019 producerades 1 403 242 Nm³. Detta motsvarar 1 059 448 kg och 13,67 GWh. Under 2018 producerades 1 239 485 Nm³. Produktionen har ökat med 13 % sedan 2018.

Måläret har passerat och målet har inte uppnåtts. Sedan början av 2020 har produktionsanläggningen i Forsbacka full produktion av fordonsgas.

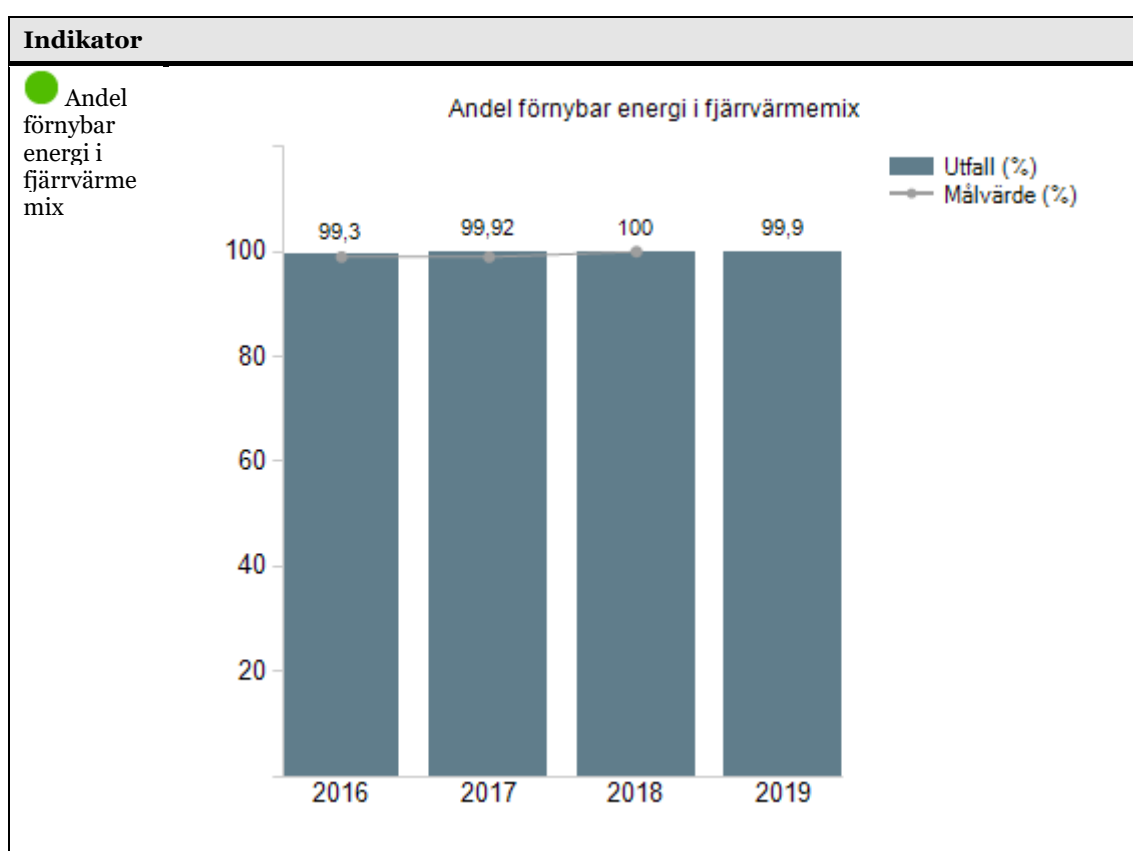
Gävle kommunkoncerns energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2018

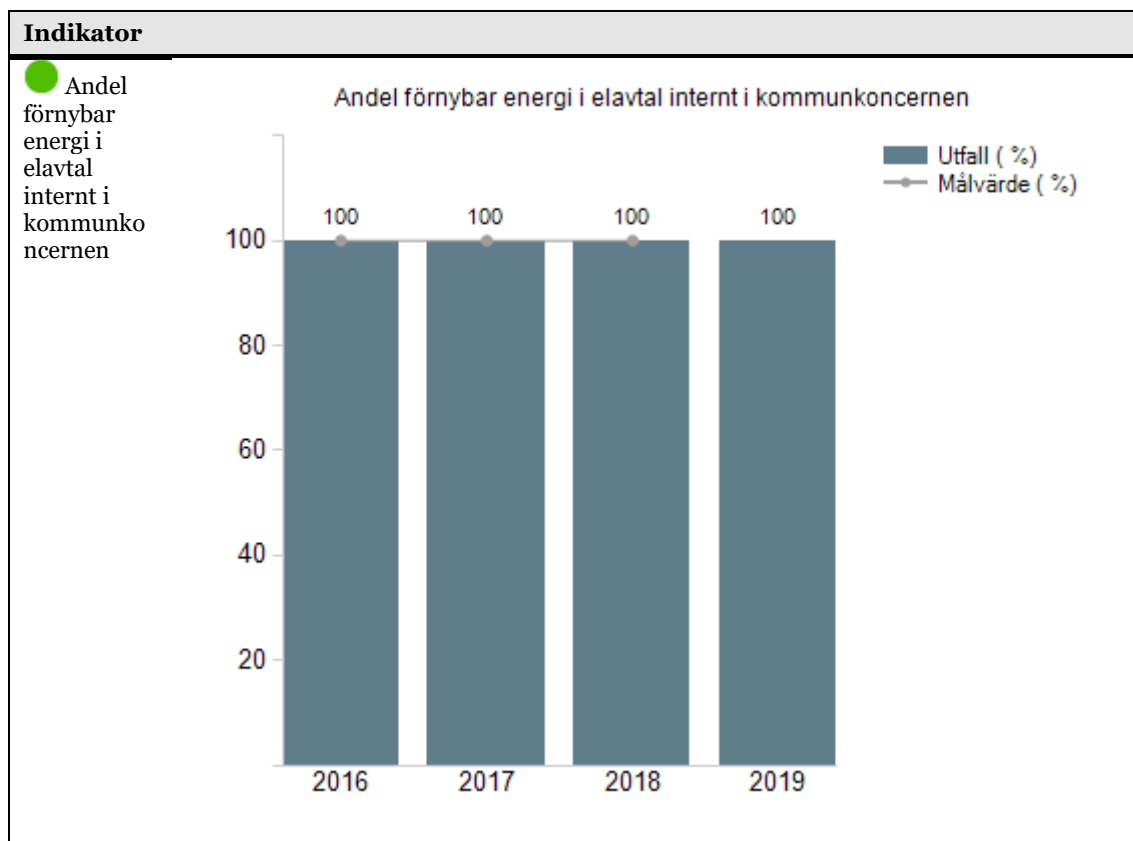

Målanalys

Gävle kommunkoncern har 100 % förnybar energi i fjärrvärmemixen och 100 % förnybar energi i elavtalen vilket medför att kommunkoncernen nått målet om fossilfri energianvändning i fastigheter och anläggningar år 2018 och fortsätter på samma nivå 2019.

Målet är uppnått.

Primärenergianvändningen för fjärrvärmerna ska inte överstiga 0,05

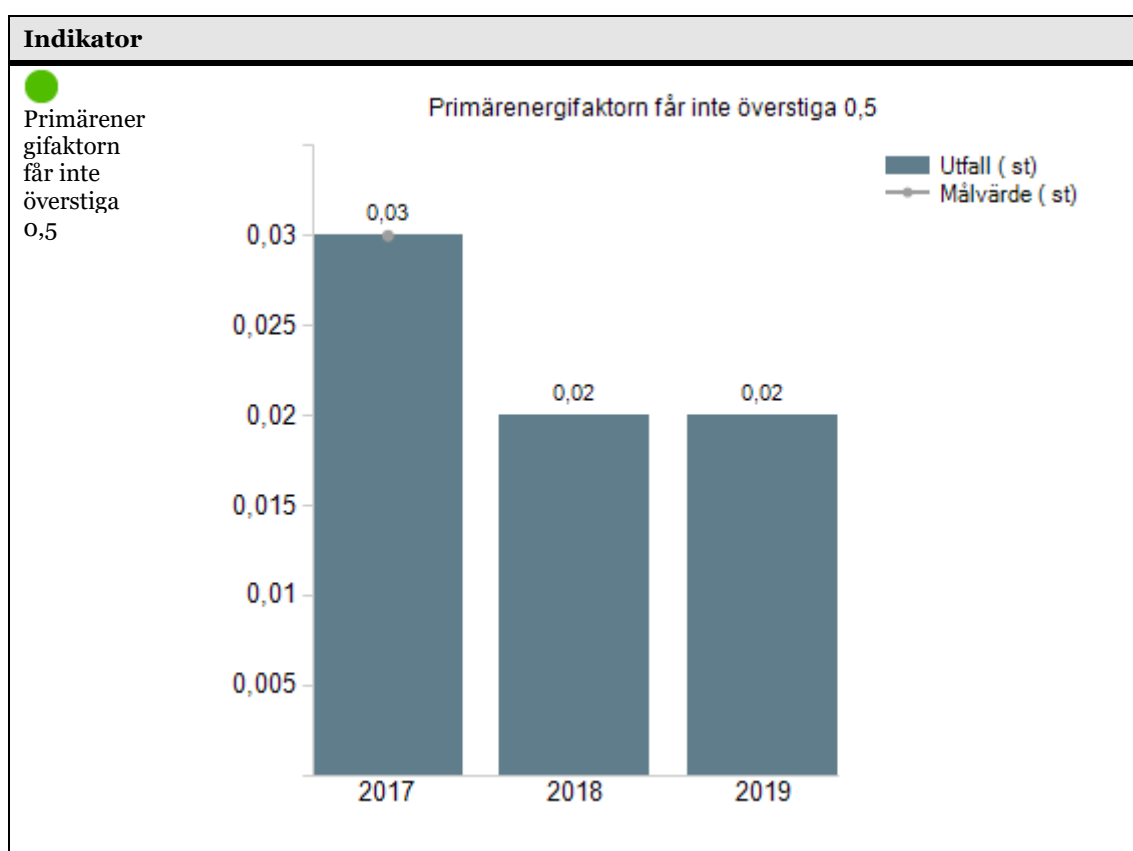

Målanalys

Primärenergifaktorn är på 0,02 vilket betyder att vi når våra mål med god marginal.

Primärenergi är energi som finns i naturresurser och som inte omvandlats av människan. I primärenergifaktorn inkluderas energin innan den omvandlats, men även energi som gått åt till att framställa energin i den form vi använder den. Primärenergifaktorn visar hur effektivt ett system är. Ju lägre siffra desto bättre. Som jämförelse kan nämnas att fossil olja har primärenergifaktorn 1,11.

Målet är uppnått.

3.2 Transporter

Minska resor och transporter

Körsträckan med bil i Gävle kommun ska år 2025 ha minskat med 25 % per invånare och år, jämfört med 2012

Målanalys

Totalt sett har körsträckan ökat med ca 5,5 % sedan år 2012. Utfallet för körsträcka med bil i genomsnitt per invånare är 629 mil för år 2018 (senare statistik finns inte), vilket är liten minskning jämfört med året innan. Sett över en längre period minskade körsträckan i början av 2010-talet för att sedan öka i slutet av 2010-talet.

Vägfrikens utsläpp påverkar klimatet, bidrar till övergödning, försurning och bildning av marknära ozon. Bilarnas avgaser, buller och slitagepartiklar har stora hälsoeffekter. Trafiken tar också naturresurser och utrymme i anspråk. Transportbehovet och resandet med bil behöver också minskas för att våra nationella klimat- och flera miljö kvalitetsmål ska kunna nås.

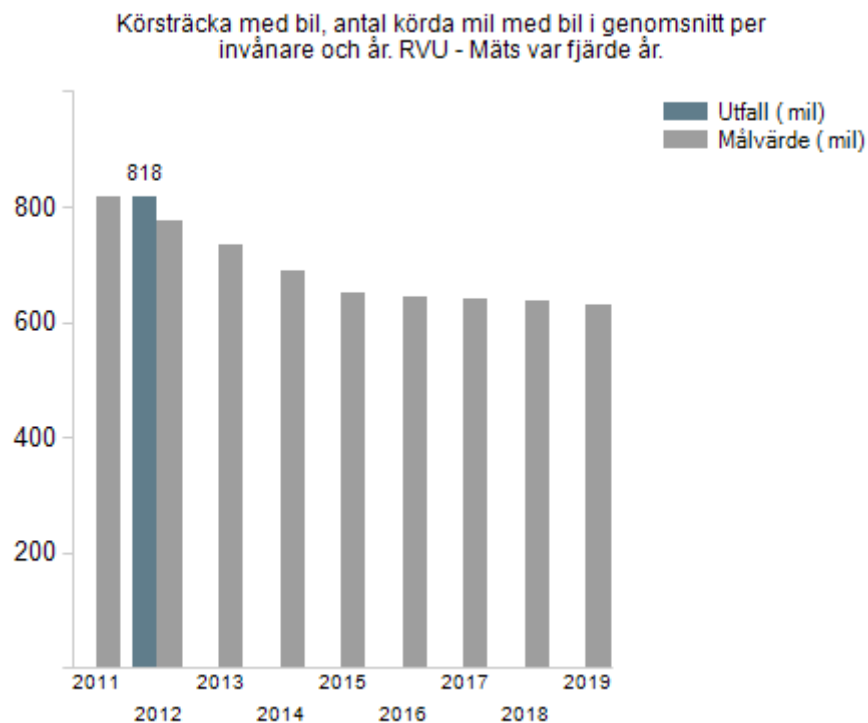
Utvecklingen inom transportområdet kommer att ha en avgörande betydelse i arbetet för att nå de kommunövergripande transportmålen. Målet om att körsträckan med bil i Gävle kommun ska ha minskat med 25 % år 2025, per invånare och år, jämfört med 2012 bedöms inte kunna nås med de insatser som genomförts eller planerats hittills.

Målet om att körsträckan med bil i Gävle kommun ska ha minskat med 25 % år 2025, per invånare och år, jämfört med 2012 bedöms inte kunna nås med de insatser som genomförts eller planerats hittills.

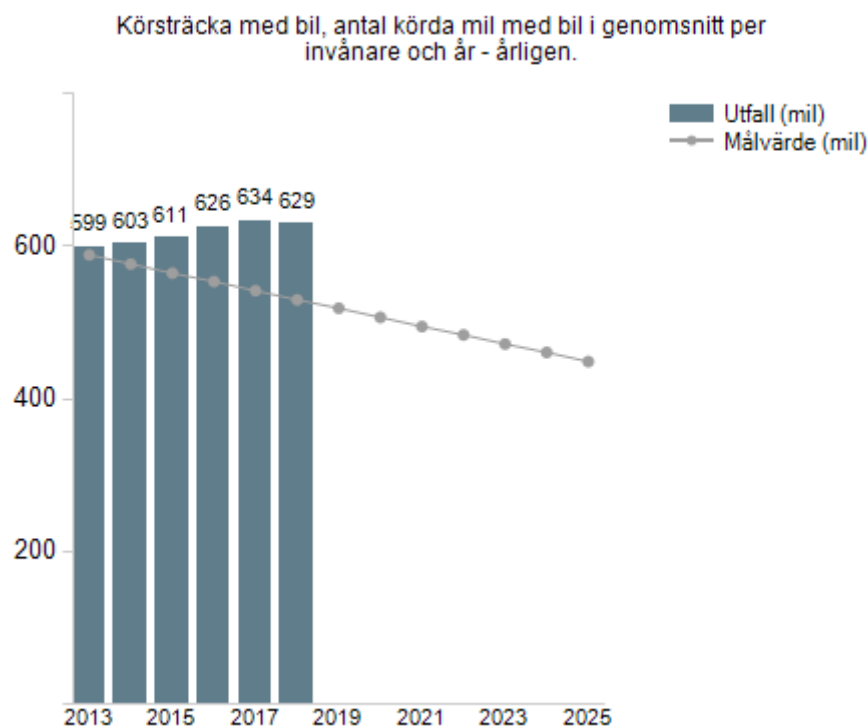
Exempel på åtgärder som har genomförts är "School chance", som är ett 5-årigt EU-projekt där Gävle kommun deltar. Arbetet ska resultera i en strategi och handlingsplan för skoltrafik. Arbetet har innefattat bland annat workshop kring ett antal möjliga åtgärder för hållbara elevresor till och från skolan samt arbete med ett utkast till en handlingsplan. Ett internationellt projektmöte har också hållits i Gävle, där ett samarbete mellan Håll Sverige rent och projektet om att integrera hållbara skolresor inom ramen för Grön Flagg presenterades.

Indikator

—
Körsträcka med bil, antal körda mil med bil i genomsnitt per invånare och år. RVU - Mäts var fjärde år.

■
Körsträcka med bil, antal körda mil med bil i genomsnitt per invånare och år - årligen.

Resor, transporter och användning av drivmedel som kommunkoncernens verksamheter genererar ska minska

Målanalys

Sett till en längre period, 2009-2018 har den totala årliga körsträckan med kommunkoncernens fordon ökat med 7,4 %. Mellan 2017 och 2018 minskade den totala körsträckan med kommunkoncernens fordon, vilket ligger i linje med målet, eftersom minskad körsträcka innebär minskad användning av drivmedel. För år 2019 saknas uppgifter om total körsträcka med kommunkoncernens fordon, då de digitala körjournaler som idag används i stora delar av kommunens fordonspark inte har varit i funktion under hela året. Under 2019 gjordes en ny upphandling av hårdvara för de körjournaler som finns i respektive bil. Den gamla hårdvaran demonterades i alla bilar inom fordonscentraliseringen. När skiftet av system skulle ske gick leverantören av den tidigare använda programvaran i konkurs, varpå det kom en kravställan från den tidigare leverantören på restvärde av den gamla hårdvaran. En rättstvist startade om äganderätten av hårdvaran, vilket försenade installationen av den nya programvaran under hela år 2019. Sedan början av år 2020 finns digitala körjournaler installerade i centraliseringens fordonsflotta, bland annat för att kunna följa upp körda km.

Körning med privata bilar inom kommunens verksamhet har minskat med cirka 483 000 km sedan år 2014, vilket motsvarar 42 %. År 2019 var minskningen cirka 46 000 km jämfört med år 2018. Detta beror bland annat på att Gavlefastigheter och flera av de kommunala bolagen kraftigt har minskat sin körning med privatbil. För tre år sedan tog exempelvis Gävle Energi bort möjligheten till ersättning för användning av privata bilar i tjänsten. Kommunens sektorer har också minskat privatbilskörningen, men trenden är inte tydlig för alla sektorer sett till perioden 2014-2019. Eftersom kommunens fordonspark stegvis centraliseras och blir alltmer fossilfri är det en fördel att tjänstefordon används mer och privatbilar mindre. Det är dock viktigt att beakta att ett mörkertal finns för körning med privatbil i tjänsten. En del av de resor som sker med privatbil anmäls inte samt att så länge det betalas ut milersättning för användning av privat bil i tjänst är det svårt att helt fasa ut privatbilskörningen.

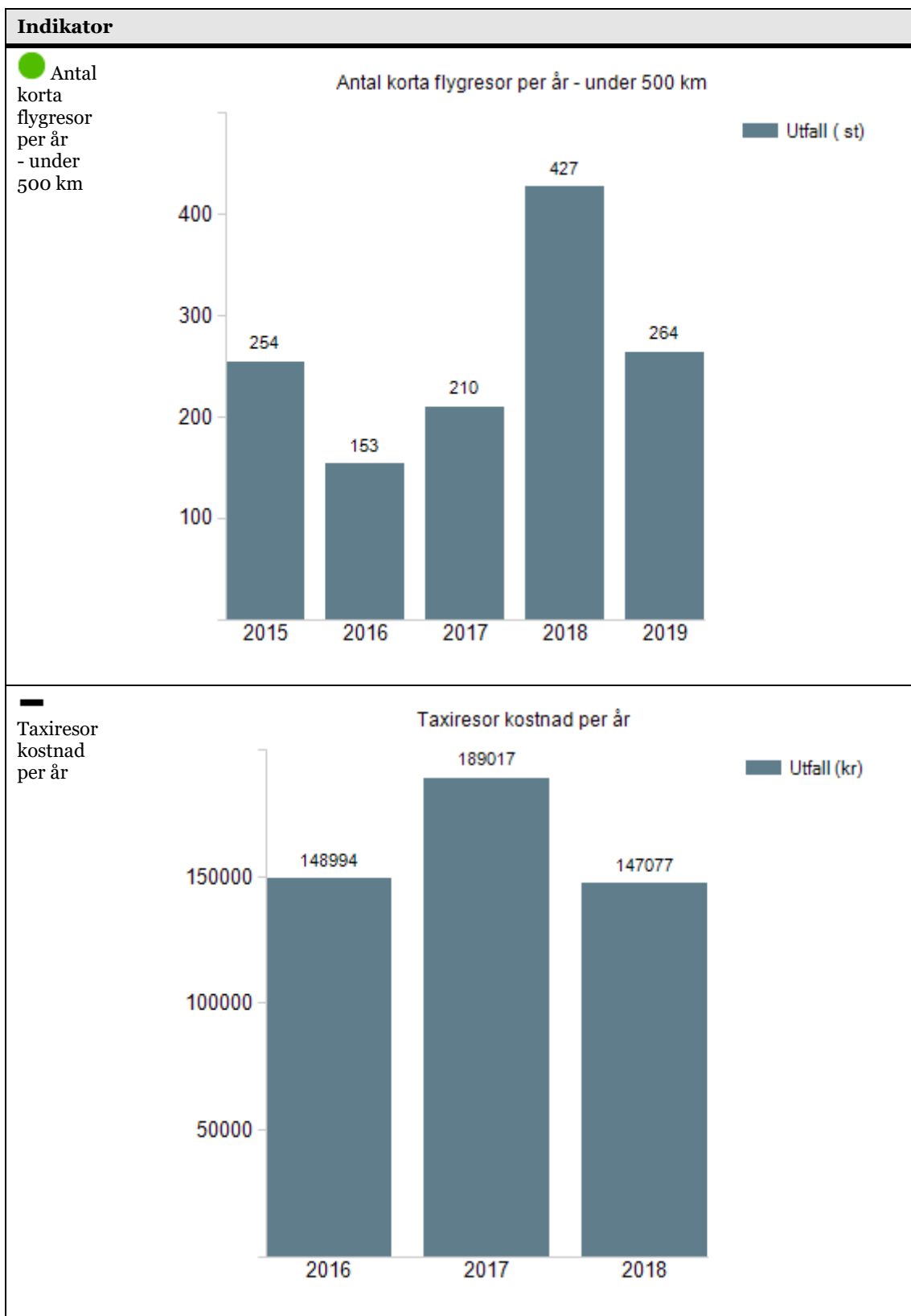
CO₂-utsläppen från kommunkoncernens flygresor har minskat med cirka 58 % jämfört med år 2014. Den totala flygsträckan har minskat sedan 2014 med ca 1,6 miljoner km. Antalet korta flygresor (enkelresor), under 50 mil, som genomförs av medarbetare inom kommunkoncernen, har över en längre period, 2014-2019, minskat med cirka 15 %. År 2019 var minskningen större, cirka 38 % jämfört med 2018.

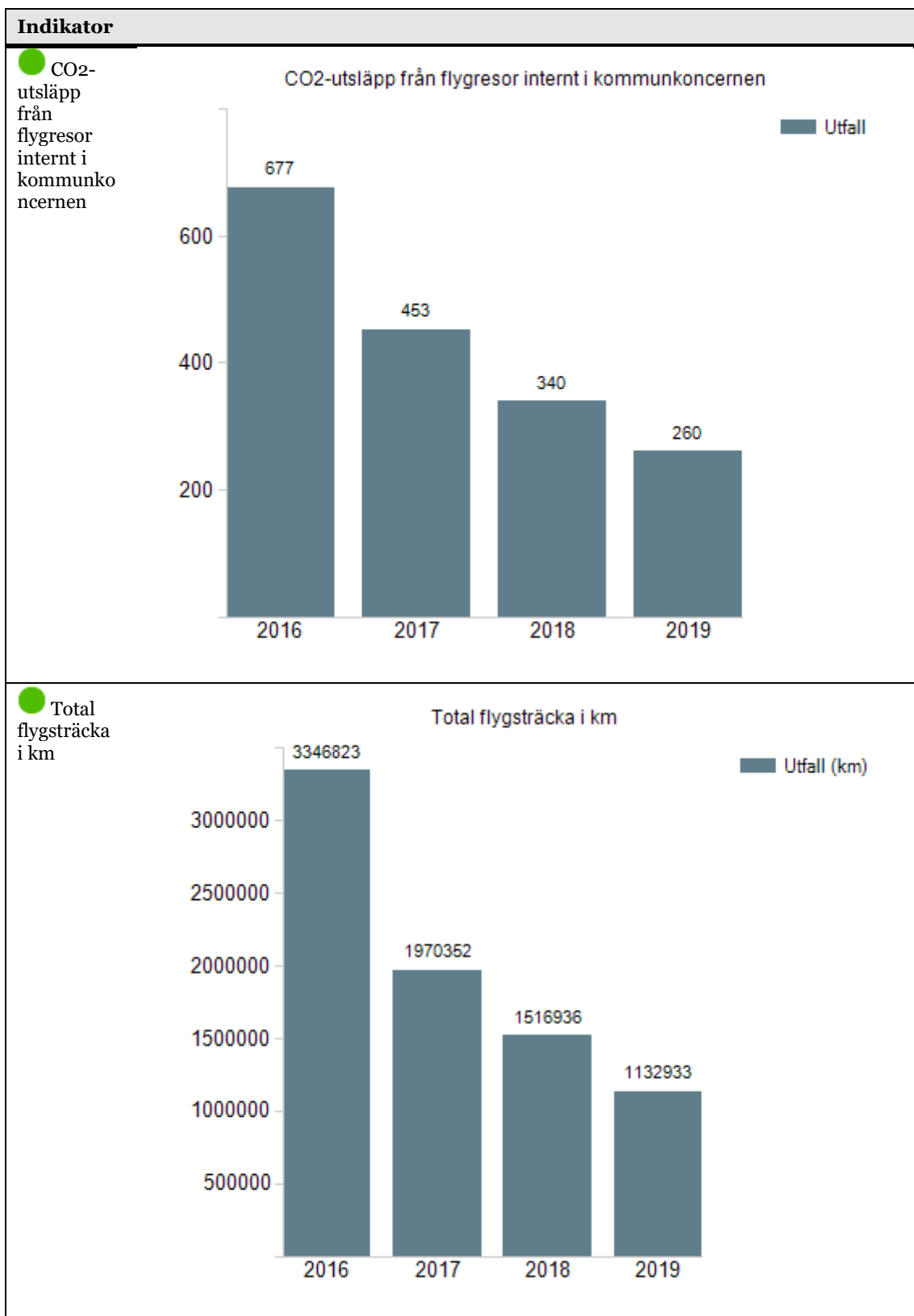
CO₂-utsläppen från kommunkoncernens flygresor var totalt cirka 260 ton år 2019, att jämföra med cirka 340 ton år 2018 och cirka 623 ton år 2014. Mellan 2018 till 2019 innebär det en minskning med cirka 24 %.

Gävle Drift och Service har diskuterat med verksamheterna om ruttoptimering och kostnadsbesparingar. Ett gott exempel på insatser som gjorts kring detta finns hos AME där deras arbete har resulterat i att de kunnat minska bilinnehavet och ersatt flera fordon med cyklar.

Under 2019 har nya körjournaler för kommande år handlats upp. Med hjälp av dessa kommer GDS att ha möjlighet att erbjuda verksamheterna en helhetsbild av deras resor och även ett bättre verktyg för ruttoptimeringar. GDS har också fått det kommande cykelansvaret och hoppas i och med detta att bolaget ska kunna få ett bättre helhetsgrepp och att kunna erbjuda verksamheterna ett bra komplement till bil.

Sammanfattningsvis har kommunkoncernens flygresor samt privatbilskörning minskat sedan år 2014, och minskade även år 2019 jämfört med 2018, men uppgifter om tjänstebilskörningen saknas. Det är oklart om målet kommer att nås.

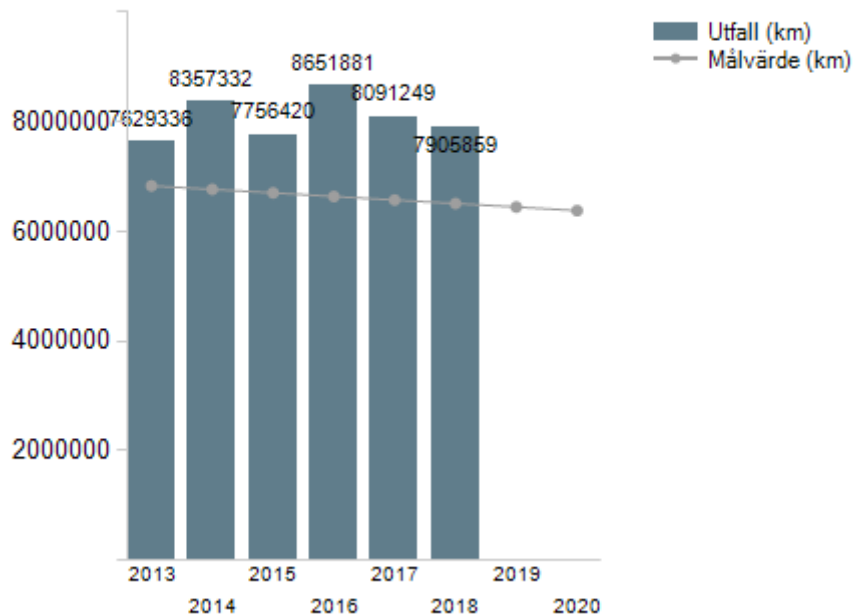

Indikator

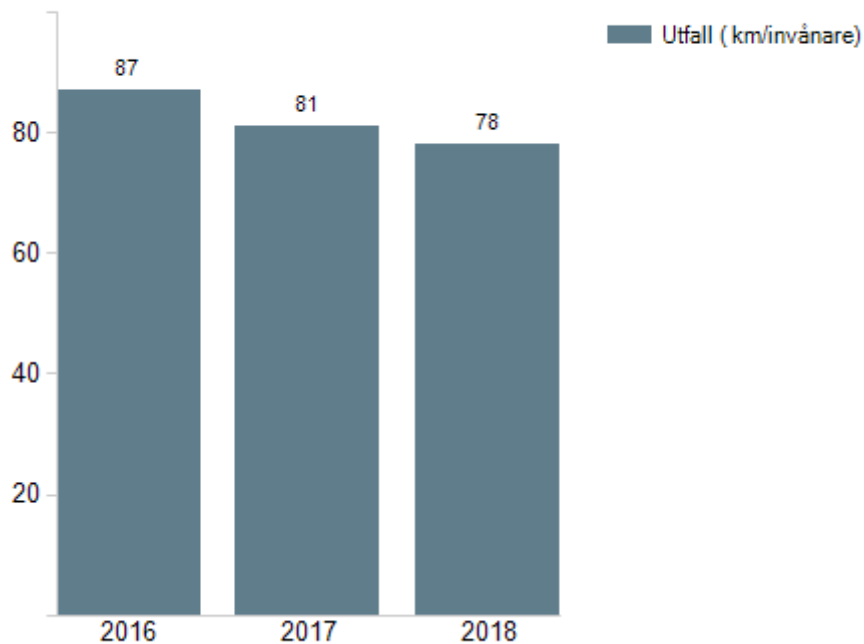
■ Total körsträcka med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)

Total körsträcka med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)

■ Total körsträcka som kommunkoncernens verksamhet genererar per invånare i Gävle kommun (km/invånare)

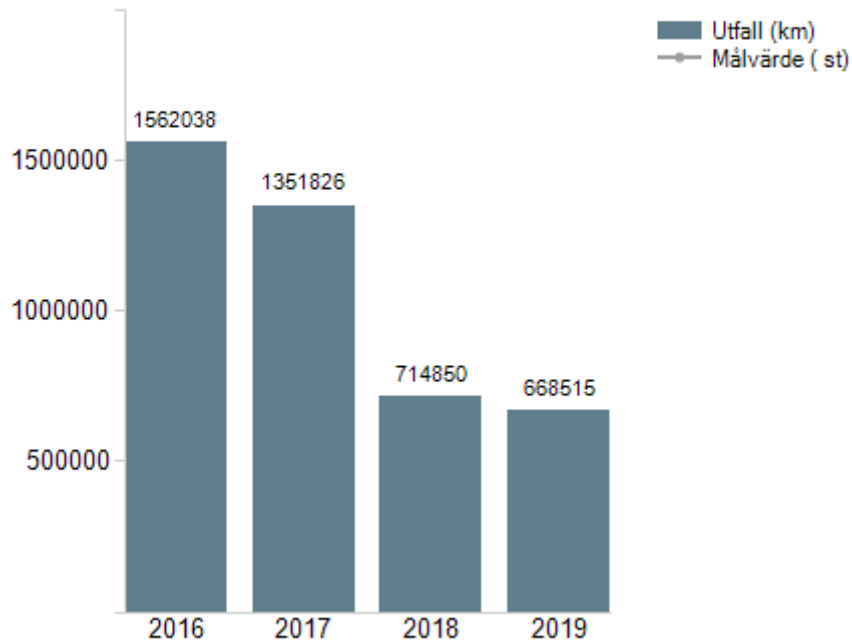
Total körsträcka som kommunkoncernens verksamhet genererar per invånare i Gävle kommun (km/invånare)

Indikator

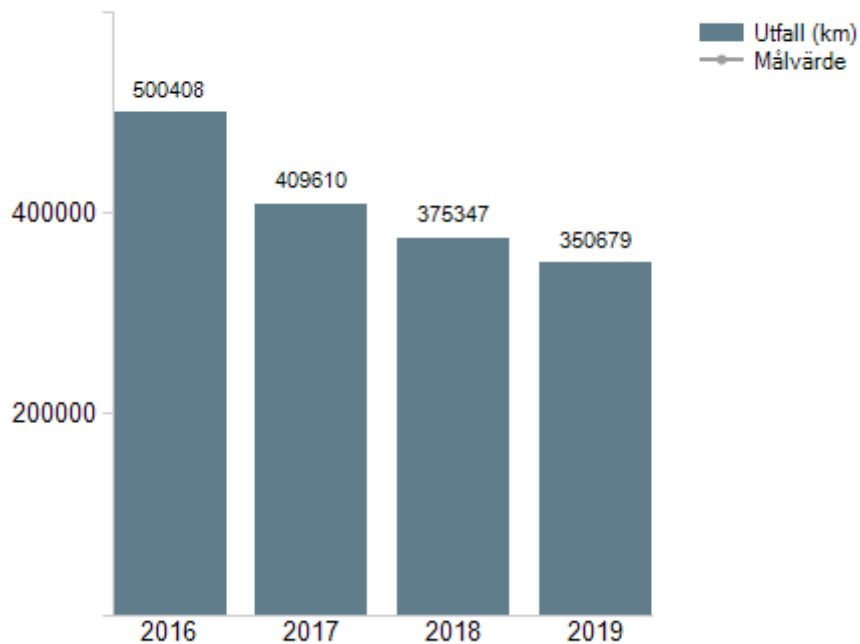
● Total körsträcka med privata bilar per år för alla transporter som Gävle kommuns verksamhet genererar

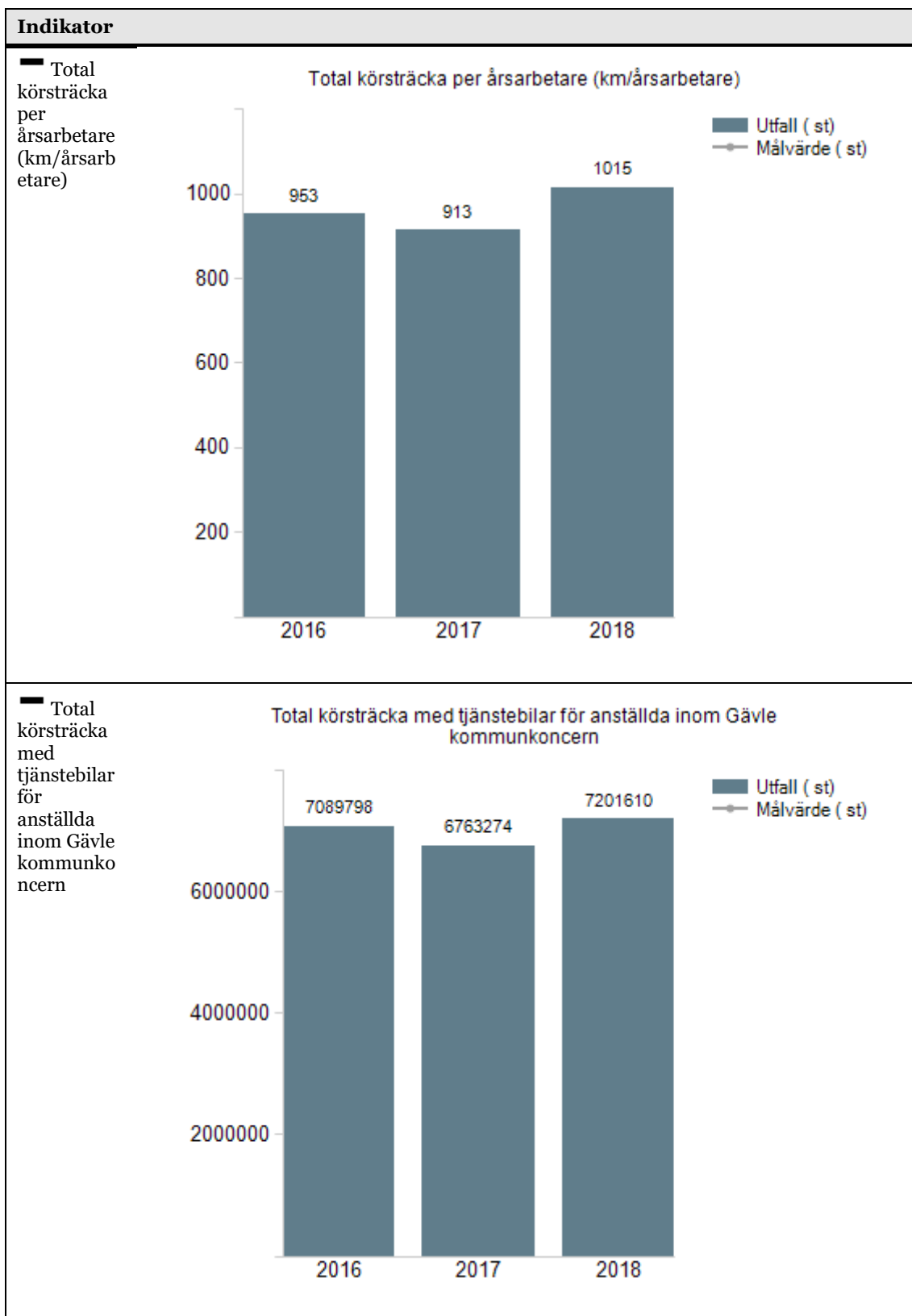
Total körsträcka med privata bilar per år för alla transporter som Gävle kommuns verksamhet genererar

● Total körsträcka med privata bilar för anställda och förtroendevalda inom Gävle kommunkoncern

Total körsträcka med privata bilar för anställda och förtroendevalda inom Gävle kommunkoncern

Öka andelen resor och transporter med hållbara färdmedel

Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommun skall fördubblas till 2030 jämfört med 2006, i förhållande till annat motoriserat resande

Målanalys

Gävlebornas resande med kollektivtrafik i kommunen mäts genom antalet genomförda resor med X-trafik. Sedan år 2014 har antalet resor per år och invånare ökat med cirka 11 %. År 2019 minskade dock antalet resor per år och invånare med 1 % jämfört med 2018. Siffrorna för 2019 är dock preliminära och kan komma att öka något. Antalet tågresor med X-trafiks tåg har minskat, men det beror på ett nytt samarbete med SJ, vilket gör att fler resenärer med X-trafikkort har valt att resa med SJ-avgångar och dessa resor registreras inte hos X-Trafik. Resandet med stadsbusstrafiken har minskat något, men det beror på att det inte var avgiftsfria resor för ungdomar under sommarmånaderna år 2019, vilket däremot var fallet år 2018.

För kommunkoncernen ökade antalet registrerade resor med X-trafiks företagskort mellan 2014 och 2019 med 6 575 resor, vilket motsvarar en ökning på 172 %. Dock minskade antalet med 730 resor mellan 2018 och 2019, en minskning med 6,6 %. Under 2019 gjordes en förändring, där företagskortet flyttades från Förvaltningshusets reception ut på avdelningarna vilket bedöms komma att leda till att korten blir mer använda.

Kommunkoncernens tjänsteresor med tåg har minskat med cirka 213 000 km under perioden 2014-2019. År 2019 var minskningen 265 000 km jämfört med 2018. En bakomliggande orsak kan vara besparingskrav på verksamheterna, exempelvis att det inte finns ekonomiskt utrymme för lika mycket konferenser och utbildningar som tidigare, vilket minskar antalet tågresor. En annan orsak kan vara att fysiska möten numera i högre grad ersätts med Skypemöten.

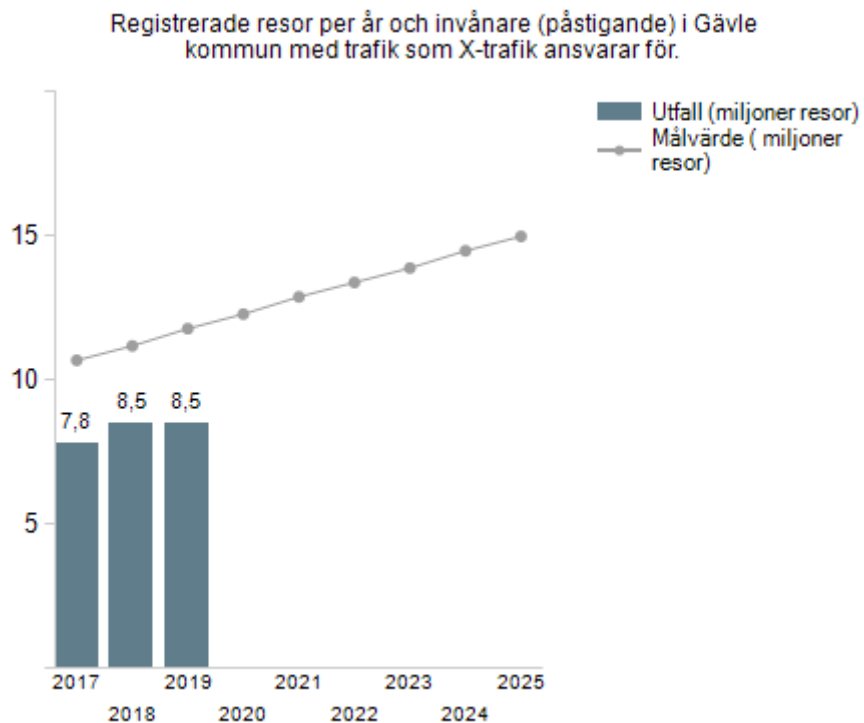
Samarbetet med Region Gävleborg för ökat resande med kollektivtrafik fortsätter. Gävle kommun har deltagit tillsammans med Region Gävleborg i ett EU-projekt, SMaaS - Sustainable Mobility as a Service. Projektet syftar till att hitta smarta tjänster för att göra det enklare att välja hållbara resealternativ.

Byggnationerna av nya hållplatser fortsätter att bidra till kollektivtrafikens framkomlighet. Effekterna av detta kommer sannolikt inte att märkas förrän om något år när resenärerna vant sig vid förändringen.

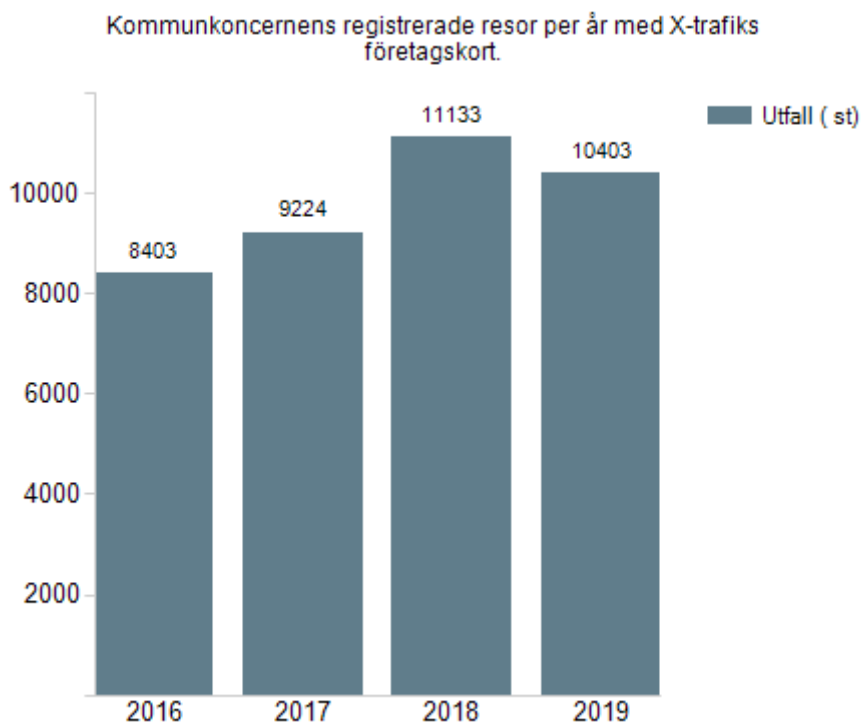
Kollektivtrafikens marknadsandel ökar inte i den takt som krävs. Det bedöms behövas stora insatser för att målet ska nås.

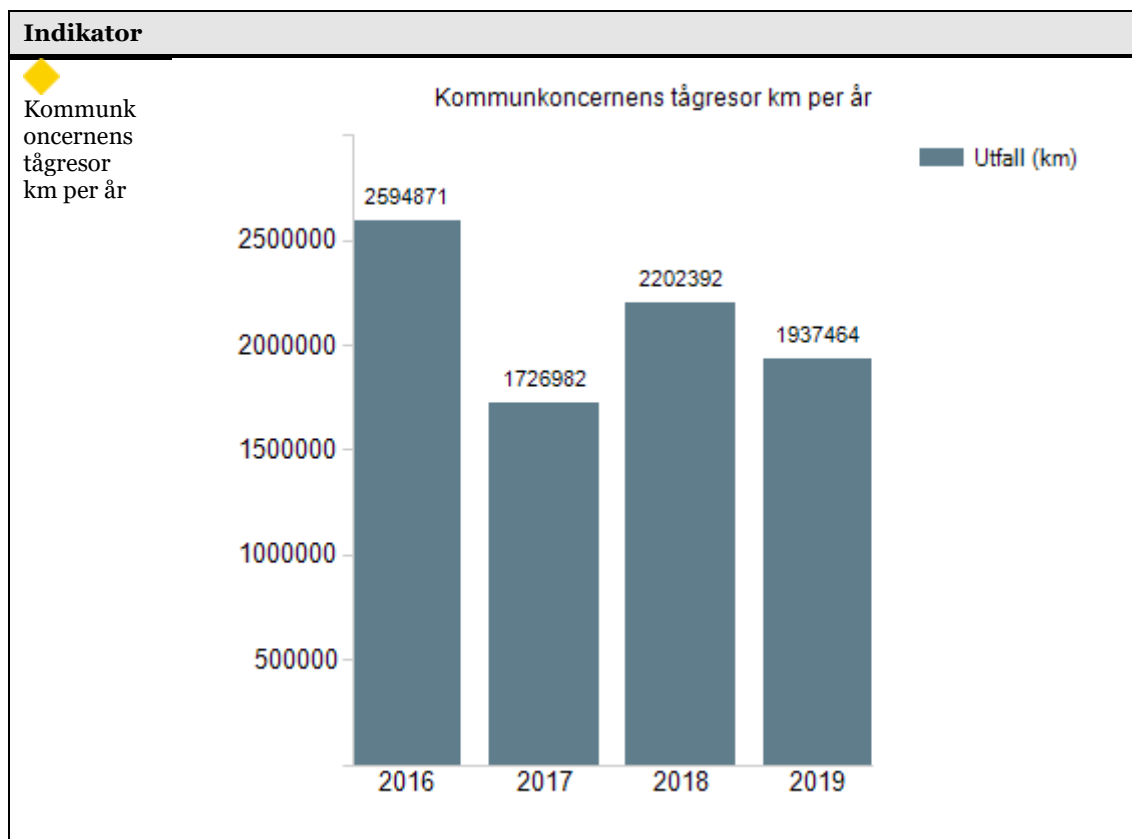
Indikator

Registrerade resor per år och invånare (påstigande) i Gävle kommun med trafik som X-trafik ansvarar för.

Kommunkoncernens registrerade resor per år med X-trafiks företagskort.

Antalet resor med cykel ska fördubblas fram till år 2025

Målanalys

Enligt resvaneundersökningen i Gävle år 2012, under den vecka då undersökningen genomfördes, skedde 14 % av de vuxna kommuninvånarnas resor med cykel. År 2018 var motsvarande siffra 12 %, enligt resvaneundersökningen "Resvanor i Gävle 2018" (RVU). Målvärdet på 18 % nåddes inte. RVU görs inte för 2019.

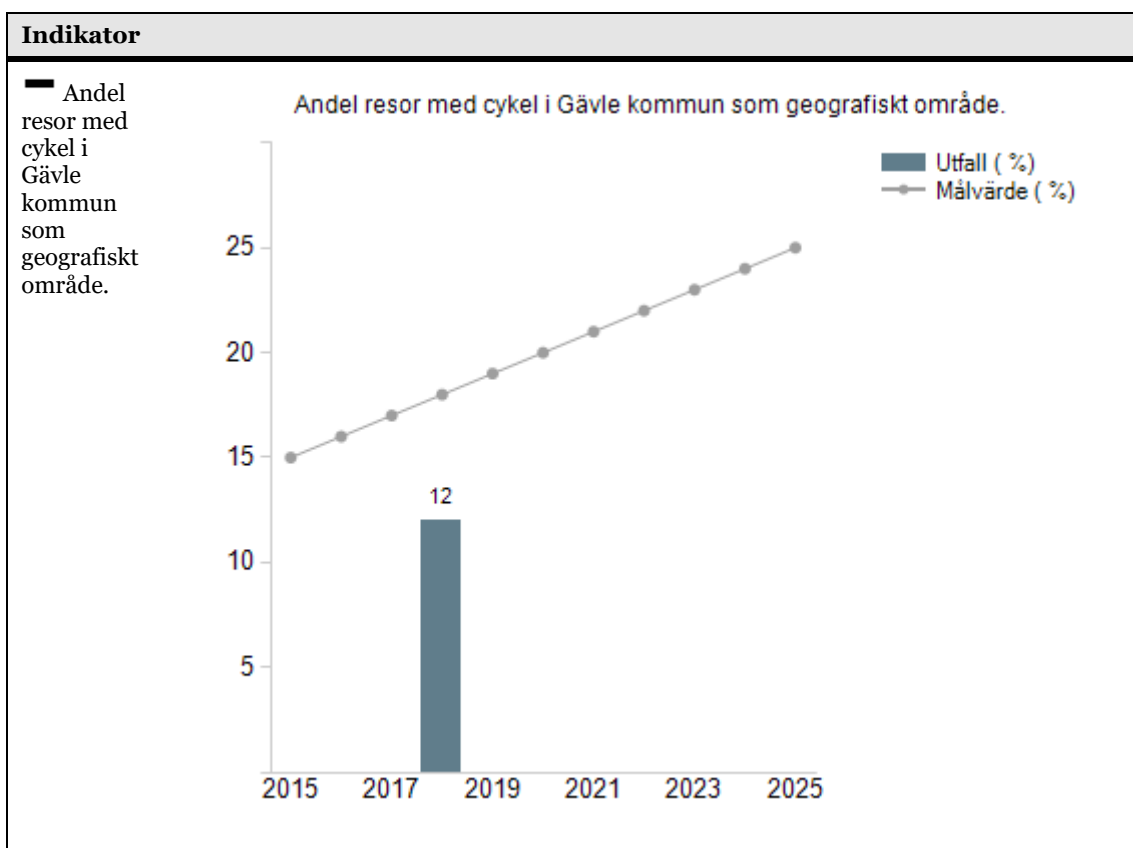
I kommunen finns totalt fem cykeltrafikräknare, varav en tillhör Region Gävleborg (vid Sjukhuset). Övriga mätpunkter är Centralbron, Kungsbron, Gävle Teater och Kvarnparken. Under 2019 uppmättes totalt 4 799 cyklister per vardagsmedeldygn, vilket kan jämföras med 5 735 cyklister 2018 och 6 470 cyklister 2014. Målvärdet, som är högre för varje år, har inte nåtts sedan 2015. Mätningarna för cykel vid Teatern, Centralbron och Kungsbron visar alla på färre passager årligen. Mätningen vid Kvarnparken har inte fungerat sedan slutet av 2018, och vecka 14 (2019) upphörde även registreringarna vid Centralbron. Tekniska problem med mätutrustningen är del av förklaringen till minskningen, men trenden för cykling är sammantaget neråtgående över de senaste fyra åren. För att nå målet om fördubbling av antalet resor med cykel fram till 2025 behövs insatser på flera områden. Metoder och verktyg för att samla in data om cykling och cyklister behöver också ses över för att ge ett trovärdigt kunskapsunderlag.

En markant ökning av andelen tjänsteresor med cykel för anställda inom kommunen har skett sedan 2014, då andelen låg på 10,6 %. Enligt kommunens resvaneundersökning utgjorde cykel cirka 15 % av tjänsteresorna år 2019, mätt som det huvudsakliga färdmedlet vid den senaste tjänsteresan. Målvärdet för 2019 på 15 % nås.

Under 2019 minskade dock andelen jämfört med 2018 som då var 16 %. Eftersom resvaneundersökningen görs i december/januari är andelen resor med cykel sannolikt högre under andra delar av året. Värt att nämna är dock att många av kommunens cyklar är relativt gamla och har brister samt att elcyklarna är relativt få. Detta kan göra att flera medarbetare väljer bil på sina tjänsteresor. Bilparken förnyas betydligt oftare än cykelflottan.

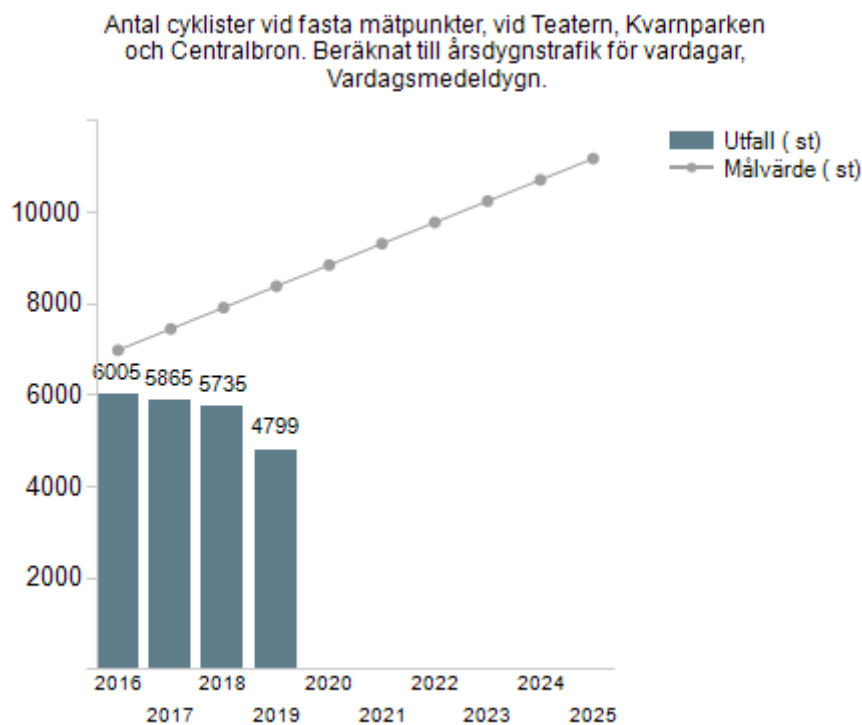
Flera av kommunens äldre cykelvägar har rustats upp och fått ny beläggning under året vilket har varit gynnsamt för det hållbara resandet under år 2019. Flera projekt för säkrare skolvägar har planerats och genomförts under året. Cykelvägar vid bland annat Strömsbro skola och Lillhagens skola har byggts. Arbetet med att revidera Cykelplan Gävle kommun som är från år 2010 har pågått under året.

Det är långt kvar till målet om en fördubbling av antalet resor med cykel till år 2025. Målet bedöms inte komma att nås.

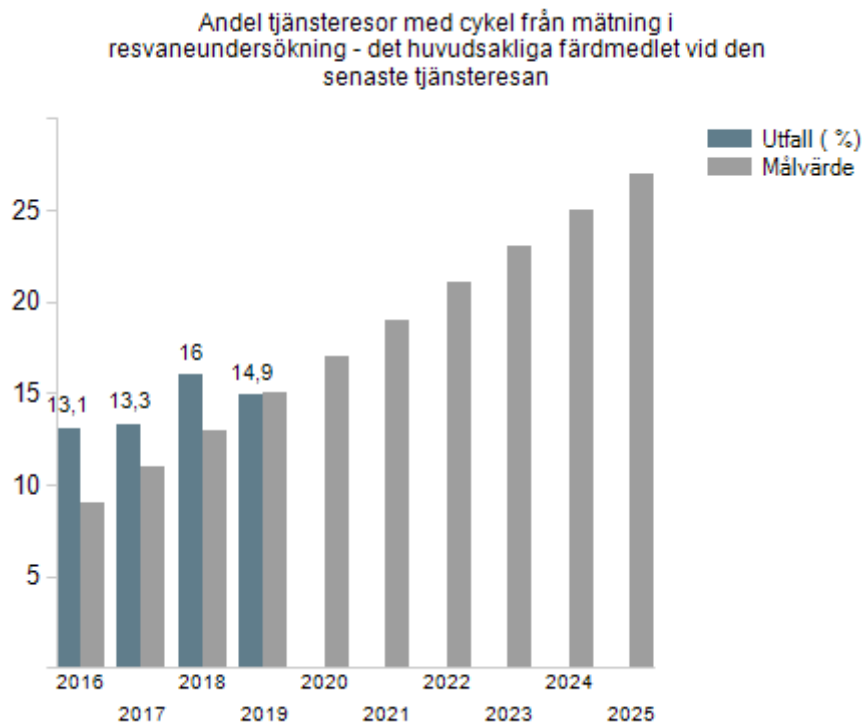

Indikator

■ Antal cyklister vid fasta mätpunkter, vid Teatern, Kvarnparken och Centralbron. Beräknat till årsdygnstrafik för vardagar, Vardagsmedeldygn.

● Andel tjänsteresor med cykel från mätning i resvaneundersökning - det huvudsakliga färdmedlet vid den senaste tjänsteresorn

Miljöanpassa resor och transporter

Gävlebornas och näringslivets resor och transporter ska vara fossilfria år 2030

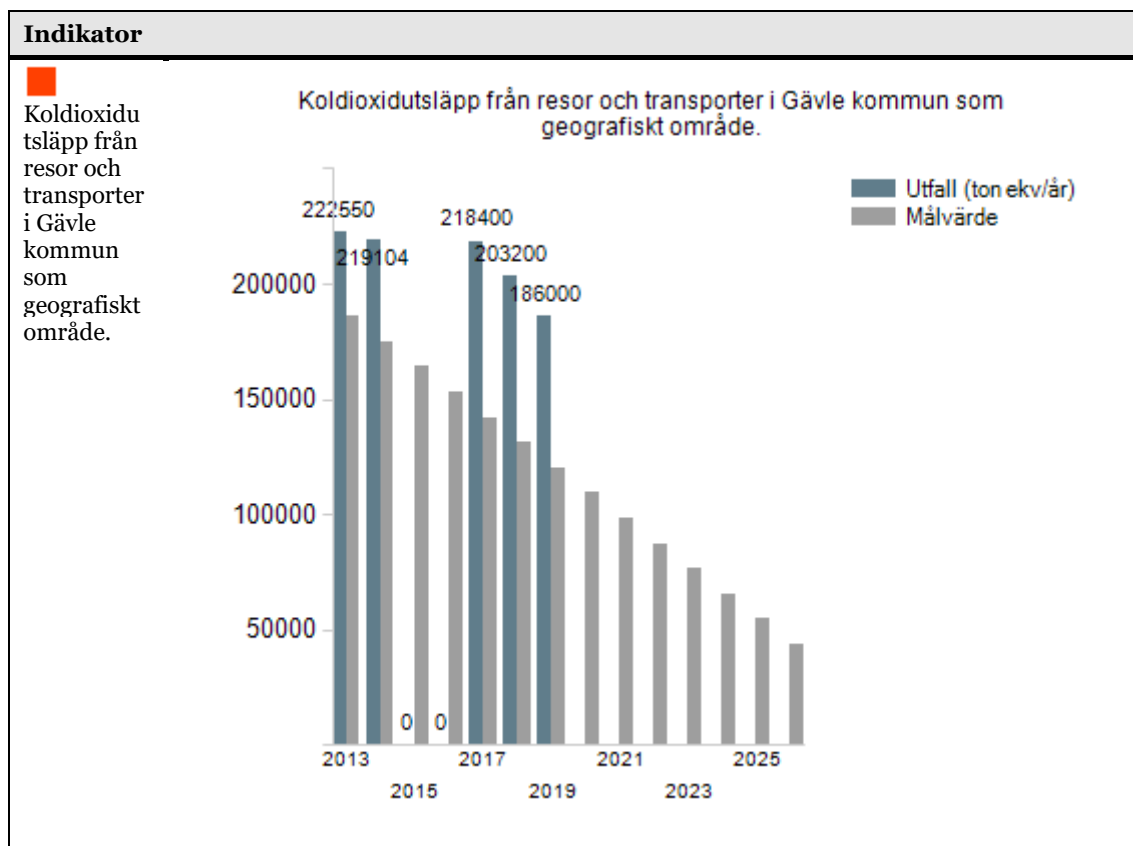
Målanalys

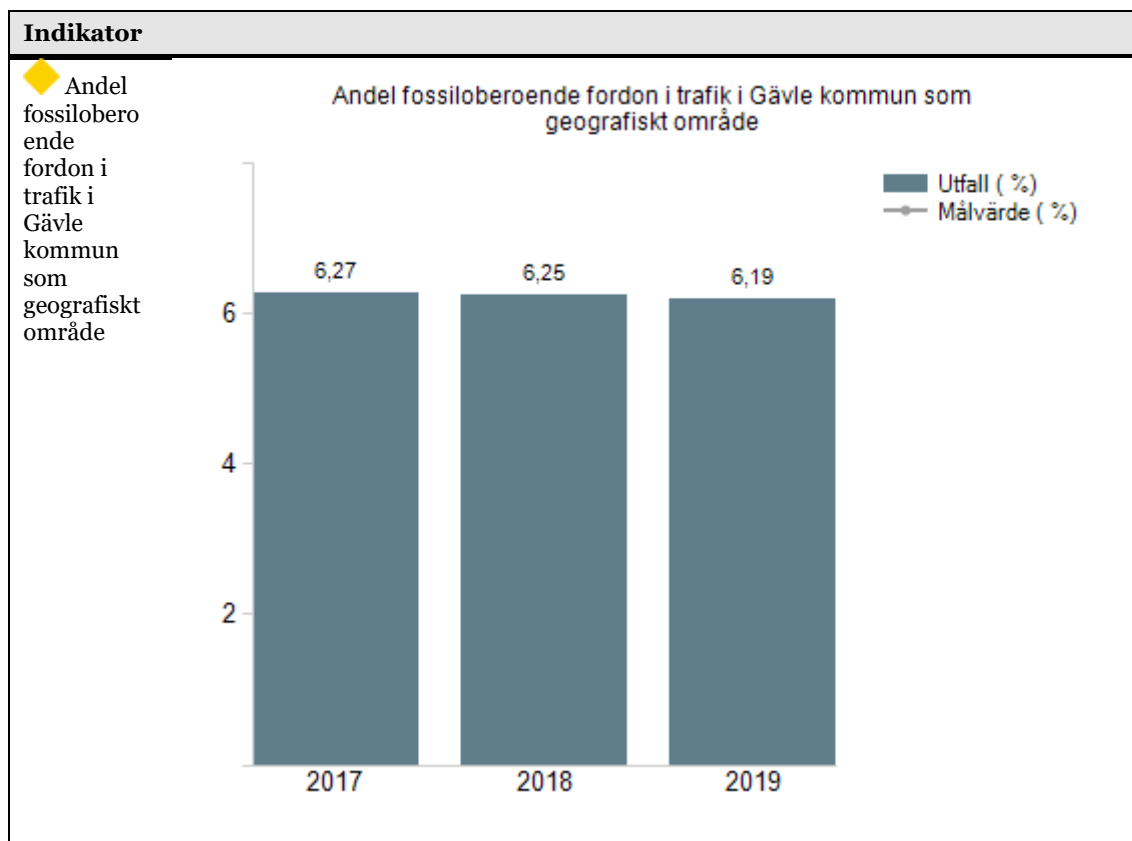
Jämfört med basåret 2009 har koldioxidutsläppen från resor och transporter i Gävle kommun minskat med 8,9 %, men den senaste statistiken från den nationella emissionsdatabasen är från 2017 och visar på 186 000 ton ekvivalenter/år. Målvärdet är 120 317 ton ekvivalenter/år för 2019.

Andelen fossilberoende fordon för Gävle kommun som geografiskt område låg år 2009 på 4 % (siffran gäller för 2008). Senaste uppgift är 6,19 % (siffran gäller för 2018, mer aktuella siffror saknas). De senaste åren har ingen nämnvärd förändring skett. Andelen behöver öka för att nå målet om fossilfritt 2030. Statistiken omfattar etanolfordon, biogasfordon, elfordon samt laddhybrider. Biodiesel, HVO, räknas inte in på grund av den i dagsläget osäkra tillgången på ren HVO.

Under året fortsatte Gävle Energi utvecklat laddningsinfrastrukturen i Gävle. Nya laddstationer har uppförts, äldre har förnyats och en villaprodukt har lanserats för fordonsladdning i hemmet. Gävle Energi äger och drifvar idag 220 laddplatser inom kommunen.

Koldioxidutsläppen från resor och transporter i Gävle kommun minskar, men inte tillräckligt mycket för att närma sig målvärdet. Trenden går antingen åt fel håll eller inte i tillräckligt snabb takt för att nå målet. Det krävs mycket stora insatser för att uppnå målet, där kommunen bara har rådighet över mindre delar.

Gävle kommunkoncerns resor och transporter ska vara fossilfria år 2020

Målanalys

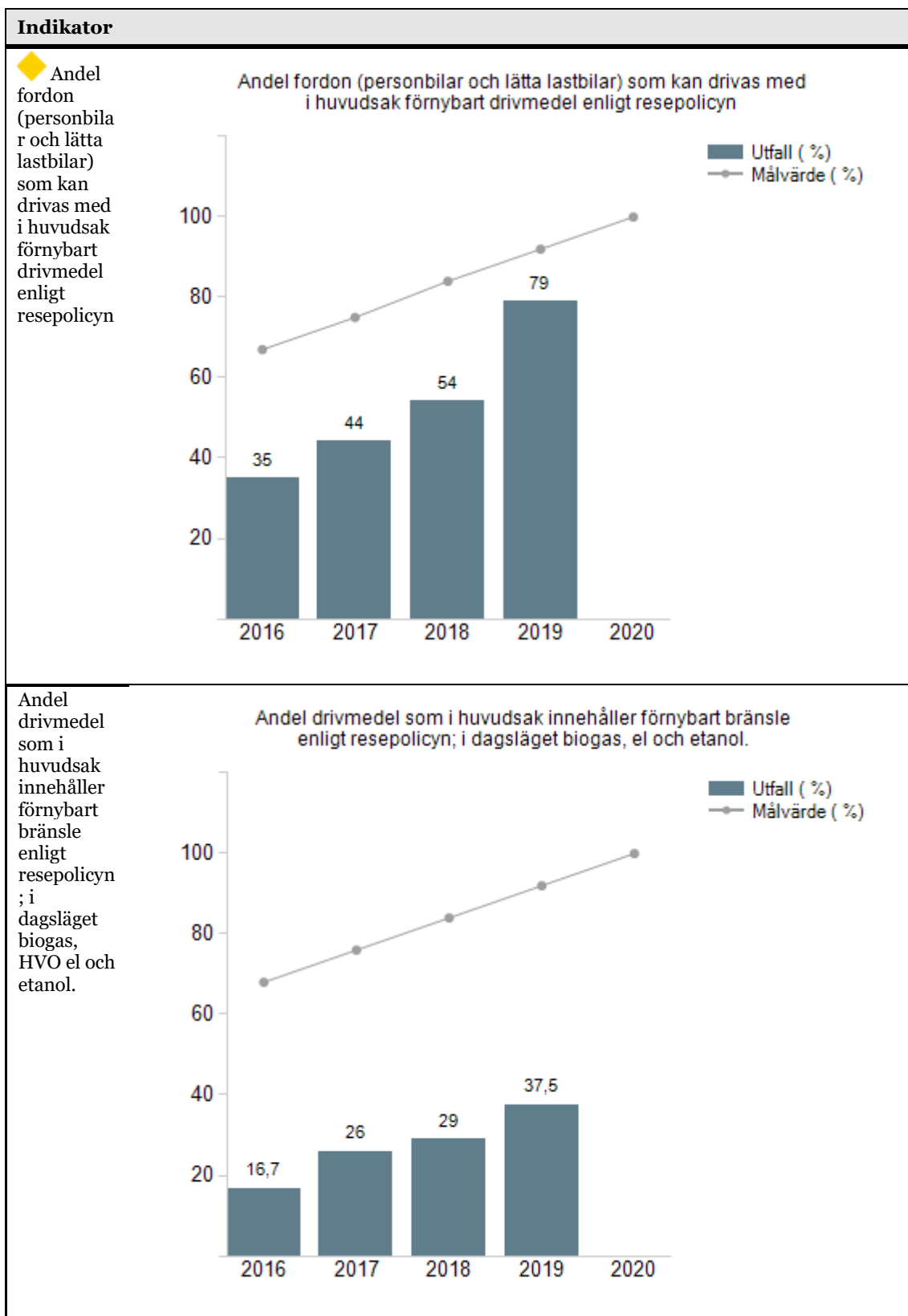
Andelen personbilar och lätta lastbilar i kommunkoncernens fordonspark som kan drivas med i huvudsak fossilfria drivmedel har ökat från 13 % år 2009 till 79 % år 2019. Andelen år 2019 ligger under målvärdet på 92 %. Målvärdet för år 2020 är 100%.

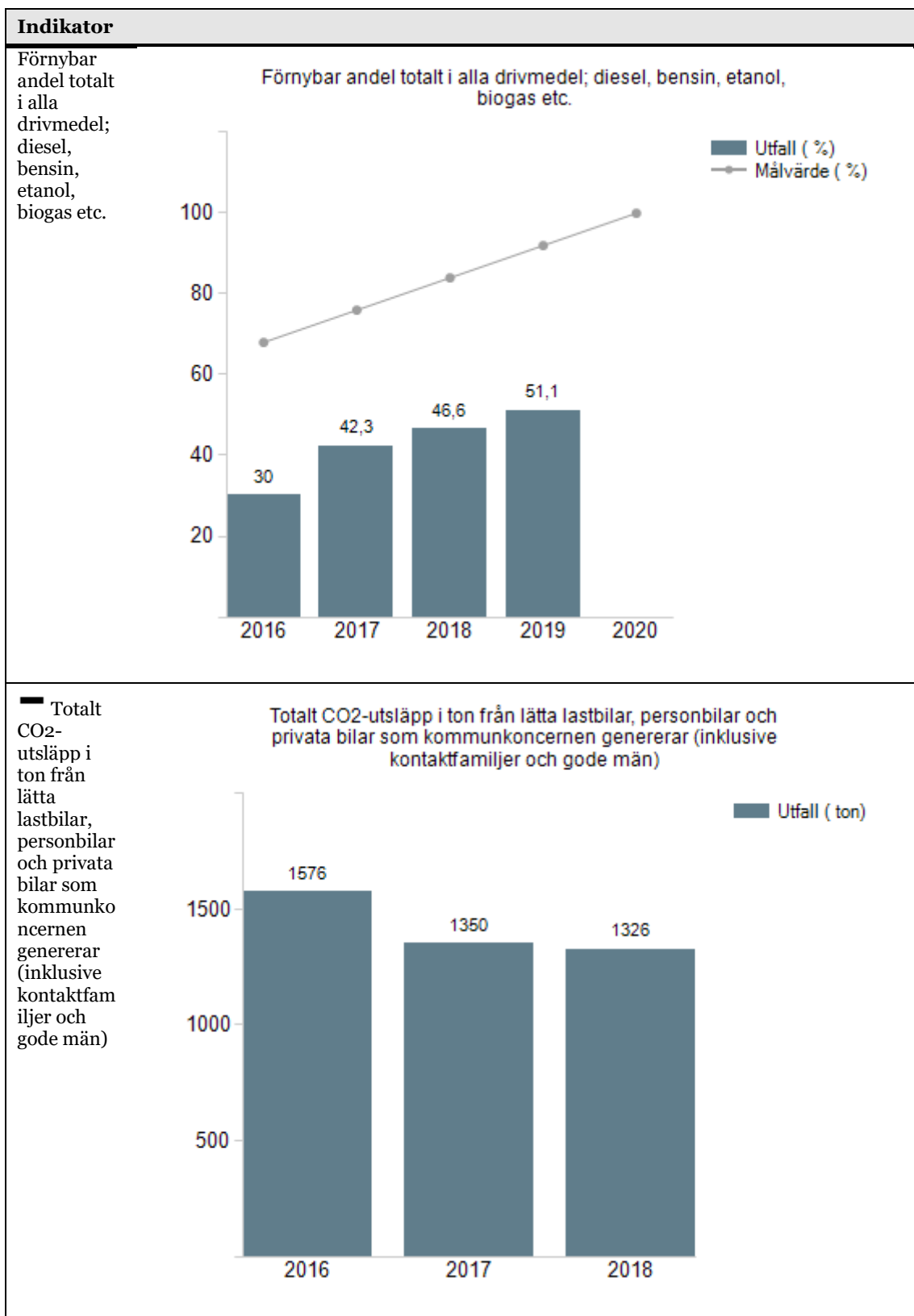
År 2018 låg motsvarande siffra på 54 %. Inom kommunens fordonscentralisering, som Gavle Drift och Service ansvarar för, kan dock 86 % av fordonen drivas förnybart. I centraliseringen ingår kommunens alla sektorer, Gävle Energi, Gavlefastigheter, Gavle Drift och Service samt Gävle Hamn.

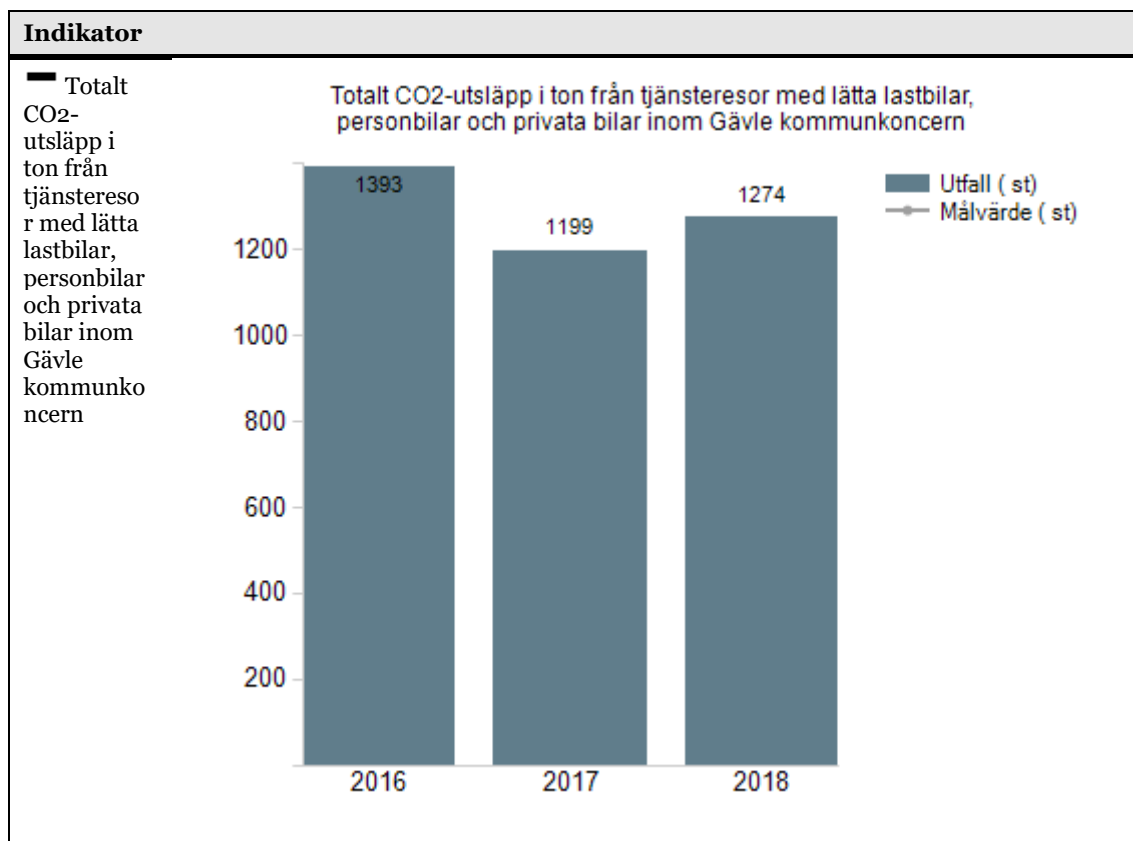
Den förnybara andelen drivmedel (inklusive inblandning i diesel och bensin) har ökat från 8 % år 2012 till 51 % år 2019, vilket är under målvärdet för 2019 på 92 %. En bidragande anledning att läget förbättrats på senare år är att kommunkoncernens gasfordon sedan år 2017 använder biogas i stället för fordonsgas. En annan bidragande orsak är att mängden förbrukad HVO till kommunkoncernens fordon ökade med 112 % från 2017 till 2019. Mängden förbrukad bensin minskade med cirka 57 % under samma period. En orsak till att läget inte förbättras så snabbt som önskvärt är att tillgången på tankställen för biogas och HVO är begränsande faktorer.

Via fordonscentraliseringen skapar Gavle Drift & Service tillgång till fossilfria fordon. Enligt Gavle Drift & Services utbytesmodell är det i första hand årsmodell och inte drivmedel som styr utbytestakten. Elbilar av äldre modell uppfyller dock fortfarande miljökraven och är därmed inte prioriterade att bytas ut. De äldre fordonen byts i första hand till biogasfordon, i andra hand till elfordon och i sista hand till fordon som kan drivas på fossilfritt bränsle, HVO. För fordonscentraliseringen finns mål om att minska antalet bilar och därför måste innehavet också ses över.

Ett stort arbete genomförs på kommunkoncernens fordonswflotta, där fordon som inte kan drivas av i huvudsak fossilfritt drivmedel fasas ut. Det krävs att detta arbete fortsätter för att målet ska nås.

3.3 Konsumtion och avfall

Konsumtionen i Gävle kommun är resurseffektiv och hållbar

Gävlebornas konsumtion ska vara resurseffektiv och hållbar

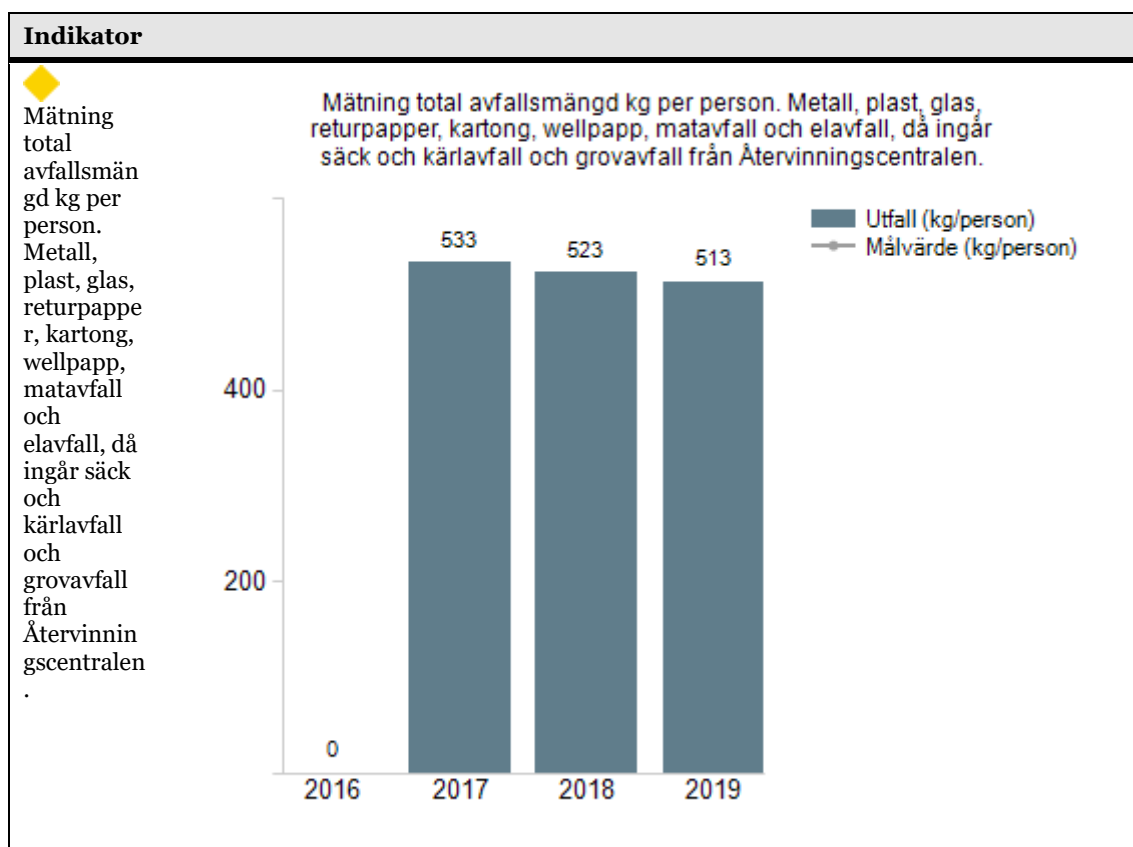

Målanalys

År 2019 var avfallsmängden per person 513 kg enligt Gästrike Återvinnarens mätningar på regionnivå. Det innebär en minskning med 4,3 % sedan år 2011, då motsvarande mängd var 536 kg. Jämfört med 2018 är det en minskning med 10 kg per person, minskningen går alltså långsamt. Det är en fortsatt utmaning med den ökade konsumtionstakten, och den miljöpåverkan det medför både i produktion och distribution nationellt och globalt.

Det är svårt att mäta i vilken omfattning gävleborna konsumerar resurseffektivt och hållbart. Den mätning som följs är den totala avfallsmängden per år, där en minskad avfallsmängd visar på en mer resurseffektiv och hållbar konsumtion.

För att målet ska nås krävs stora insatser där kommunen har rådighet över en liten del.

Gävlebornas användning av och exponering för miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska

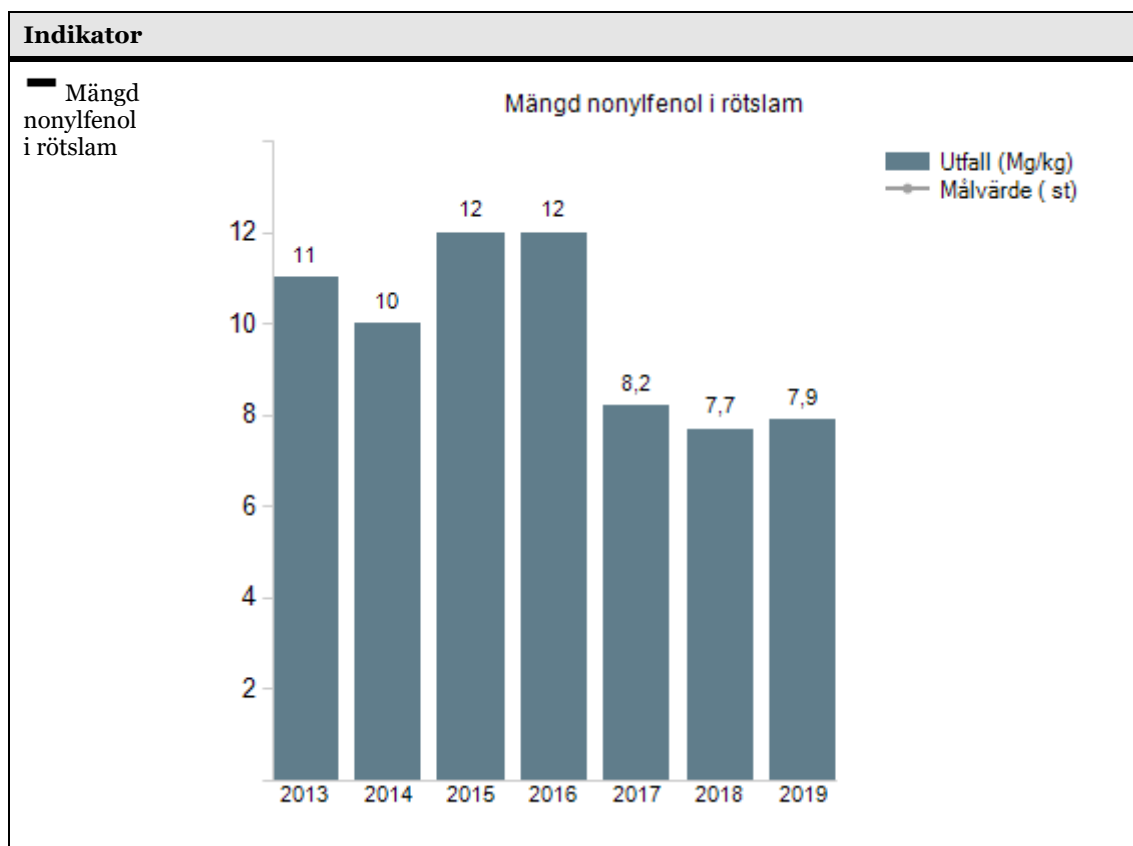
Målanalys

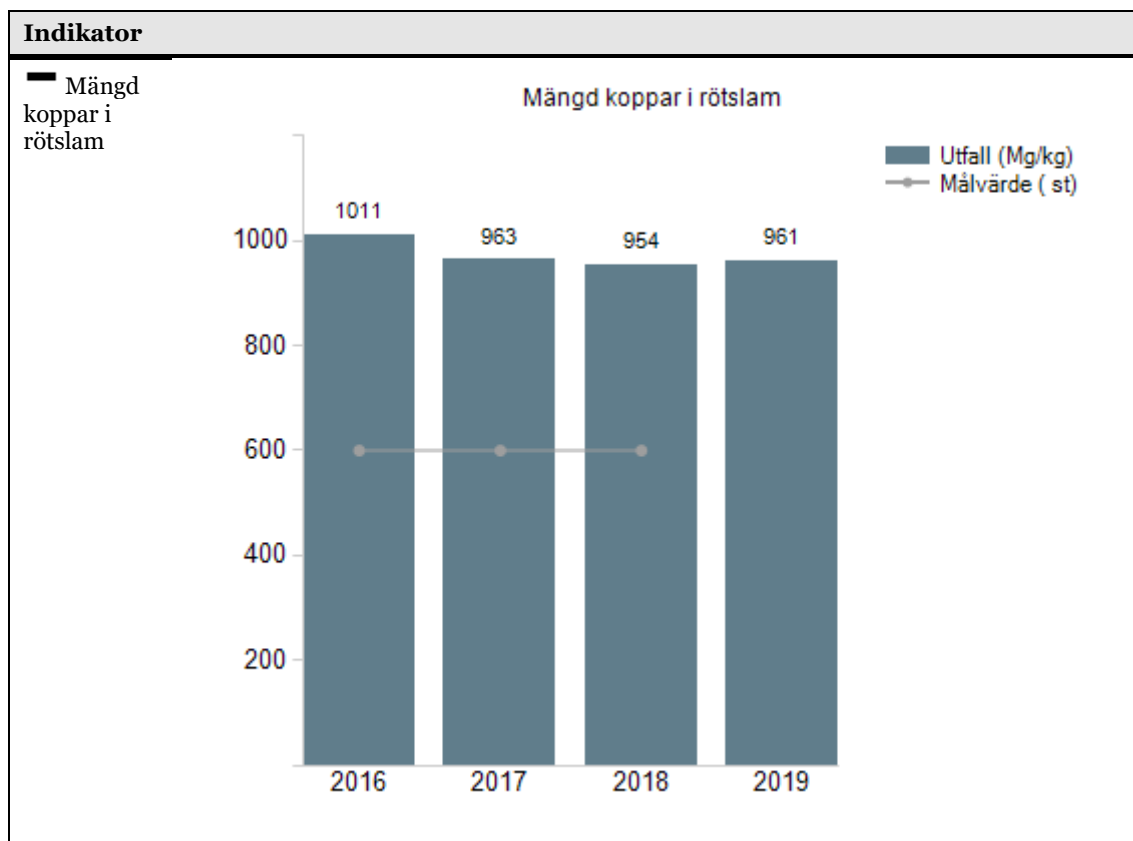
Gävle kommun, och andra, arbetar på olika sätt med att minska exponeringen för miljö- och hälsofarliga ämnen. En indikator för att följa upp detta är att titta på halterna av organiska ämnen och metaller i rötslam.

Sett över en längre period, 2012-2019, har mängden nonylfenol i rötslammet minskat med 28 %. Mängden nonylfenol i rötslam vid Duvbackens reningsverk har ökat något till 7,9 mg/kg jämfört med 7,7 mg/kg 2018.

Sett över en längre period, 2012-2019, har mängden koppar i rötslammet minskat med 15 %, men mängden är fortfarande betydligt högre än målvärdet, som ligger på 600 mg/kg. Mängden koppar i rötslammet har ökat till 961 mg/kg jämfört med 951 mg/kg 2018. Arbetet med kemikalier koordineras inom kommunkoncernens interna "Kemikaleinätverk" som också inkluderar arbetet med plast i våra verksamheter. Nätverket har varit i stort sett vilande under 2019 pga arbetet med revideringen med miljöstrategiska programmet men arbetet har fortsatt i varierande omfattning inom inblandade verksamheter

Det har genomförts en del arbeten för att sträva mot målet, men bredare insatser krävs av Gävle kommun och andra aktörer för att uppnå målet.

Gävle kommunkoncerns och gävlebornas inköp av närproducerade produkter och tjänster ska öka

—

Målanalys

Det saknas uppgifter om utvecklingen på området i form av mätbara indikatorer. Vi ser svårigheter i att mäta andelen närproducerade produkter och tjänster.

Gävle kommuns egna kockar i förskolan (35 st) med egna tillagningskök ligger nu på drygt 30% närproducerat.

Produkter och tjänster som upphandlas av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara

Målanalys

Miljökrav i upphandlingar har ställts, som tex i sjukvårdsmaterial och tvätt av arbetskläder. Workshops om uppföljning av miljökrav i upphandling har genomförts för entreprenadupphandlingar.

För skolskjuts och kostavtal samt städavtal är miljökravet att transporterna ska ske med 100% fossilfritt drivmedel. Det innebär tex att skolskjutsbussarna körs på HVO100 istället för diesel, något som följs upp och har inneburit en minskning av koldioxidutsläppen från 2016 då

miljökravet ställdes fram till idag. Uppföljning har även genomförts inom byggservice, bilpool, fastighetsskötsel och fuktskadehantering, för att säkerställa att fordon som kan drivas med förnybart drivmedel används i avtalen.

För livsmedel, kost och städavtalen finns två heltidstjänster som arbetar med avtalsuppföljning och stickprover gällande kost och städ, där miljökrav och sociala krav ingår som till exempel att följa upp andel ekologiska livsmedel eller kemikalier som används vid städning. Gävle har upphandlat ett databassystem för att få bättre underlag, struktur och statistik vid uppföljning av livsmedelsavtalen, gällande tex, ekologiskt, lokalproducerat, etc. Databassystemet används bland annat för att ta kunna ta stickprov för att analysera uppföljningen. Under året har även uppföljning av plastprodukter genomförts i avtalet städprodukter och kemtekniska produkter, i syfte att säkerställa att plastprodukterna som köps in i Gävle kommun inte innehåller PVC, tex för plasthandskar samt för att byta ut till produkter som innehåller återvunnen eller förnybar råvara, som tex för soppsåsar.

För kommungemensamma avtal har granskning genomförts av annan aktör på nationell nivå av miljökrav och sociala krav.

Gävle Energi ställer krav i upphandlingar på riktlinjer för bland annat etik och miljö. Arbete pågår för att utveckla hållbarhetsaspekten vid upphandling och skapa förståelse för att det är vid inköp och genomförande av nya investeringar som grunden läggs för framtiden. Gävle Energi har en uppförandekod för leverantörer och som är en del av nya upphandlade avtal. Uppförandekoden har tagits fram inom ramen för inköpsprocessteamet som har till syfte att komma med nya idéer och vara remissinstans för förbättringar inom inköpsprocessen.

Gävle Hamn har arbetat med att ta fram processer och rutiner för att säkerställa att hållbarhetskrav ställs vid inköp.

Gävle Drift & Service har under 2019 implementerat ett kemikaliehanteringssystem iChemistry. Under året har också rutiner för användning av kemiska produkter och ett systematiskt kemikaliarbete tagits fram. Gävle Drift & Services kemikalier har inventerats och flera produkter har riskbedömts. Detta har resulterat i att sex produkter har bytts ut till produkter som är hälsosammare och mindre skadliga för miljön.

Gävle Drift & Service ansvarar för Gävle kommuns möbelpool. Hos möbelpoolen kan kommunens verksamheter hämta och lämna begagnade möbler. En ny webbportalslösning kommer att handlas upp för att göra tjänsten enkel och lätt att använda.

Flera insatser har genomförts, men det krävs mer för att målet ska nås. En indikator behöver också tas fram för att kunna följa utvecklingen.

Matens negativa miljöpåverkan ska minska

Köttkonsumtionen ska minska och andelen vegetabiliska proteiner ska öka i Gävle kommunkoncerns verksamhet

—

Målanalys

Målet kan inte följas upp då det saknas uppföljningsverktyg för statistiken.

50 % av Gävle kommunkoncerns livsmedelsinköp ska vara ekologiska år 2020

Målanalys

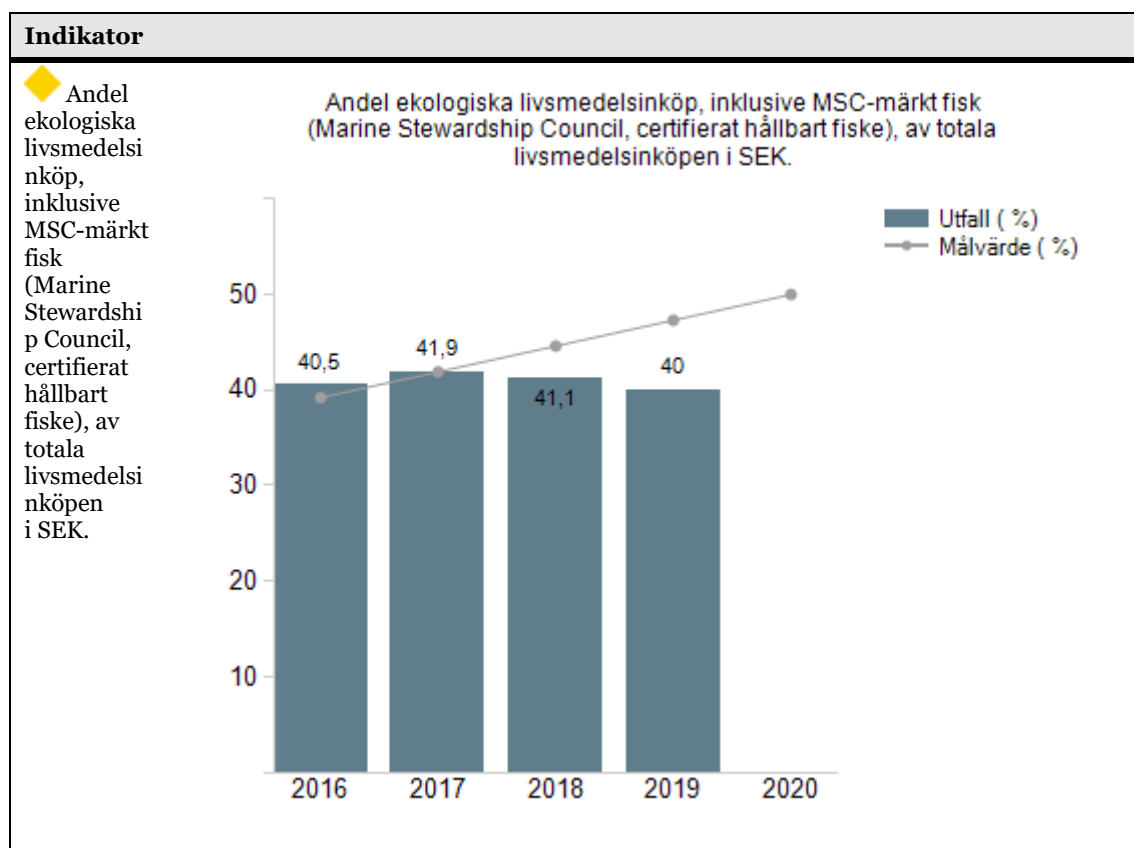
Andelen ekologiska livsmedelsinköp har ökat från 25,7 % år 2011 till 40 % år 2019. Andelen har minskat något jämfört med 2018 års siffra på 41 % och 2017 års siffra på 42 %. Målvärdet för 2019 på 47 % uppnås inte. Det är osäkert om målet uppnås till år 2020.

Minskningen från föregående år beror bland annat på att upphandlad kostentleverantör levererat för liten andel ekologiska livsmedel mot upphandlat. De har levererat 30 % ekologiskt under perioden 20190701-20200631. När detta upptäcktes ställdes krav om att omedelbart öka andelen ekologiskt så att det på årsbasis uppfyller kravet på 40 %. Ambitionen är att andelen ska uppfyllas under 2020, men det påverkar 2019 års ekoandel för kommunen totalt.

Gävle kommuns egna kokkar i förskolan (35 st) med egna tillagningskök ligger nu på drygt 30% närproducerat.

För att nå målet om att 50 % av kommunkoncernens livsmedelsinköp ska vara ekologiska behövs det en kostansvarig som kan jobba mot sektorerna vilka livsmedel de ska välja, ta fram favoritlistor mm.

Det finns ett upphandlat uppföljningssystem där det finns möjlighet att ta fram statistik som kan vara till stor hjälp för sektorerna att se hur de månatligt ligger till med livsmedelsinköpen. Det krävs en eller flera resurser som har tid för att arbeta med detta för att använda systemet på ett effektivt sätt. Detta uppföljningsverktyg kan också vara behjälpligt för att se till att vi använder oss av avtalade varor. Resursen skulle därför till stor del kunde finansieras av att handla rätt produkter då detta generera en besparing.

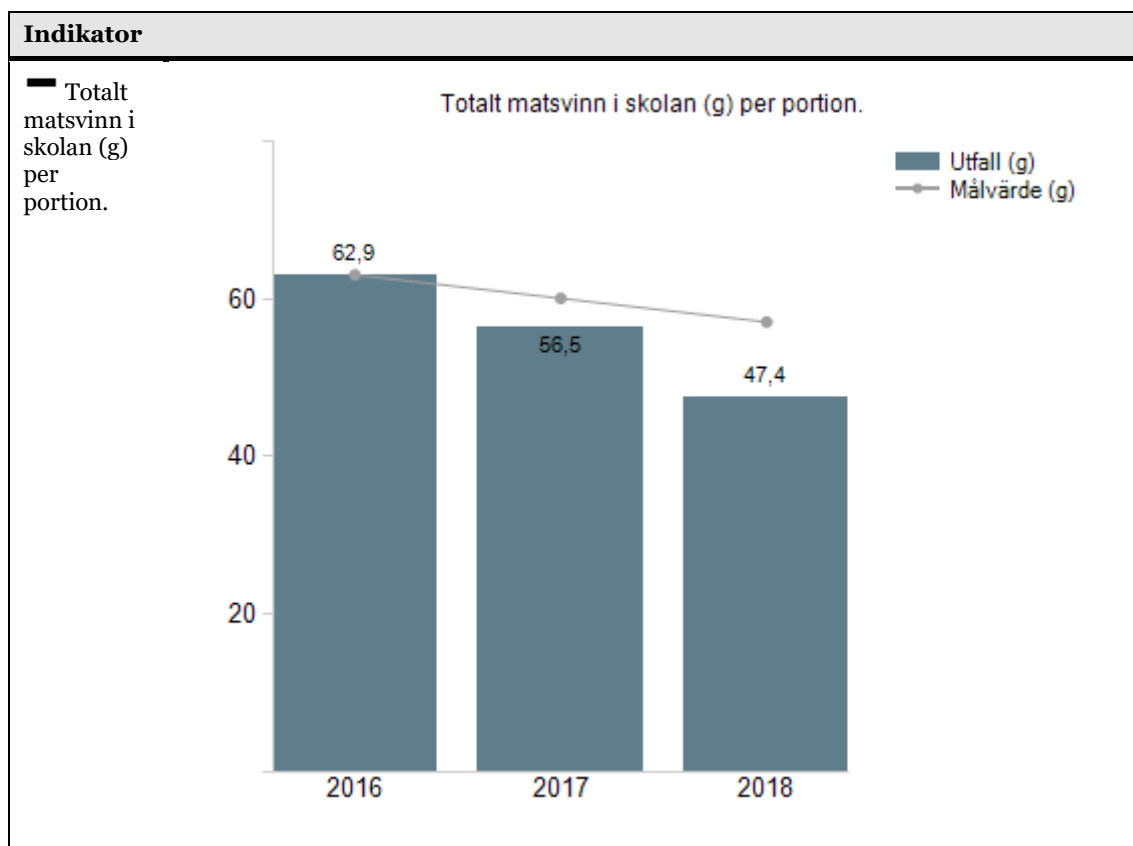
Mängden matavfall som slängs inom vård, omsorg och skola inom Gävle kommunkoncern ska år 2017 ha minskat med 20 % jämfört med år 2012

Målanalys

Målet med 20 % minskning från år 2012 till år 2017 är uppnått sedan tidigare.

Det saknas data för 2019, men målet bedöms uppfyllt sedan tidigare år.

Avfallet ska tas tillvara som en resurs och kretsloppet ska vara giftfritt

Gävlebor och verksamma i Gävle kommun ska bli ännu bättre på källsortering

Målanalys

Utsorteringen av matavfall låg 2019 på 61 %. Detta är en liten ökning jämfört med år 2018, då motsvarande siffra var 58 %. Motsvarande siffra år 2011 var dock 67 %, så det har inte skett någon ökning av utsorteringen på längre sikt.

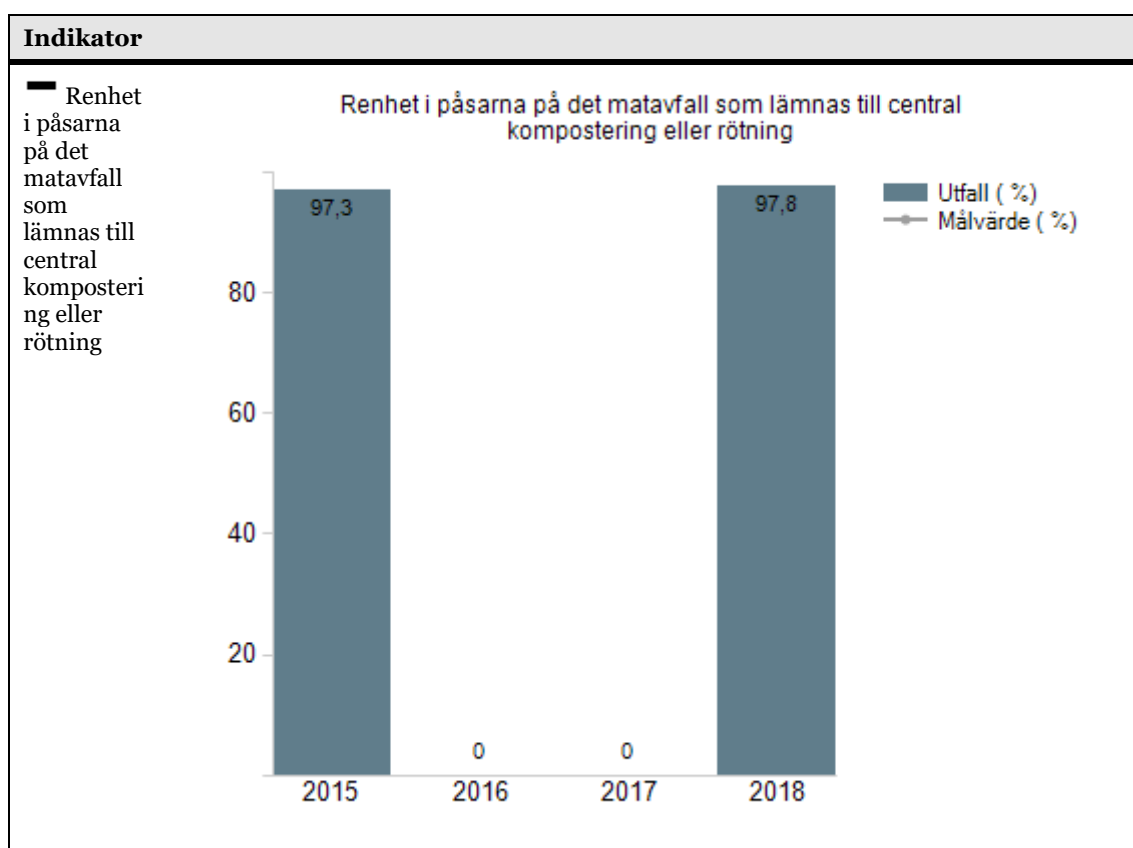
Utsorteringen av tidningar och förpackningar som lämnas från hushållen till återvinning har minskat något sedan föregående år och ligger nu på 56 %. År 2011 var motsvarande siffra 61 %.

Ingen plockanalys har genomförts under 2019 så uppgifterna kring renhet på det avfall som lämnas till kompostering eller rötning är det samma som för 2018, d v s 97,8 %.

Andelen farligt avfall i hushållssoporna har minskat från 1,5 % år 2011 (basår) till 0,4 % år 2018. Det finns ingen ny siffra för 2019 på grund av att ingen plockanalys genomförts.

Gavlegårdarna har under året förbättrat utsorteringen av hushållsavfall och utökat sin tillsyn av återvinningsrum. I samband med arbetet med ny avfallsplan har även hanteringen av grovavfall setts över.

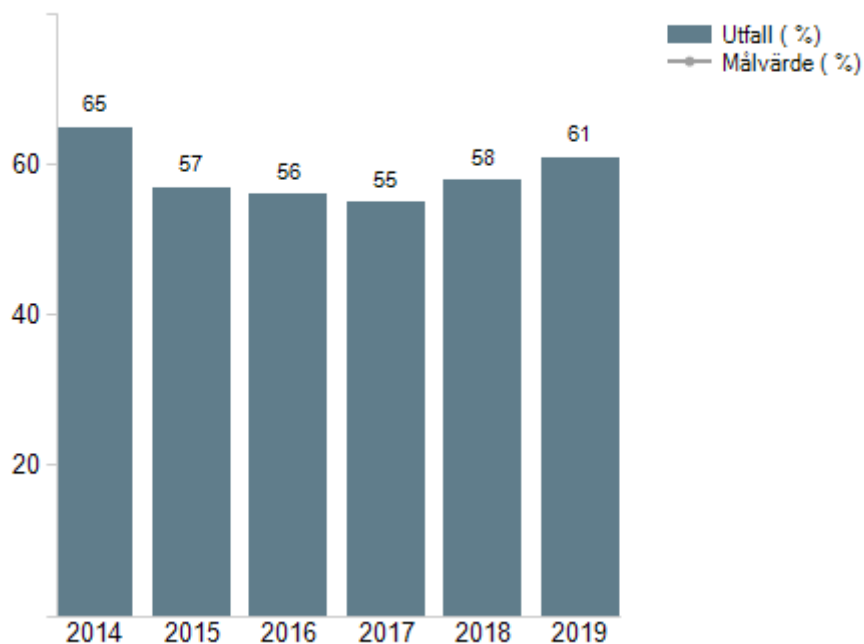
Inom vissa delar sker mindre förbättringar, medan det inom andra områden sker små försämringar. Målet har inte uppnåtts. Det krävs mer insatser från kommunens sida, men även från andra aktörer för att målet ska kunna uppnås.

Indikator

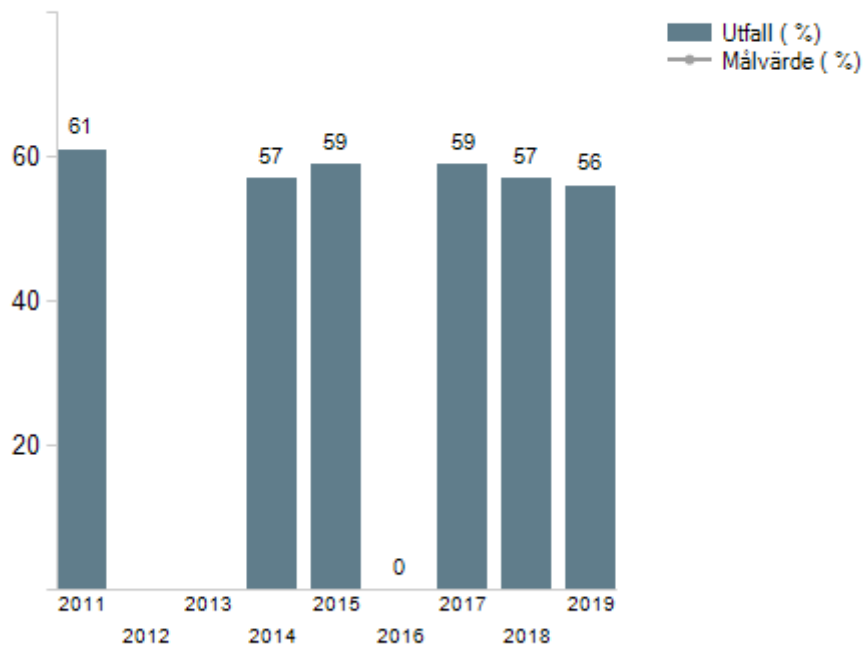
♦ Utsortering av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker

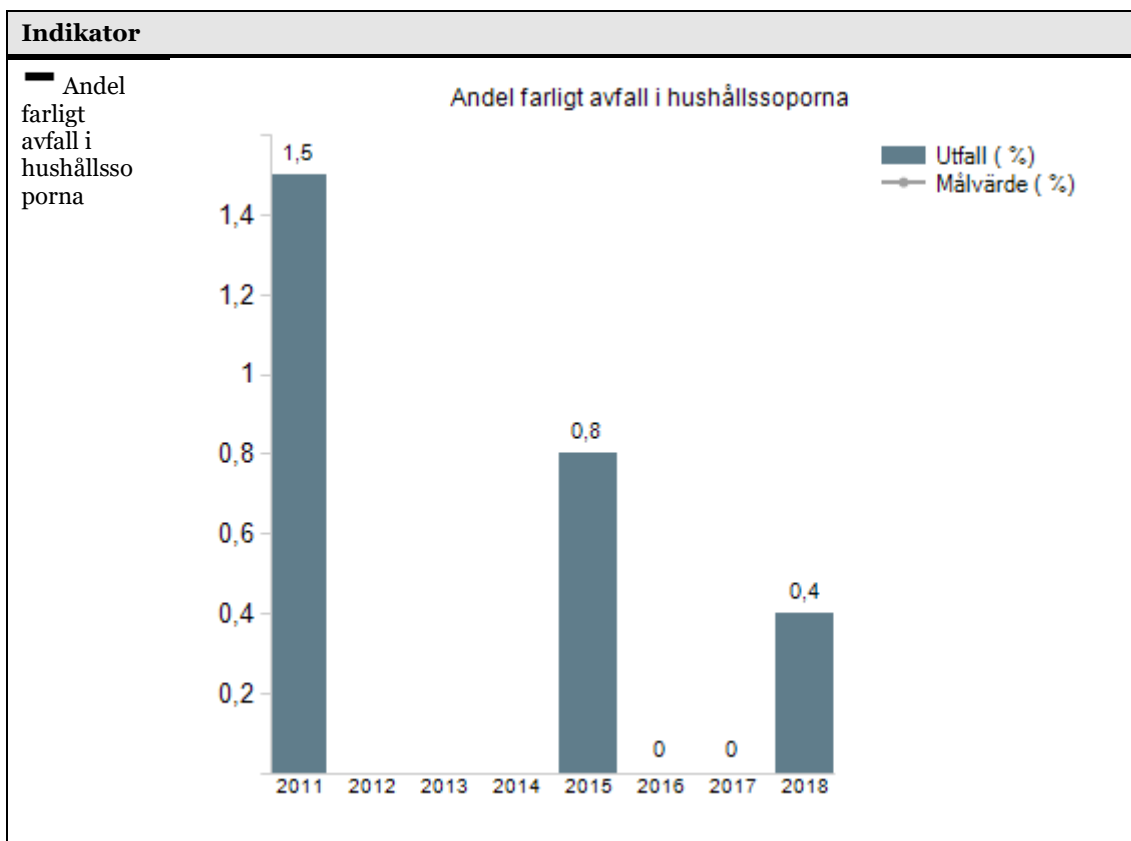
Utsortering av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker

♦ Andel tidningar och förpackningar från hushållen som lämnas till återvinning

Andel tidningar och förpackningar från hushållen som lämnas till återvinning

Gävle kommunkoncern ska bedriva kontinuerligt arbete som bidrar till minskad nedskräpning

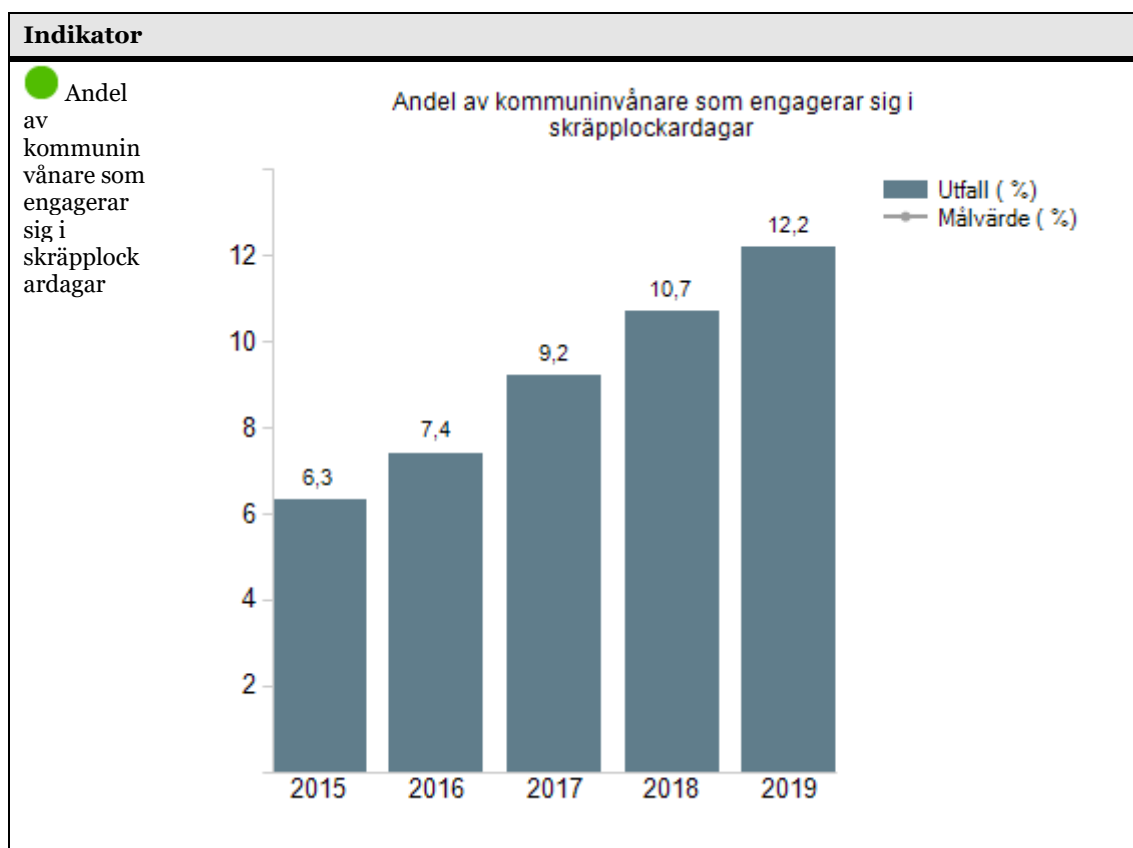

Målanalys

Gävle kommun deltog 2019 i Skräpplockardagarna som Håll Sverige rent anordnar. Under 2019 medverkade drygt 12 422 personer i Gävle, d v s 12,2 % av kommuninvånarna. Det har skett en ökning av antal deltagare varje år, från 2014 till 2019 är ökningen 283 %.

Det arbete som lagts ner leder till god måluppfyllelse och resulterade i att Gävle kommun kom på andra plats i Årets Håll Sverige Rent- kommun 2019. Det var samma placering som 2018. Tidigare år har Gävle legat på tredje respektive tolfte plats.

Målet är uppnått, men ett fortsatt arbete krävs för att upprätthålla nivån.

Slam och restprodukter används år 2017 som en resurs på bästa miljömässiga sätt i regionen

Målanalys

Slamstrategi och handlingsplan för fortsatta utredningar och aktiviteter togs fram 2015. Bästa lösningen som är tillgänglig för närvarande används, och det är att Duvbackens slam läggs på deponi och övrigt slam används för deponitäckning. En mindre mängd slam används för test av ny teknik för slam (Biokol). Det är även möjligt att framöver arbeta vidare med att hitta fler användningsområden för slammet.

Uppströmsarbete pågår för att minska föroreningarna i Duvbackens slam för att möjliggöra fler användningsområden för slammet.

Målet är uppnått, men ett fortsatt arbete krävs för att upprätthålla nivån.

Matavfallet ska senast år 2017 användas som en resurs på bästa miljömässiga sätt

Målanalys

En utredning är genomförd och den visade att den bästa lösningen är att använda matavfallet i den biogasanläggning i Forsbacka som nu är i drift sedan 2017. I anläggningen framställs biogas och gödsel av matavfallet. Anläggningen drivs av Ekogas AB.

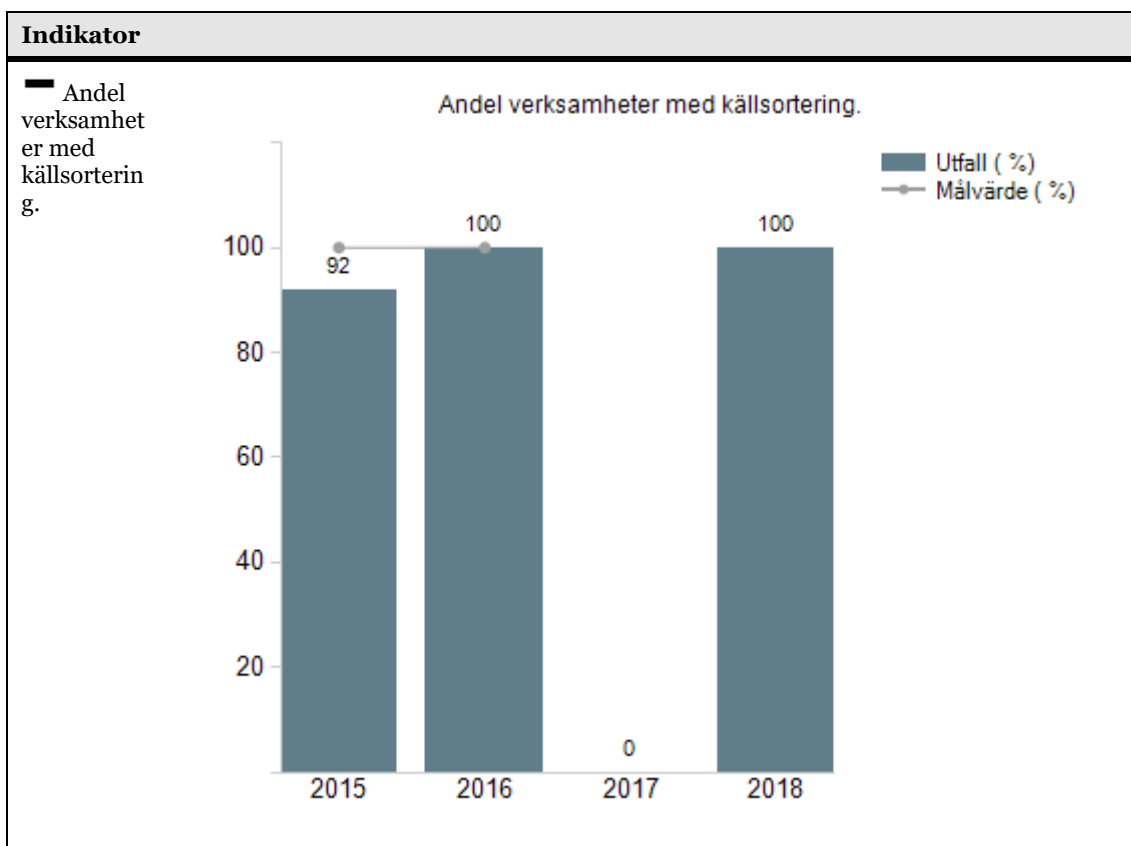
Målet är uppnått.

Källsortering för samtliga fraktioner ska finnas i alla verksamheter inom Gävle kommunkoncern år 2015

Målanalys

Alla Gävle kommuns verksamheter har möjlighet till källsortering.

3.4 Mark och bebyggd miljö

Mark och naturresurser ska användas hållbart

Mark ska återanvändas i större utsträckning för att minska bebyggelsens negativa utspridningseffekter

Målanalys

Sedan 2014 när det miljöstrategiska programmet antogs har mark återanvänts i större utsträckning än tidigare och bebyggelsen är mer yteffektiv. Gävle växer dock så att obebyggd mark ändå behöver tas i anspråk.

För att använda mark och naturresurser på ett hållbart sätt krävs att Gävle kommun hushållar med mark och använder marken till det den är mest lämpad för. Ett steg i det arbetet är att ta fram prioriteringsgrunder för ianspråktagande av mark och att förtäta bebyggelsen genom att återanvända och bebygga redan exploaterad mark som t ex lucktomter.

Prioriteringsgrunder gällande ianspråktagande av mark har tagits med som riktlinje i nya översiktsplanen som antogs i slutet av 2017, och dessa riktlinjer har blivit en naturlig del av bland annat Nya ärenden. Någon uppföljning av användandet av prioriteringsgrunderna har dock inte gjorts. De nya riktlinjerna för kompensationsåtgärder är ett bra stöd och har nyttjats för två ärenden under 2019.

Två av fem lucktomter är bebyggda. Under 2019 antogs en ny detaljplan för ytterligare en lucktomt därvid kvarstår två lucktomter.

Med hjälp av Översiktsplaner och planeringsriktlinjer för Gävle växer har ett nytt arbetssätt skapats som främjar rätt bebyggelse på rätt plats vid rätt tid.

Sammantaget bedöms målet vara på rätt väg men fler insatser krävs för att målet ska nås.

Kompensationsåtgärder ska genomföras i de undantagsfall då värdefull parkmark eller värdefull naturmark exploateras

Målanalys

Arbetet med kompensationsåtgärder har aktualiserats i översiktsplanen för Gävle kommun. Det handlar om att planera så att värdefull parkmark och värdefull naturmark sparas. I slutet av 2016 beslutade kommunfullmäktige om riktlinjer för kompensationsåtgärder.

I projektet om ny Avabro har det tagits fram förslag på kompensationsåtgärder. I planarbetet för Gavlehov västra har det påbörjats en utredning om kompensationsåtgärder.

Målet bedöms vara på rätt väg genom att riktlinjer finns framtagna. I riktlinjerna har en process tagits fram som syftar till att kompensationsåtgärder inte ska bli nödvändiga. Ingen uppföljning med stickprov har dock gjorts. Det kan behöva tas fram ett annat sätt att följa upp målet i framtiden.

Gävle kommunkoncerns mark för jord- och skogsbruk ska brukas långsiktigt hållbart senast år 2020

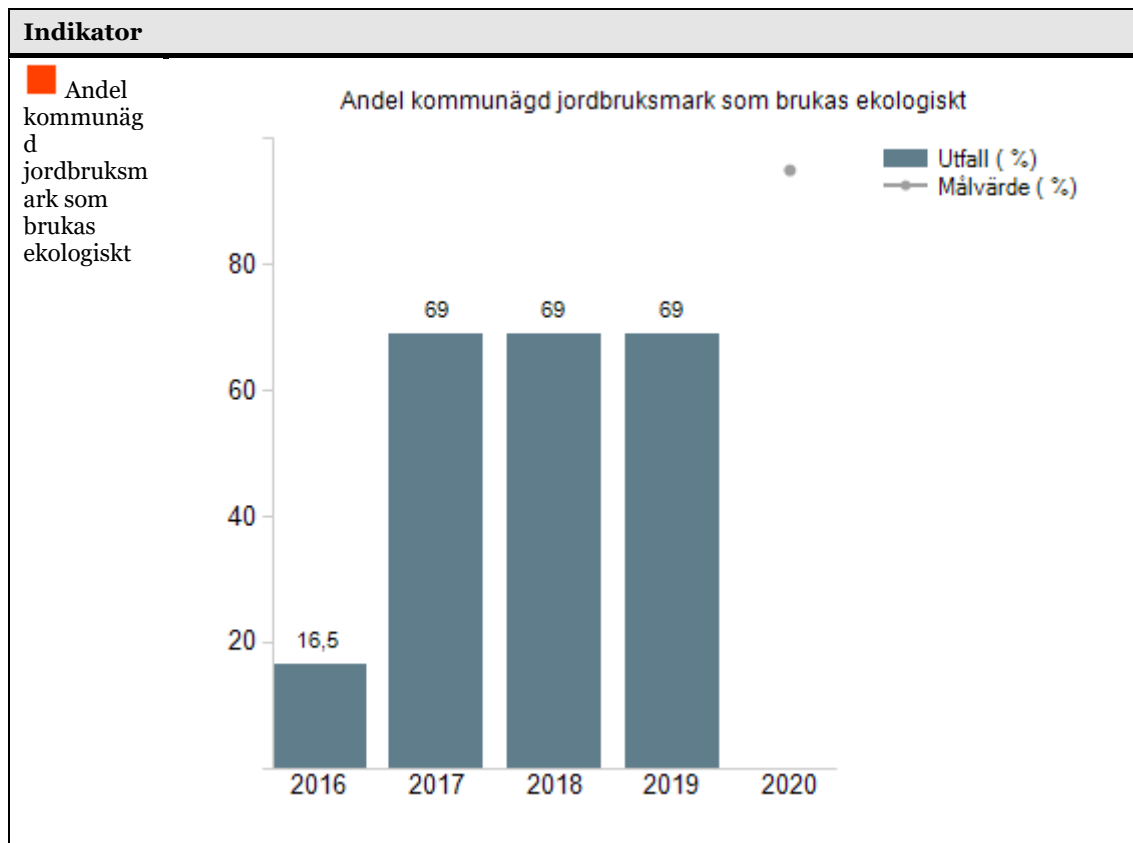
Målanalys

Andelen kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt har ökat med 50 % från 2014 till 2019. År 2014 var andelen kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt 19 %. Andelen kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt är 69 % 2019, vilket är samma nivå som 2017 och 2018. Totalt för riket odlades knappt 19% av åkerarealen ekologiskt under 2018.

Även om planerade insatser genomförs enligt framtagen handlingsplan bedöms det bli svårt att nå upp till målet om att 95 % av den kommunägda jordbruksmarken ska brukas ekologiskt. En omställning innebär långa ledtider och måste ske i ett samarbete mellan flera aktörer i från-jord-till-bord-kedjan. För att siffran ska kunna öka krävs att kommunen stimulerar och leder ett omställningsarbete i en utökad omfattning.

Fortsatt arbete enligt Skogspolicyn från 2017 har skett under året. Arbetet med att ta fram ny Skogsbruksplan är i sitt slutskede och den beräknas bli klar under 2020. Det kommer att underlätta att planera samt att ha en bättre kontroll på vad som ska/behöver göras inom skogen. Det kommer även att vara lättare att se långsiktig avkastning då intäkter och kostnader blir lättare att beräkna.

Eventuellt kommer den skogsbruksplanlagda skogen att understiga 5 000 hektar, vilket kan betyda vissa förändringar gällande krav som hör till certifieringen. Minskningen beror på stora exploateringar inom mark som tidigare var inom skogsbruksplanen.

Lokalisera, utforma och underhåll hållbart

Nya byggnader och anläggningar lokaliseras anpassat till ett förändrat klimat

Målanalys

För att nå målet behöver styrdokument implementeras i kommunens verksamhet så att vi använder och följer de strategier som satts upp för att säkerställa att nya byggnader och anläggningar lokaliseras anpassat till ett förändrat klimat.

En ny VA-plan antogs i början av 2016. En aktivitetslista för delstrategier finns framtagen och åtgärder enligt denna genomförs.

En ny översiktsplan för Gävle kommun antogs i slutet av 2017. Den innehåller riktlinjer för klimatrisker och anpassningsåtgärder.

I fördjupa översiktsplan för Norra Brynäs har en kartläggning gjorts utifrån ett förändrat klimat och hur skyfall och ökat vattenstånd kommer att påverka området. Utifrån detta har nya nivåer för mark och bebyggelse.

I förstudie Näringen har det gjorts studier om framtida klimatkonsekvenser (skyfall, höga flöden i Gavleån och Testeboån, höjd havsnivå) som kommer att ligga till grund för den fortsatta planeringen.

Förutsättningarna för att arbeta mot målet har förbättrats under perioden sedan det miljöstrategiska programmet antogs. Centrala organisationer som MSB och SMHI har tagit fram nya nationella underlag och rekommendationer som underlättar arbetet. Det har blivit ett ökat fokus på frågorna i planeringen.

Sammantagen bedöms målet vara på god väg genom att riktlinjer och planeringsstöd finns framtagna, men mer arbete i enlighet med dessa krävs för att målet ska uppnås fullständigt.

Vid byggande och underhåll används material och metoder som är resurssnåla och sunda

Målanalys

För att nå målet behövs ett aktivt arbete med att öka andelen miljöanpassade och resurseffektiva underhålls- och byggprojekt. Det sker bl a genom implementering i byggprocessen. Samverkan och utbildning är en framgångsfaktor.

Miljöklassningssystem är tillsammans med livscykelanalyser och livscykelkostnader viktiga verktyg.

Gavlefastigheter certifierar alla nybyggnationer enligt Miljöbyggnad nivå Silver i totalnivå. Miljöbyggnad säkerställer att en mängd olika indikatorer uppfylls inom energianvändning, inneklimat och materialval. Genom att bygga enligt Miljöbyggnad Silver garanteras en bra inomhusmiljö. Certifieringen blir en kvalitetssäkring på att det byggs så hållbara hus som möjligt inför framtiden. Under 2019 har Gavlefastigheter åtta byggprojekt som var i pågående ansökan eller preliminärt certifierade enligt Miljöbyggnad Silver. Östers förskola och Kustbevakningen blev under 2019 verifierad enligt Miljöbyggnad Silver.

Alla byggprojekt i Gavlefastigheters regi ska använda sig av Byggvarubedömningen som verktyg för att göra aktiva produktval ur miljö- och hälsosynpunkt och som loggbok för byggvaror och produkter. Byggvarubedömningen betygssätter produkter utifrån kemiskt innehåll, livscykelanalys och socialt ansvarstagande i leverantörsledet. Under 2019 har en rutin tagits

fram med syfte att välja och logga produkter med hjälp av byggvarubedömningen också under förvaltningskedet.

Gavlegårdarna har beslutat att sträva mot nivå Miljöbyggnad Silver vid nybyggnation, men utan krav på certifikat. Gavlegårdarna har gjort utredningar kring användandet av trästommar i flera av sina projekt för att utreda vad som är bäst för respektive projekt. Detta har till exempel genomförts för Godisfabriken och Hemlingby. Det har lett till en ökad medvetenhet och att frågorna lyfts upp på agendan. Gavlegårdarna har även gjort anpassningar i utemiljöer med skelettjordar och dylikt för att minska bevattningsbehovet. Man har även börjat använda vatten från Gavleån istället för dricksvatten vid bevattning. El-laddplatser för besökare har anordnats vid Gavlegårdarnas kontor i Hemsta.

Målet är på rätt väg, men fortsatta insatser krävs både inom Gävle kommunkoncern och ut mot andra byggherrar och fastighetsägare.

All nybyggnation ska vara anpassad för optimal avfallshantering avseende källsortering, tillgänglighet och säkerhet

Målanalys

För att nå målet att all nybyggnation ska vara anpassad för optimal avfallshantering avseende källsortering, tillgänglighet och säkerhet krävs nya rutiner och uppföljning i form av stickprovskontroller.

Rutiner finns framtagna men inga stickprovskontroller genomförs. I samband med att en ny Kretsloppsplan håller på att tas fram kommer indikatorn att behöva ses över.

Under 2019 har det diskuterats hur man kan få cirkulär ekonomi och att avfallet kan återanvändas. I de större utbyggnadsprojekten har man utrett olika systemlösningar för avfallet.

Målet är på god väg att uppnås, men ytterligare insatser krävs för att nå ända fram.

Livsmiljön i Gävle kommun ska främja en god hälsa

Negativa effekter av buller och vibrationer ska minska

Målanalys

För att uppnå målet att negativa effekter av buller och vibrationer ska minska måste antalet bullerstörda medborgare minska genom planering och åtgärder för utsatta områden. Det kan ske genom att minska biltrafikflöden i bullerstörda områden, sänka hastigheter och bullersanerande åtgärder. Ökad mängd elfordon i stadstrafik skulle ha en positiv verkan för att nå våra mål.

De nationella riktvärdena vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur har varit 55 dBA ekvivalentnivå utomhus (vid fasad), men har nu ändrats till 60 dBA. Detta riktvärde ger en vägledning kring vilken ljudnivå som bör eftersträvas generellt vid fasad. Gävle kommun har växt och vi är nu fler än 100 000 invånare. I och med detta ska kommunen kontrollera antalet bullerutsatta personer.

En ny kommuntäckande bullerkartläggning blev klar under 2018. Denna visar att det totalt är 18 285 personer som störs av buller över 55 dBA och 3 802 personer som störs av buller över 60 dBA. Ingen ny bullerkartläggning har genomförts 2019.

Trafikslag/ Bullerkälla	Antal bullerstörda personer	
	> 55 dBA Leq	>60 dBA Leq
All vägtrafik	11 714	3 802
Statliga vägar	3 621	985
Tåg	6 760	2 025
All väg- och tågtrafik	18 285	6 275

Det krävs fortsatt stora insatser av Gävle kommun och andra för att målet ska uppnås.

Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas

Målanalys

För att nå målet behöver Gävle kommun hålla uppsikt över gator med värden i gränsvärdet för PM10 och kvävedioxider med uppföljande mätningar, utreda och vid behov vidta åtgärder. Åtgärder kopplade till målområde Transporter bidrar till målet, t.ex. minska andelen resor, sparsam körning och fler icke-fossildrivna bilar.

Enligt Östra Sveriges Luftvårdsförbund beräknas 9 st kommunala gator ligga inom Övre Utvärderingströskel (ÖUT) för PM10 avseende dygnsmedelvärden, d.v.s. riskerar att överskrida miljö kvalitetsnormen (MKN). Det gäller Norra och Södra Kungsgatan, delar av Staketgatan, Södra Skeppsbron, Kaserngatan, Strömsbrovägen, Österbågen, Spångersleden och Atlasgatan. Uppgifterna bygger på den kommuntäckande kartläggning för år 2015, så resultatet är samma som för år 2017 och 2018.

För kvävedioxid (NO₂) beräknas 13 gator ligga inom Övre Utvärderingströskel (ÖUT) avseende dygnsmedelvärden, d.v.s. riskerar att överskrida miljö kvalitetsnormen (MKN). Det gäller Norra och Södra Kungsgatan, delar av Staketgatan, Nygatan, Centralgränd, Norra Strandgatan, Stora Esplanadgatan, Brunnsgränd, Fältskärsleden, Kaserngatan, Strömsbrovägen, Österbågen och Atlasgatan. En del av Södra Kungsgatan ser dessutom ut att överskrida MKN. Uppgifterna bygger på den kommuntäckande kartläggning för år 2015, så resultatet är samma som för år 2017 och 2018.

Utsläppen av flyktiga organiska ämnen har minskat något sedan tidigare år (jämfört mellan 2016 och 2017). Utsläppen av kvävedioxider för 2017, som är den senaste statistiken, ligger något lägre än tidigare år. Trenden även på längre sikt visar att halterna sjunker, där minskningen per år är något mindre för kvävedioxider än för flyktiga organiska ämnen.

Analys PM10 och NO₂:

Vid utvärderingen har samma kommuntäckande kartläggning avseende år 2015 använts, d v s resultatet blir lika som för år 2017 och 2018.

Under våren 2018 utfördes korttidsmätningar av NO₂ på tre ställen i kommunen; Staketgatan 12, Norra Kungsgatan 13 och Södra Kungsgatan 34. Mätningarna utfördes för att kontrollera beräkningarna för år 2015. Resultaten indikerar att MKN för års-, dygns- och timmedelvärden klaras vid samtliga mätplatser, men att miljömålen för års- och timmedelvärden riskeras att överskridas vid samtliga platser. Generellt visar resultaten att beräkningen överensstämmer relativt väl med verkligheten, men att uppmätta halter ligger något lägre än beräknade halter.

Jämfört med ÖUT visade mätningarna att dygnsmedelhalten NO₂ vid Staketgatan underskred ÖUT, medan dygnsmedelhalterna vid både Norra och Södra Kungsgatan överskred ÖUT. Mätresultaten föranleder därför ingen förändring i utvärderingen ovan.

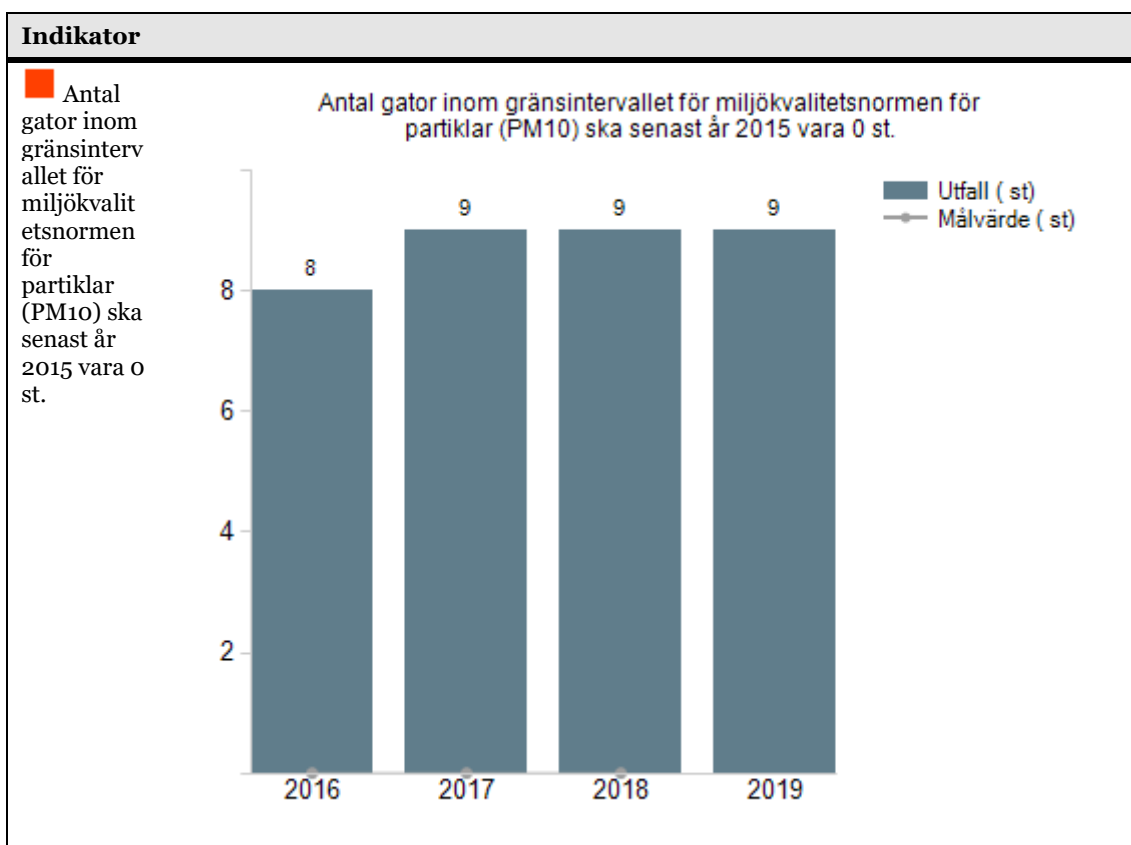
Prognos PM10 och NO₂:

Målen nås inte utan åtgärder. Åtgärder kopplade till målområde Transporter bidrar till målet, t ex minska andelen bilresor, sparsam körning och fler fordon som drivs på förnybara drivmedel. Det är biltrafiken som är problemet, varför denna måste minska eller fördelas på flera/andra vägar för att målen ska kunna nås. Åtgärdas halten NO₂ så bedöms även halten PM₁₀ minska till acceptabla halter.

En underrättelse angående risk för överskridande av MKN har skickats till Naturvårdsverket med anledning av de höga halterna i den kommuntäckande kartläggningen avseende år 2015. Naturvårdsverket svarade under våren 2019 att resultaten inte föranleder att Gävle kommun behöver ta fram ett åtgärdsprogram.

Det är viktigt att fortsätta arbeta med hållbara transporter (minska bilresandet), speciellt inom centrala Gävle. Det är också viktigt att kommunen via trafik- och bebyggelseplanering, vid väghållning och via tillsyn enligt miljöbalken fortsätter att verka för att halterna av luftföroreningar begränsas. Bättre underlag i form av årliga mätningar av tung transport skulle ge säkrare beräkningar i framtida kartläggningar. Trafiksimuleringar som visar hur trafikflöden påverkas av olika åtgärder skulle kunna användas som underlag för att beräkna luftföroreningar och hur halterna påverkas av olika trafikåtgärder. Sådana simuleringar skulle behöva ta med hela centrala Gävle och inte bara Södra Kungsgatan. Detta för att få en helhetsbild av hur halterna påverkas. Flyttas trafik från ett ställe kan sämre luft (och även bullerproblem) genereras på andra ställen om inte åtgärden är genomtänkt

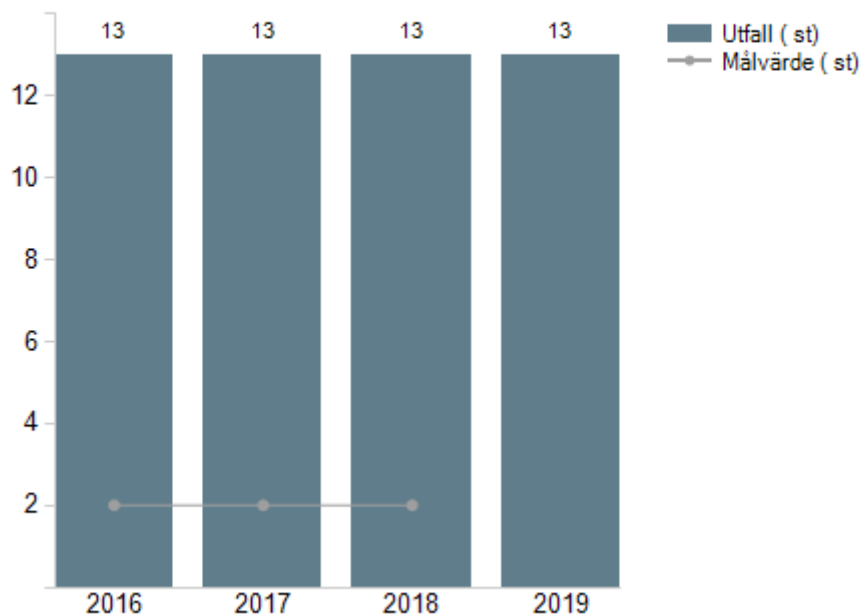
Det krävs fortsatt stora insatser av Gävle kommun och andra för att målet ska kunna nås.

Indikator

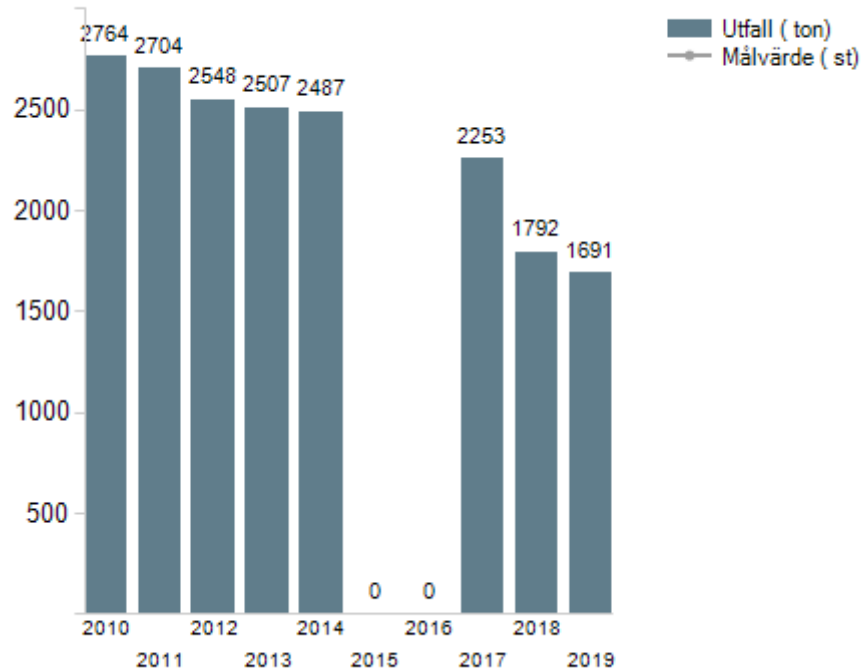
■ Antal gator inom gränsvärdet för miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid (NO₂) ska år 2015 vara högst 2 st och år 2025 vara 0 st.

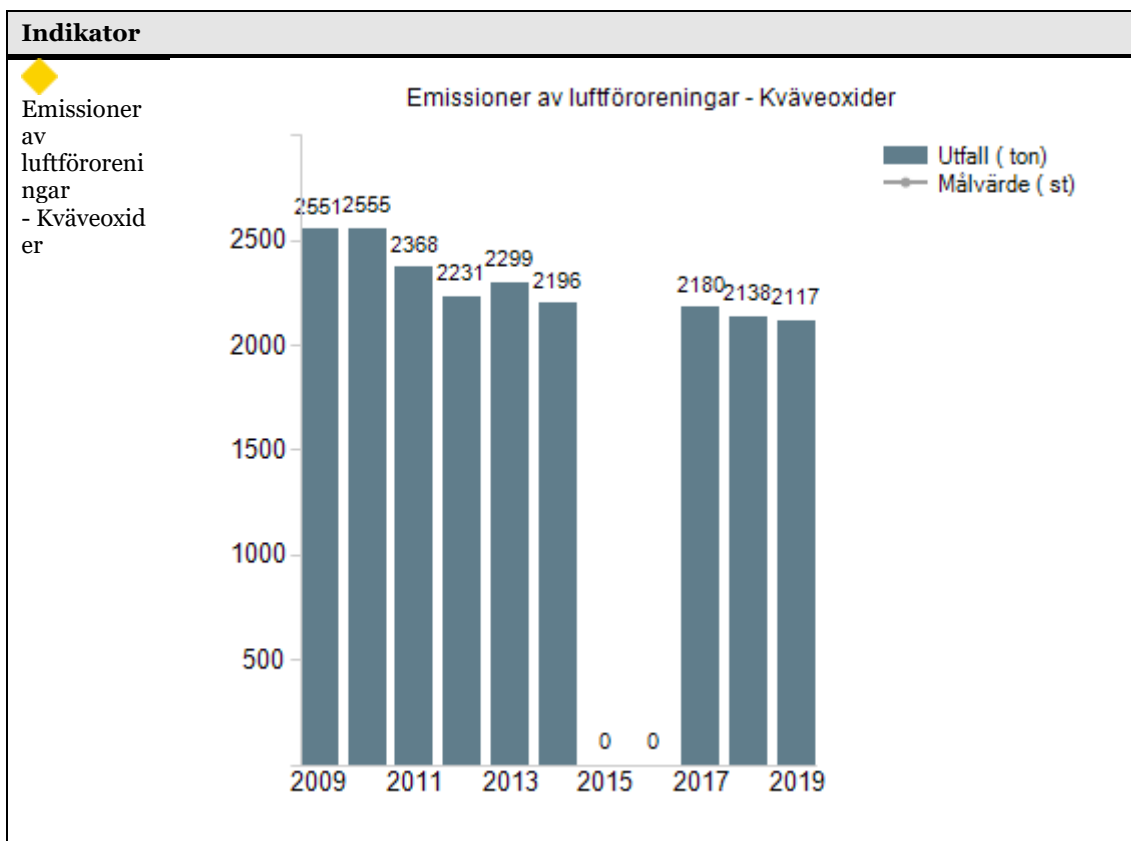
Antal gator inom gränsvärdet för miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid (NO₂) ska år 2015 vara högst 2 st och år 2025 vara 0 st.

◆ Emissioner av luftföroreningar, flyktiga organiska ämnen

Emissioner av luftföroreningar, flyktiga organiska ämnen

3.5 Natur

Den biologiska mångfalden ska bevaras och förstärkas

Ytterligare minst 1000 ha värdefulla natur- och rekreationsområden ska vara långsiktigt skyddade år 2020 jämfört med 2011

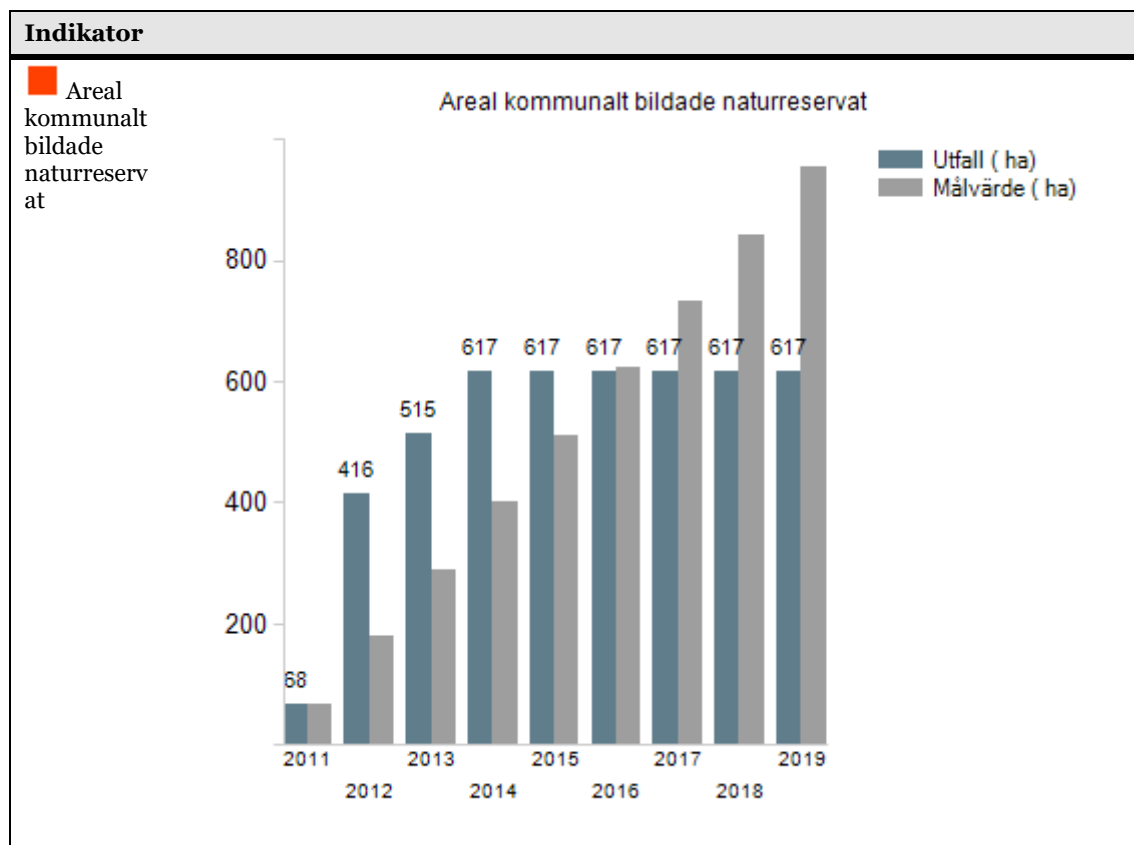
Målanalys

Inga nya reservat har bildats sedan 2014, så arealen 617 hektar gäller fortfarande.

Limöns naturreservat blev klart för beslut i december 2019. Beslut väntas i början av 2020. Det kommer att ge totalsumman 823 ha. Förutsättningarna för att fortsätta med reservatsbildningen av Fjärdön och Holmsundsskogen behöver utredas.

2011 var arealen kommunalt bildade naturreservat 68 hektar. Mellan 2011 och 2019 har arealen ökat med 549 hektar.

Målet om ytterligare 1 000 hektar skyddade områden sedan 2011 bedöms inte vara möjligt att nå till år 2020.

Alla Gävles tätortsnära parker och naturområden ska år 2020 skötas och utvecklas på ett sådant sätt att biologisk mångfald och god tillgänglighet främjas

Målanalys

En framgångsfaktor för målet är att kommunen antar styrande dokument där det fastläggs vilka park- och naturområden som har betydelse för tätorterna i form av ekologisk funktion, allmänhetens tillgänglighet och gynnande av folkhälsan.

Alla värdefulla park- och naturområden behöver också en framtagen skötsel- och utvecklingsplan som följs. För nya parker som anläggs tas skötselplaner fram. För befintliga parker har arbetet inte varit prioriterat under 2019. Ett arbete behöver genomföras för att kartlägga var det saknas skötselplaner. Det har inte varit prioriterat att ta fram utvecklingsplaner så det saknas för de flesta områdena.

En utredning pågår kring vilka gröna styrdokument som finns och hur de samverkar. Utifrån detta tas sedan beslut om det behövs nya styrdokument för att uppnå målet.

Naturskyddsföreningens ranking av Bästa naturvårdskommun är ett sätt att mäta hur Gävle kommuns naturvårdsarbete står sig jämfört med andra kommuner. Resultat finns från 2014 och 2018. Gävle kommun låg 2018 på plats 29 jämfört med plats 124 år 2014, vilket är en markant förbättring. Ingen ny mätning har genomförts under 2019.

För att uppnå målet behövs mer resurser. Målet kommer inte att uppnås med dagens resurser.

Arealen ängs- och betesmark som brukas ska inte minska jämfört med arealen år 2011

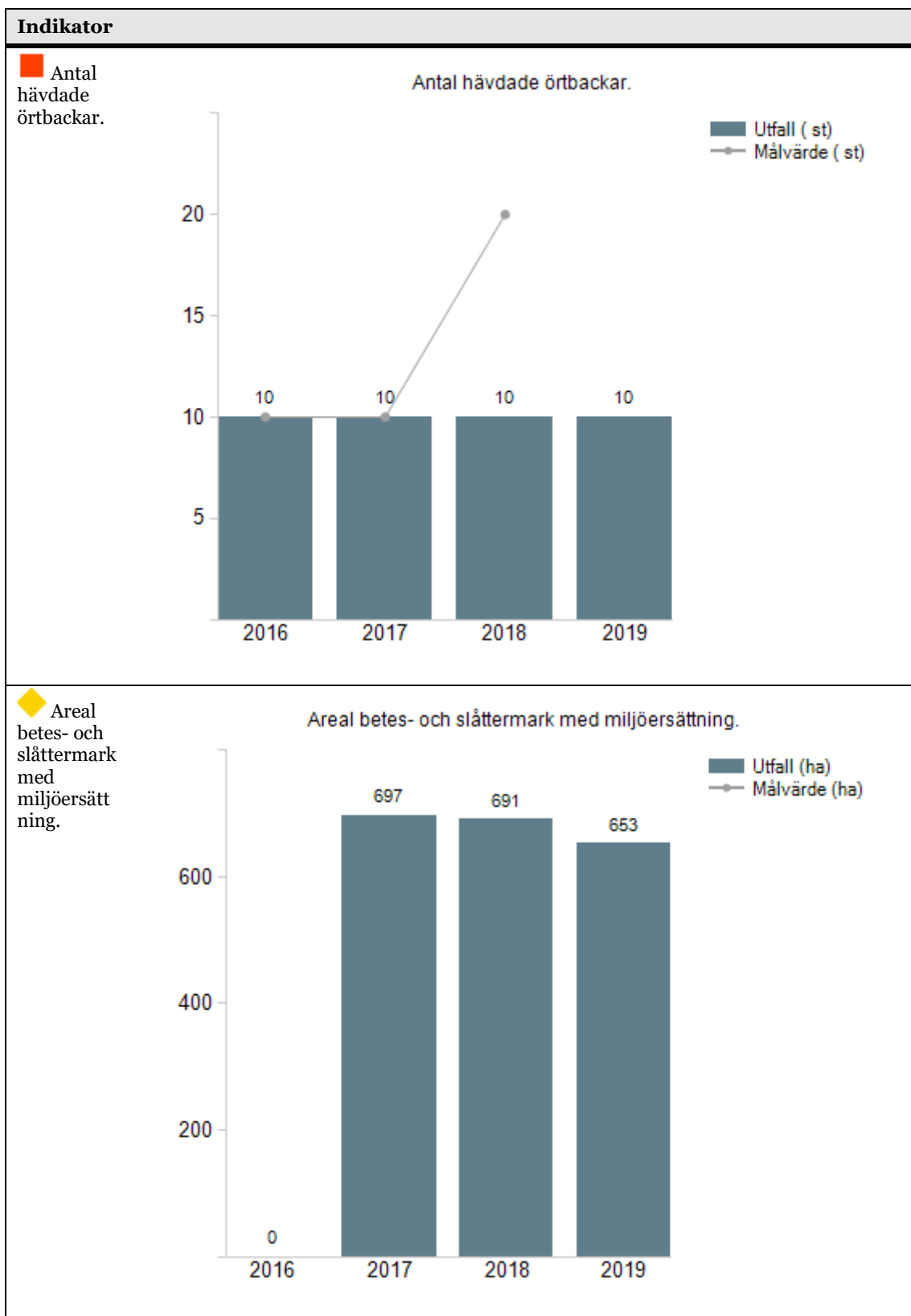
Målanalys

2011 var den totala betesarealen 590 ha, så arealen har ökat med 11 % jämfört med basåret för målet. Den totala betesarealen har minskat med 38 hektar sedan förra året och ligger 2019 på 653 hektar. Arealen har således minskat med 6 % sedan förra året.

10 örtbackar har hävdats i kommunens regi under 2019, vilket är lika många som tidigare år. Målvärdet för år 2018 (och framåt) är 20 st, vilket alltså inte nås. Om ytterligare 10 örtbackar ska hävdas kommer skötselkostnaden att öka med ca 250 000 per år. Detta är pengar som inte finns avsatt i budget.

8 hektar slåtteräng brukades år 2019, en minskning med 3 hektar jämfört med 2018. Då det är små arealer är siffran något osäker. Sedan år 2011 har arealen brukad slåtteräng minskat med 47 %.

Målet uppnås inte fullständigt. Antal hävdade örtbackar har inte minskat sedan 2011, men har heller inte uppnått målvärdet på 20 st hävdade örtbackar. Den totala betesarealen har ökat sedan 2011, men inte i någon stor omfattning.

Alla åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) som berör Gävle kommun ska senast år 2020 vara implementerade i kommunkoncernens verksamhet

Målanalys

På grund av hög arbetsbelastning har arbetet med att identifiera vilka åtgärdsprogram som är aktuella för Gävle kommun nedprioriterats.

Arbetet med att utföra åtgärder enligt de åtgärdsprogram för hotade arter som är aktuella för Gävle kommun kan inte genomföras förrän identifieringsarbetet är gjort.

Målet kommer inte att uppnås till 2020.

Mark- och vattenområden som har särskild betydelse för rekreation ska stärkas och utvecklas.

Tysta områden som är värdefulla för rekreation och friluftsliv ska bevaras

Målanalys

Fastlagda riktlinjer för tysta områden är ett viktigt första steg för bevarande av dem. En ny kommuntäckande översiktsplan med ställningstagande för tysta område beslutades av kommunfullmäktige i december 2017. Detta är ett viktigt steg i arbetet med att bevara de tysta områdena.

Sammantaget bedöms målet vara på god väg, men fler insatser krävs för att målet ska nås.

Användningen av parkområden för närrekreation ska öka till år 2020

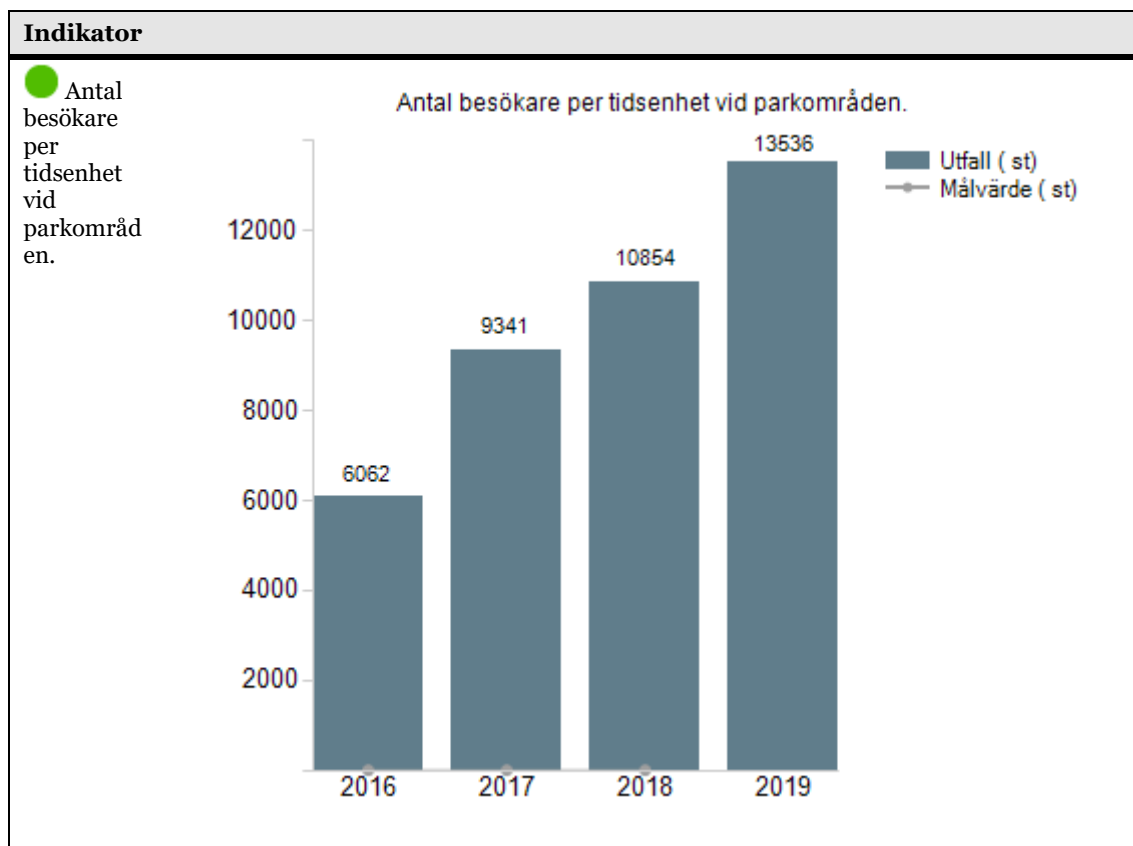

Målanalys

Mätningar har genomförts av antal besökare vid parkområdena T-udden, Sätmaskogen och Valls Hage. Från år 2015 till 2019 har antalet besökare per månad ökat med 79 %.

För 2019 var det totalt 13 536 besökare per månad jämfört med 10 854 besökare per månad 2018 respektive 9 341 år 2017.

Det bedöms finnas goda möjligheter att uppnå målet utifrån de insatser som görs och planeras.

Ett stadsbad ska finnas i Gavleån år 2015

Målanalys

Stadsbadet vid Gavleån är byggt och invigdes den 27 juni 2015. Den sista etappen med ett "familjebad" kvarstår. Nytt politiskt mål finns om att anlägga familjebadet för invigning 2021. En förstudie pågår där förutsättningarna för att skapa rent vatten på platsen utreds.

Målet uppnått då ett stadsbad finns. Detta kommer dock att utvecklas med fler funktioner.

En strandpromenad med natur- och kulturinformation ska finnas längs Norrlandet år 2020

Målanalys

Strandpromenaden längs Norrlandet är byggd och skyltad.

Arbetet med information längs Norrlandets kustled har påbörjats och kommer att vara klart under 2020.

Bedömningen är att målet kan nås, men att det krävs att alla planerade arbeten genomförs.

3.6 Vatten

Det ska finnas ett långsiktigt hållbart skydd av råvatten och dricksvatten

Befintliga vattentäkter och blivande vattentäkter ska skyddas och säkras senast år 2020

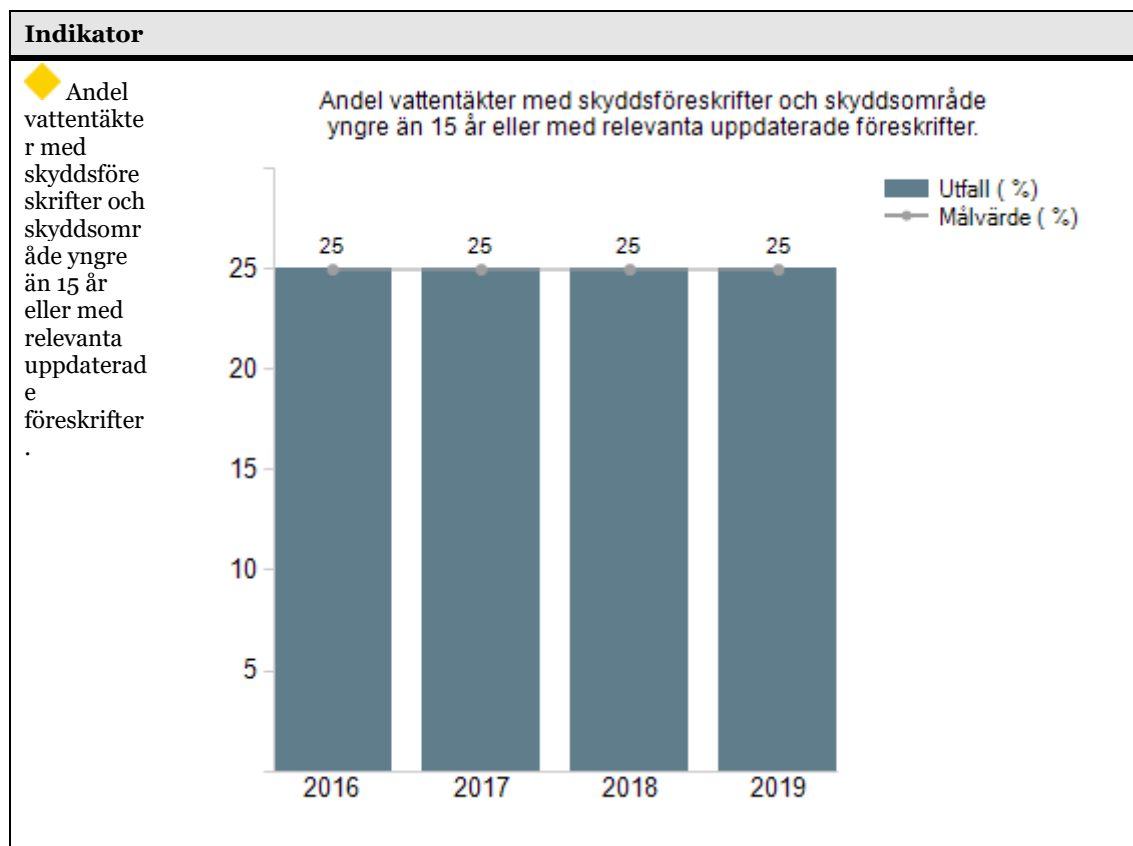
Målanalys

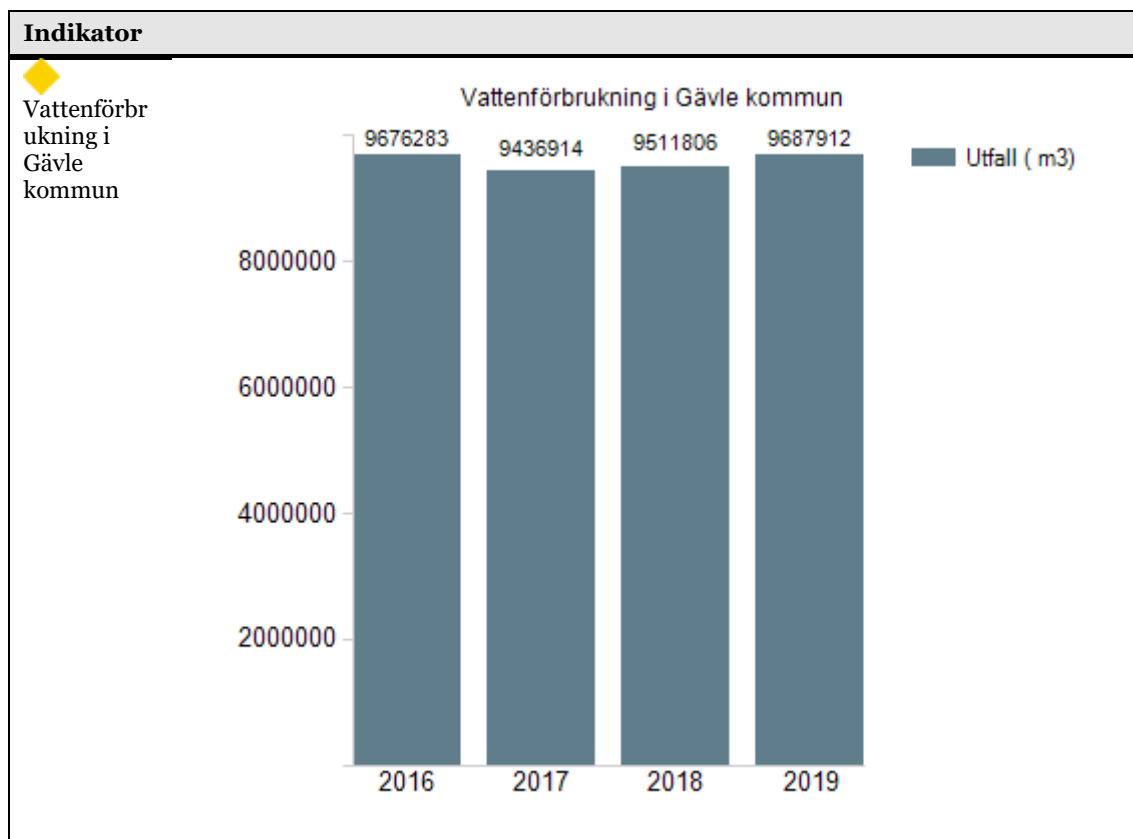
Andelen skyddade vattentäkter med skyddsföreskrifter yngre än 15 år eller med relevanta uppdaterade föreskrifter var 25 % år 2019 vilket är samma värde som alla år sedan 2014. Arbetet med att skydda vattentäkter pågår men är ett omfattande arbete som tar lång tid att slutföra.

Vattenförbrukningen har ökat med 1,8 % från 2018 till 2019. Sett under en längre period så har vattenförbrukningen mellan 2014 och 2019 minskat med 5,3 %.

Gävles vattenförsörjning via Gävle-Valboåsen är en av de allra viktigaste frågorna för Gävles utveckling och gävlebornas framtid. Kommunstyrelsen har beslutat ta fram en mark- och vattenstrategi för Gävle-Valboåsen.

För att målet ska nås 2020 krävs att vattentäkterna skyddas i snabbare takt. Det bedöms dock svårt att uppnå målet till 2020 då det är ett arbete som tar tid.

Råvattenförekomster som kan vara väsentliga för framtida dricksvattenförsörjning ska skyddas genom planläggning senast år 2017

Målanalys

Målet följs inte upp då det saknas data.

Alla vattenförekomster ska ha god ekologisk och kemisk status

I vattendrag, sjöar och hav ska det finnas goda reproduktionsmöjligheter och livskraftiga bestånd för fiskar och andra vattenlevande djur år 2020

Målanalys

För 2019 finns en ny statusklassning av vattenförekomster som visar att 16 % av sjöar och vattendrag i Gävle kommun har god eller hög ekologisk och kemisk status. Det är en sänkning sedan förra klassningen som var 25 %. Sänkningen beror främst på omarbetning av definitioner på vattenförekomster och inte på en försämring i miljön.

Åtgärdsbehovet för att nå målet omfattande. Många av de anledningar till att god status inte uppnås kan härledas till andra än Gävle kommuns och är därför komplicerade att åtgärda. Men mycket arbete skulle gå att starta upp, till exempel arbete för mindre övergödning eller att börja titta på specifika vattenförekomster så som Gavleån, Testeboån eller Storsjön för att kunna göra åtgärder för att nå god status i dessa och därmed närma sig målet bit för bit.

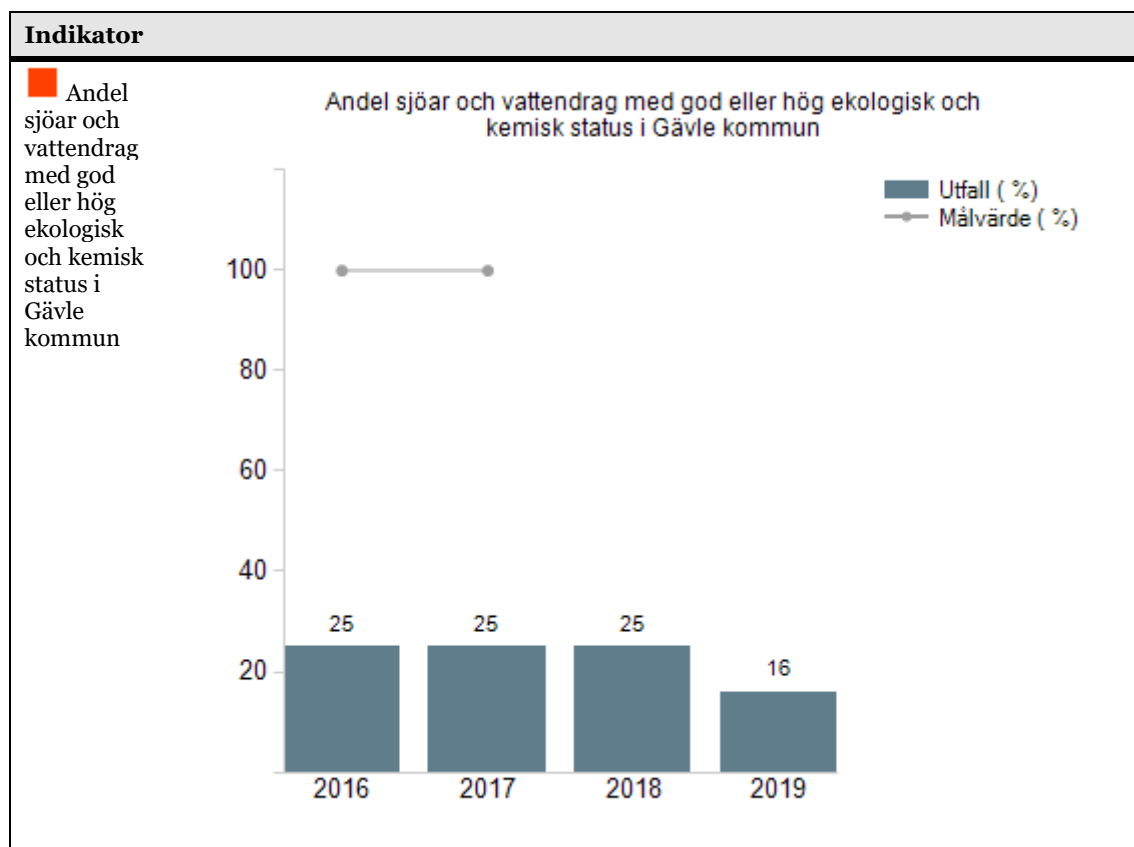
För att skapa en bra bas för det fortsatta arbetet har en utredning ”Återställande av fiskvandring i Gästrikland” gjorts med hjälp av Karlstad Universitet och Länsstyrelsen för att klargöra och prioritera åtgärdsbehov kring våra vattenkraftverk. Förslag finns framtaget för fiskvägar och omlöp vid Strömdalens vattenkraftverk. Uppsamling för uppvandrande ål finns. Det pågår även en utredning kring uppsamling av utvandrande ål. Parallellt med detta arbetar Länsstyrelsen för att förbättra och återställa lekområden i ån. Under året har ett omlöp vid Herrgårdsdammen förbättrats och åtgärder för lekområden genomförts. Projektet har letts av fiskevårdsområdet och länsstyrelsen och har fått EU bidrag tack vare vårt samarbete.

En bottenfaunaundersökning i Gavleån har genomförts under 2019.

Projektet Gäddleken är klart och invigt. Våtmarken i Järvstabäcken är ett lekområde för främst uppvandrande gädda, men också andra fiskarter.

En VA-plan med handlingsplan antogs i början av 2016. För att aktualisera planen behövs resurser för genomförande. Det pågår idag inget arbete för att ta fram en fiskevårdsplan.

Sammantaget bedöms att målet inte kommer nås till 2020, med de åtgärder och insatser som är planerade.

Gävle kommunkoncern ska minimera risken för negativa miljö- och hälsoeffekter vid översvämningar och ökade flöden, till följd av ändrat klimat

Målanalys

I arbetet med översiktsplanen har klimatanpassning integrerats. Klimatanpassningsfrågorna har även inkluderats i risk- och sårbarhetsanalysen samt VA-planen för Gävle kommun.

Under 2020 kommer ett projekt om klimatanpassning att startas upp.

För att nå målet behöver även dessa styrdokument implementeras i kommunens verksamhet, i syfte att Gävle kommun använder och följer de strategier som satts upp.

Förorenat vatten och dagvatten ska inte släppas till sjöar, vattendrag eller kustområden

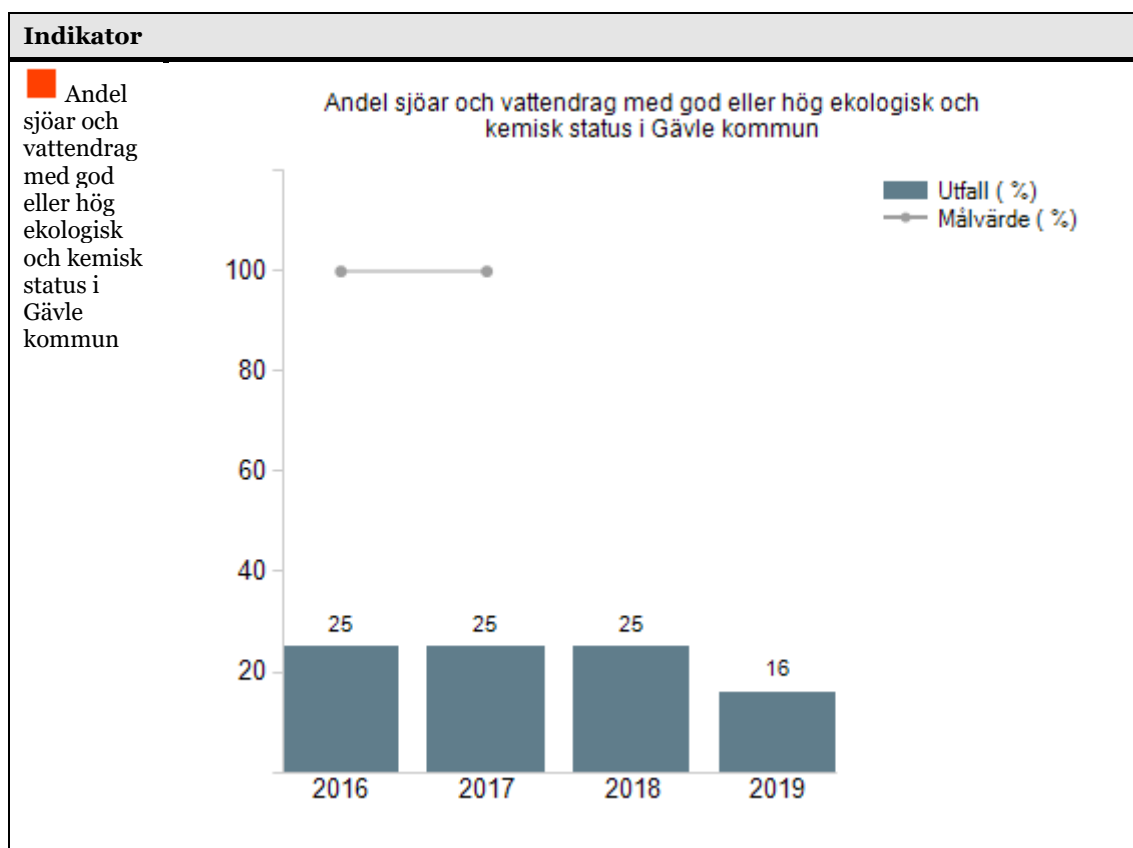

Målanalys

För 2019 finns en ny statusklassning av vattenförekomster som visar att 16 % av sjöar och vattendrag i Gävle kommun har god eller hög ekologisk och kemisk status. Det är en sänkning sedan förra klassningen som var 25 %. Sänkningen beror främst på omarbetning av definitioner på vattenförekomster och inte på en försämring i miljön.

För att kunna veta hur dagvattenpåverkan är idag behövs analys och provtagning genomföras. För att säkerställa att vi inte släpper ut förorenat vatten behövs sannolikt också riktlinjer för dagvattenhantering i kommunen tas fram och implementeras.

Sammantaget så bedöms det krävas ökade insatser för att målet ska kunna nås.

Miljöbelastningen från spillvatten ska minska

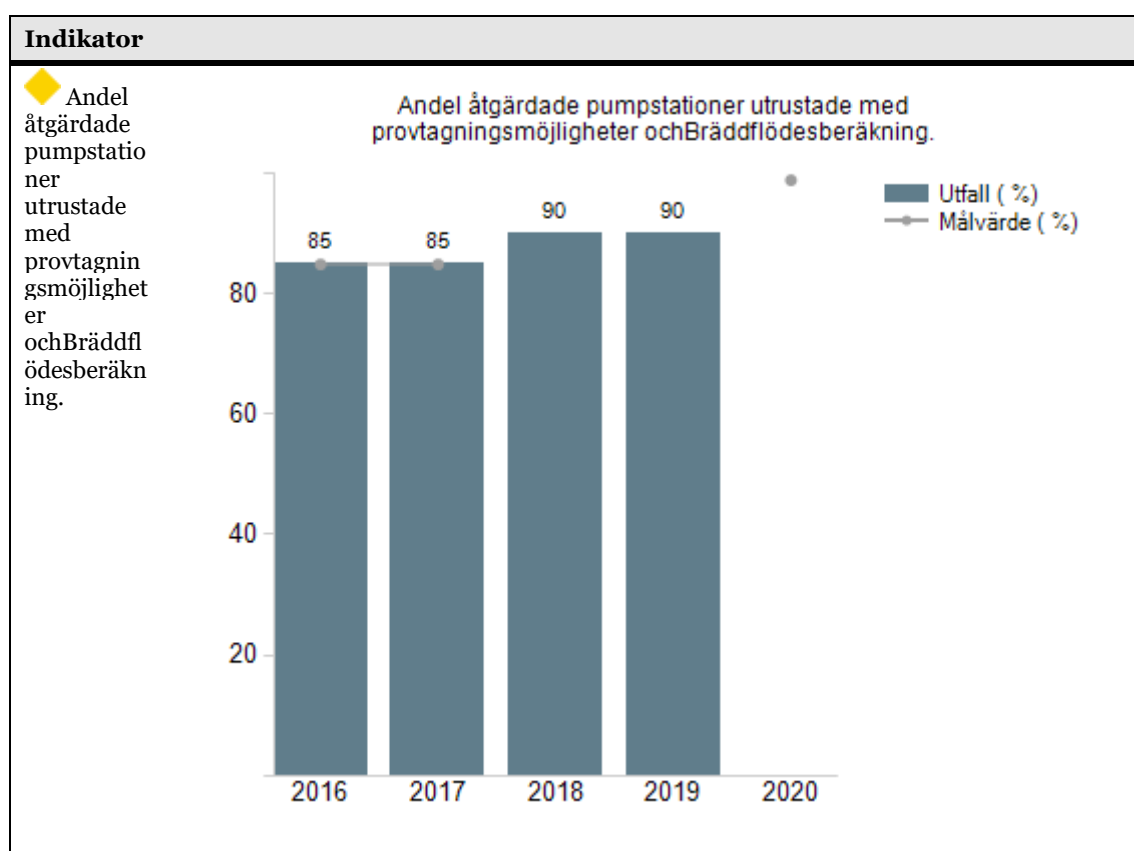

Målanalys

Under 2019 har 112 fastigheter bytt från enskilt avlopp till kommunalt avlopp. Ytterligare 38 st enskilda avlopp har byggts om.

Andelen åtgärdade pumpstationer som är utrustade med provtagningsmöjlighet och bräddflödesberäkning är 90 %, vilket är samma som 2018.

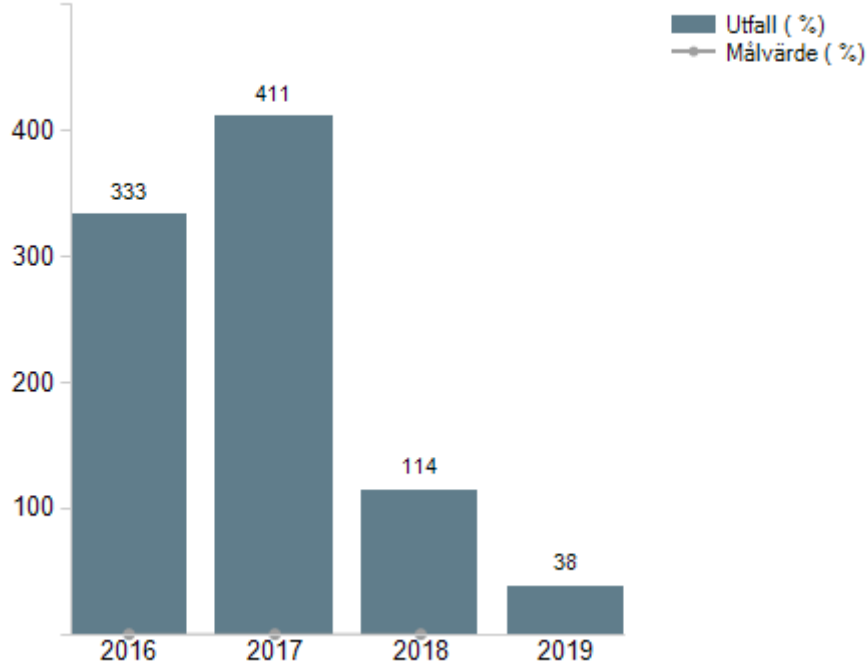
En del arbeten för att nå målen har genomförts men det krävs större insatser för att målet ska uppnås.

Indikator

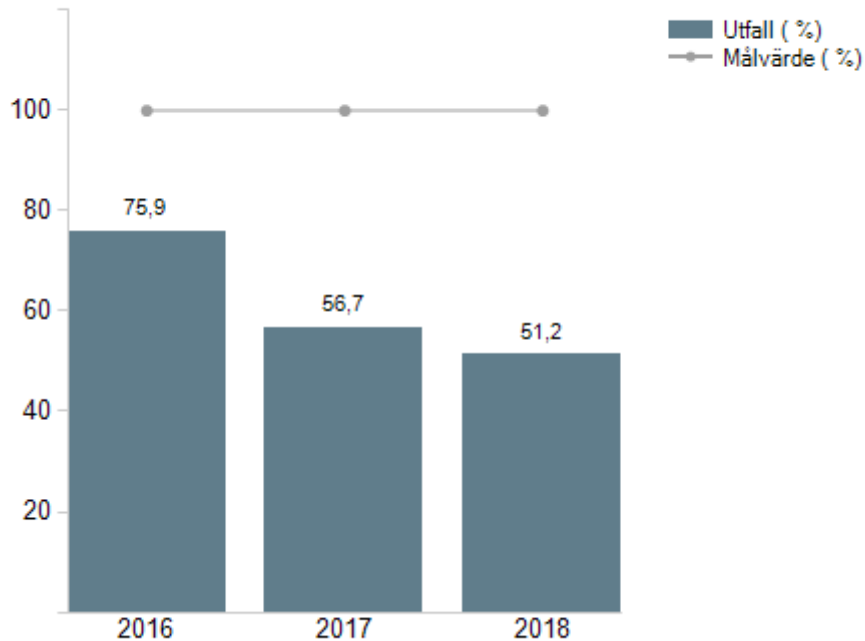
♦ Antal åtgärdade enskilda avlopp.

Antal åtgärdade enskilda avlopp.

■ Minskad mängd fosfor per kubikmeter bräddat avloppsvatten (minskning i procent jämfört med inkommande vatten).

Minskad mängd fosfor per kubikmeter bräddat avloppsvatten (minskning i procent jämfört med inkommande vatten).

Äldre deponier ska vara åtgärdade senast år 2025 så att spridning av farliga ämnen från dessa minimeras

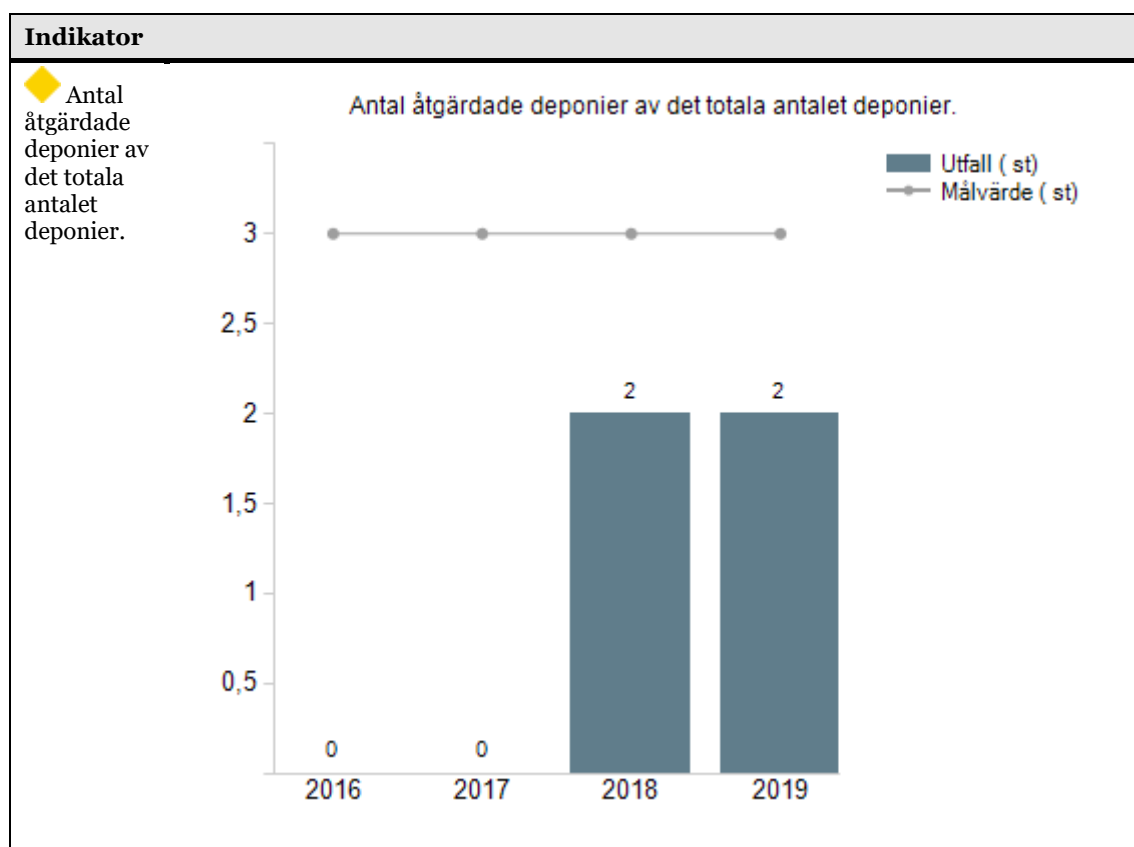
Målanalys

Arbetet med Åbyfors före detta deponi pågår och åtgärderna bedöms vara klara i slutet av 2020.

För Avan före detta deponi är huvudstudien färdig. Riskbedömningen visar att deponin inte utgör en uppenbar risk för människors hälsa eller miljön. Motiv till sanering saknas därför. Däremot så är delar av området instabilt och vissa åtgärder krävs av den anledningen. Framtida användning av området måste dock slutgiltigt bestämmas innan det går att avgöra vilka åtgärder som behöver vidtas. Områdets markanvändning ska därför klargöras i samband med projekt "Hållbara städer" på Näringen. Under 2019 utfördes inget arbete med Avans f.d. deponi.

Inget arbete med Näringens före detta deponi har genomförts under 2019. Deponiområdet kommer dock behöva hanteras i samband med omvandlingen av Näringen. Planen är att flytta frågan till kommande projekt för Näringen.

Målet bedöms kunna uppnås till 2025, men det krävs att åtgärdsarbetet fortsätter i planerad takt.

3.7 Information och utbildning

Alla som bor och verkar i Gävle kommun ska kunna ta del av information och verktyg för att agera hållbart

Alla elever ska ha kunskap och handlingskompetens, i förhållande till sin ålder, för att kunna agera hållbart

Målanalys

Strategin för lärande om hållbar utveckling antogs i Utbildningsnämnden i mars 2015. Alla verksamheter utom en har nu tagit fram en LHU handlingsplan. Den sista verksamheten kommer att lämna in sin handlingsplan nu i början av 2020.

Intresset för skolträdgårdar är fortsatt starkt och ett 10-tal förskolor och grundskolor tillkom under 2019. De fick då medel för inköp av plantor, frön, pallkragar och jord. Gavlefastigheter hjälpte till med inköp och utleverans av pallkragar och jord, samt rådgivning. Nu har 80 % av förskolorna och skolorna tillgång till en skolträdgård, vilket är en ökning med 10 % från 2018. Jämfört med basåret 2014 är ökningen hela 72,5 %.

62 % av de kommunala skolorna och förskolorna har hissat Grön Flagg. Det innebär att målvärdet för 2020 redan är uppnått. Nästan alla förskolor och tre grundskolor har hissat Grön Flagg. Alla förskolor har påbörjat arbetet, så även flera grundskolor och alla gymnasieskolor. Arbetet fortsätter och intensifieras i grundskolan.

Tranmursskolan blev utsedd till en av Sveriges fem bästa Grön Flagg-förskolor under 2019.

En mätning av elevers handlingskompetens för en hållbar samhällsutveckling i grundskolan kommer att genomföras i början av 2020. En mätning i gymnasieskolans årskurs 2 genomfördes 2018. Gävle är först i Sverige med denna typ av mätning.

Två nätverksträffar för hållbarhetsombuden inom Utbildning Gävle har genomförts där fokus varit på cirkulär ekonomi och plast. Flera områden har även haft lokala träffar för sina hållbarhetsombud.

I samband med Earth hour den 28 februari har särskilda insatser genomförts på flera skolor och förskolor. Grundskolorna har deltagit i Batterijakten och två klasser från Strömsbroskola kom på tredje respektive fjärde plats i länet.

Gävle Energi har ett fördjupat hållbarhetssamarbetet med En Bra Start och Brynäs IF. Energipedagogen har genomfört aktiviteter i förskola, grundskola och näringslivet för att sprida kunskaper och öka medvetenheten kring energi och miljö. Utöver det finns även ett samarbete med genom praktikplatser, studiebesök och deltagande i utbildningsråd.

Gästrike Återvinnare har miljöpedagoger som arbetar ut mot barn och unga.

Gavlefastigheter arbetar med elever i projektet Nolla sabbat, som syftar till att minska skadegörelse på skolor.

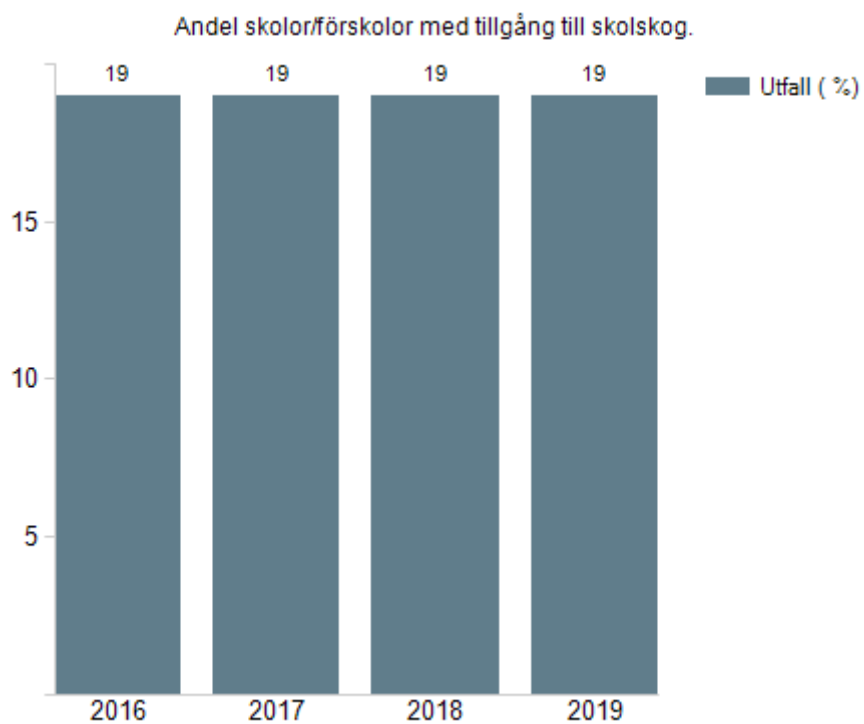
Ett annat uppmärksammat projekt är Hållbart Nordost, ett samarbete mellan Gavlegårdarna och Gästrike Återvinnare med syfte att få bättre sortering och återvinning av avfall i bostadsområdet Nordost. Genom att kombinera information och kommunikation med fokus på beteendeförändring, samt social och miljömässig hållbarhet har projektet lett till goda resultat i högre återvinningsgrad och blivit uppmärksammat nationellt.

Det har inte inkommit önskemål från skolorna på ytterligare skolskogar, men de skolskogar som finns har inventerats och rustats upp.

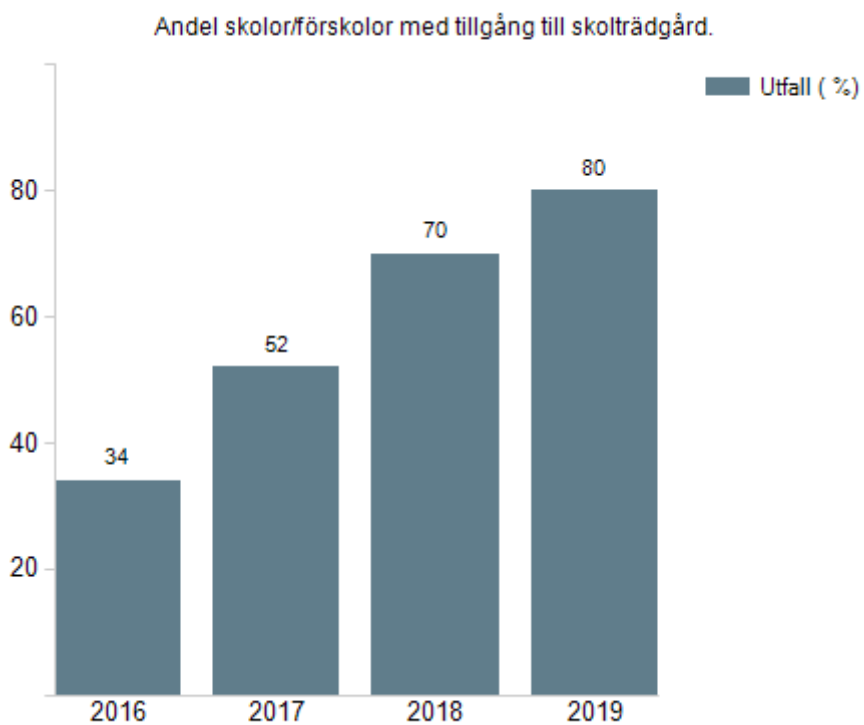
Sammantaget bedöms att flera viktiga insatser genomförts för att nå målet, därmed inte sagt att det är ett mål som nu är klart. Det är ett ständigt förbättringsarbete som behöver fortsätta.

Indikator

◆ Andel skolor/förskolor med tillgång till skolskog.

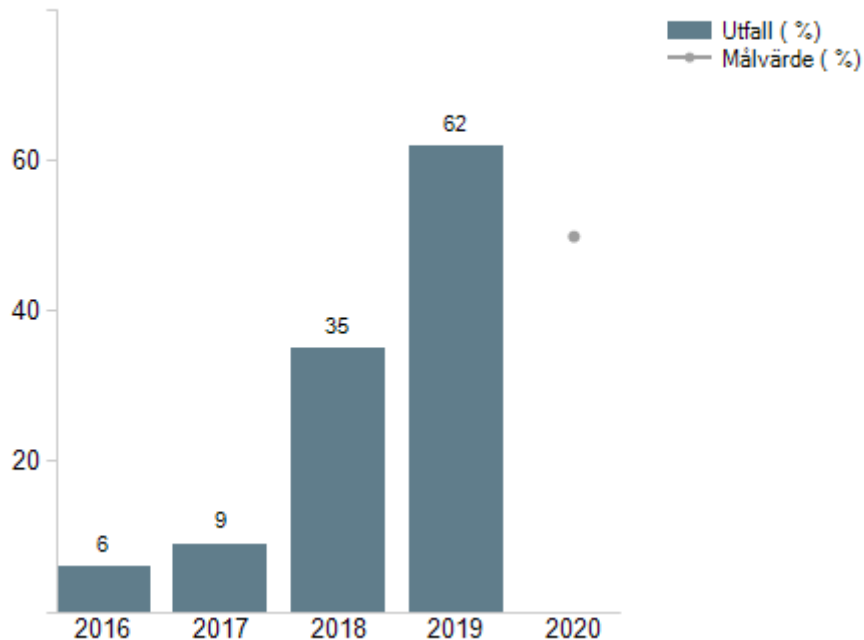
◆ Andel skolor/förskolor med tillgång till skolträdgård.

Indikator

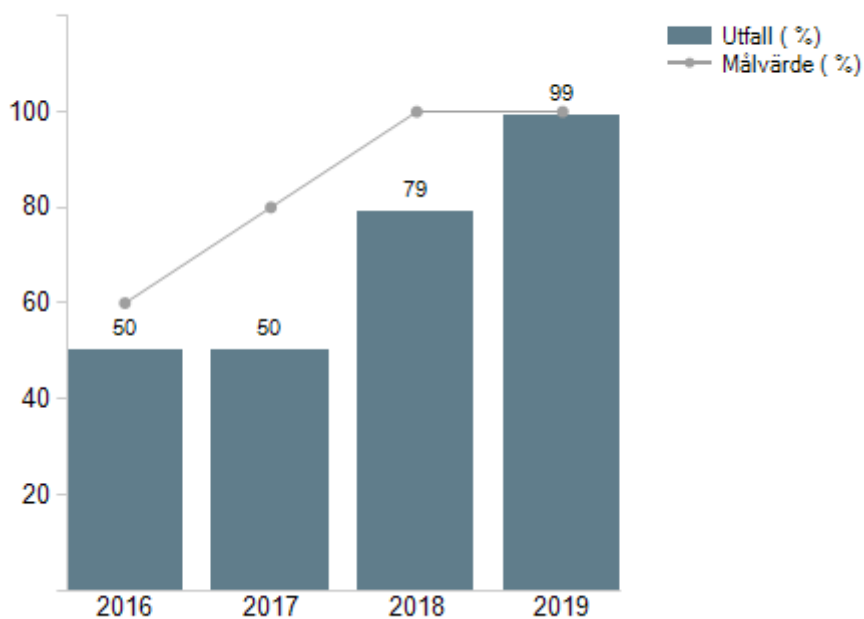
● 50 % av alla kommunala skolor och förskolor ska vara Grön Flagg-certifierade eller motsvarande certifiering senast år 2020.

50 % av alla kommunala skolor och förskolor ska vara Grön Flagg-certifierade eller motsvarande certifiering senast år 2020.

● Lärande för hållbar utveckling - andel rektorsområden och förskoleområden som har tagit fram en egen handlingsplan, som med fördel kan införlivas i redan befintliga planer.

Lärande för hållbar utveckling - andel rektorsområden och förskoleområden som har tagit fram en egen handlingsplan, som med fördel kan införlivas i redan befintliga planer.

Gävlebor och näringsliv ska kunna ta del av information och verktyg för att kunna agera hållbart

Målanalys

Ett flertal informationskanaler finns så som till exempel Gavle.se, Facebook samt Instagram. En kampanjwebb (www.gavle.se/miljo) är framtagen sedan tidigare. Sidan visar goda lokala exempel inom de områden det miljöstrategiska programmet omfattar. Där hittar man uppföljning av programmet, så kallat Miljöbokslut, som visar hur Gävle kommun uppfyller målen i det miljöstrategiska programmet. Sidan marknadsför även kampanjer och evenemang med koppling till miljömässig hållbarhet. Det finns även tips och råd på hur man konkret bidrar till att nå målen.

Exempel på några utåtriktade kampanjer som pågått under året är Skräpplockardagarna, Earth Hour, Nolla sabbat och Hållbart Nordost. Under hösten 2019 hade Hållbarhetsutvecklaren Vi gör Gävle-Instagramkontot vilket gett ökat fokus på området.

Gävle Energi har deltagit i 34 olika evenemang under året för att ge medborgarna en insikt och delaktighet i verksamheten.

Hållbart Näringsliv Gävle är ett nätverk riktat mot företag i Gävle. Nätverket bjuder in till nätverksträffar minst fyra gånger per år samt möjliggör samarbeten genom olika projekt. Exempel på fokusområden under 2019 är Jakten på plasten och Biolyftet.

(www.gavle.se/hallbartnaringsliv)

Projektet Jakten på plasten från Klimatklivet har pågått under året och avslutas under våren 2020. Medverkande i projektet är Högskolan i Gävle, Region Gävleborg, Gävle kommun, Gästrike återvinnare, Jobmeal, Sodexo, Växt och miljödesign. De sistnämnda deltagarna medverkar i nätverket Hållbart näringsliv Gävle.

Fem miljömärkta event har genomförts i Gävle under 2019: U23EM, Gefle Skivmessa, Gefle Metal Festival, Årets studentstad och Gävlebockens invigning.

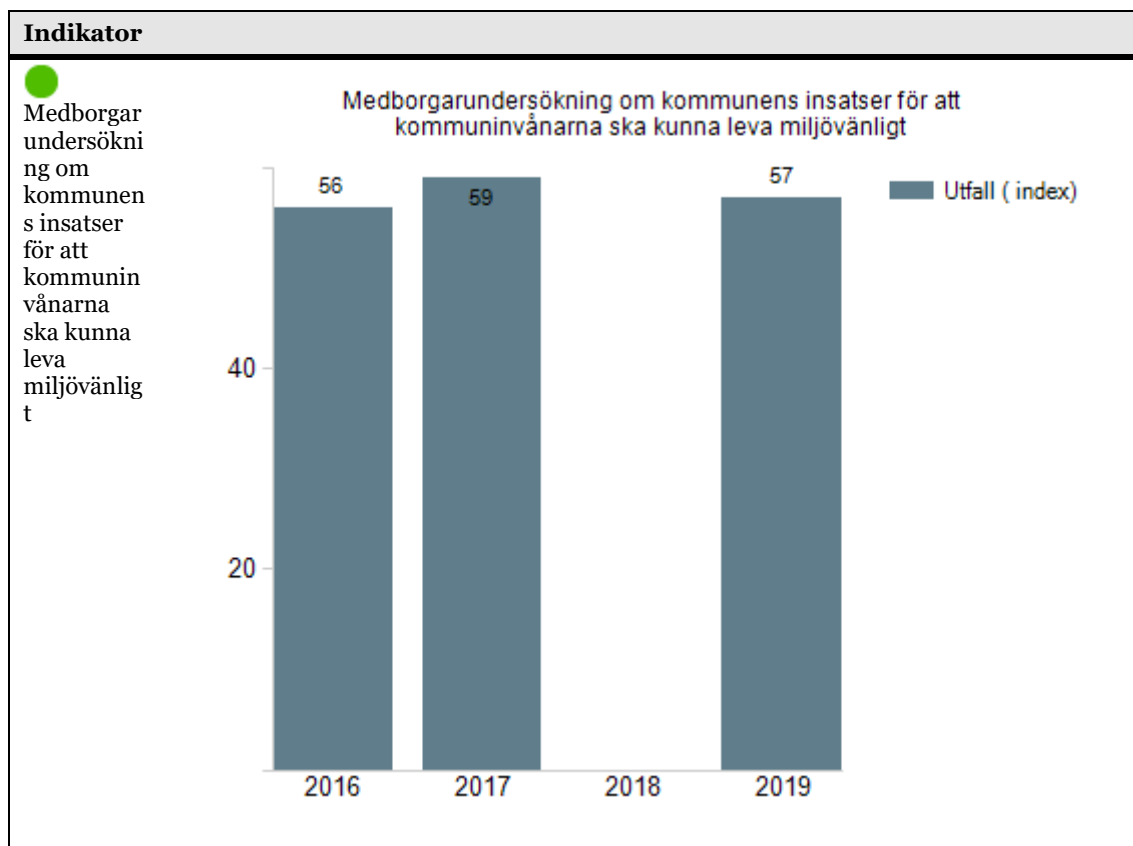
U23 EM tog fram en egen Hållbarhetspolicy som bland annat omfattade följande områden:

- Minimera mängden resor och transporter som drivs med fossila drivmedel.
- Lokalproducerade varor och tjänster väljs vid beställningar i så stor mån som möjligt.
- Sortering av allt avfall som uppstår.
- Minimera engångsartiklar.
- Ekologiskt kaffe och mjölk.
- Härtappat kranvatten från Gävle serverades istället för buteljerat vatten.
- Den el som användes var 100 % förnybar.

Gävle kommuns årliga miljöpriser, Gävles grönaste företag, Gävles Miljöhjälte och Gävles unga miljöhjälte, delades ut. BillerudKorsnäs blev utsedd till Gävles grönaste företag och Gävles unga miljöhjälte blev Wilma Norin och Alice Björkenstam samt Gävles miljöhjälte blev Emma Arbinger.

Under 2019 har Gävle kommuns miljöstrategiska program reviderats. Gävlebor och näringsliv har bjudits in till ett antal dialogmöten under året, bland annat i Spegelsalen, Gävle Stadsbibliotek, Heliga trefaldighetskyrkan samt Kulturhuset Gävle.

Sammantaget bedöms att flera viktiga insatser genomförts för att nå målet, därmed inte sagt att det är ett mål som nu är avklarat. Arbetet med kommunikation, ökad medvetenhet och att skapa möjligheter och verktyg för att leva hållbart behöver fortsätta.

Alla medarbetare och politiker ska i förhållande till sin roll ha tillräcklig kunskap i miljöfrågor för att kunna agera hållbart

Målanalys

Arbeten har genomförts för medarbetare och politiker i kommunen. Ankaret används för att nå ut till de anställda. Ett antal aktiviteter och kampanjer har genomförts, till exempel följande:

Under 2019 har medarbetare och politiker haft möjlighet att delta i workshops i samband med revideringen av det miljöstrategiska programmet som genomförts.

Gävle Energi har genomfört en obligatorisk Miljö- och klimatutbildning för alla medarbetare inom Gävle Energi. Över 90% av alla medarbetare har genomfört utbildningen som syftar till att stimulera medarbetare till engagemang och ansvar i hållbarhetsarbetet. Utbildningen har även tydliggjort kommunens målbild att bli en klimatneutral kommun 2035 samt visat på bolagets koppling till de globala målen. Resultatet från de frågor som ställdes på utbildningarna visar att bolagets medarbetare har en gemensam belastning på 1413 ton CO₂/år, där snittet per anställd ligger på 7,3 ton per person och år (exkl. offentlig konsumtion). Det är något lägre än genomsnittet i Sverige som ligger på 8 ton CO₂ per person och år. Siffran togs fram genom klimatkontot.se.

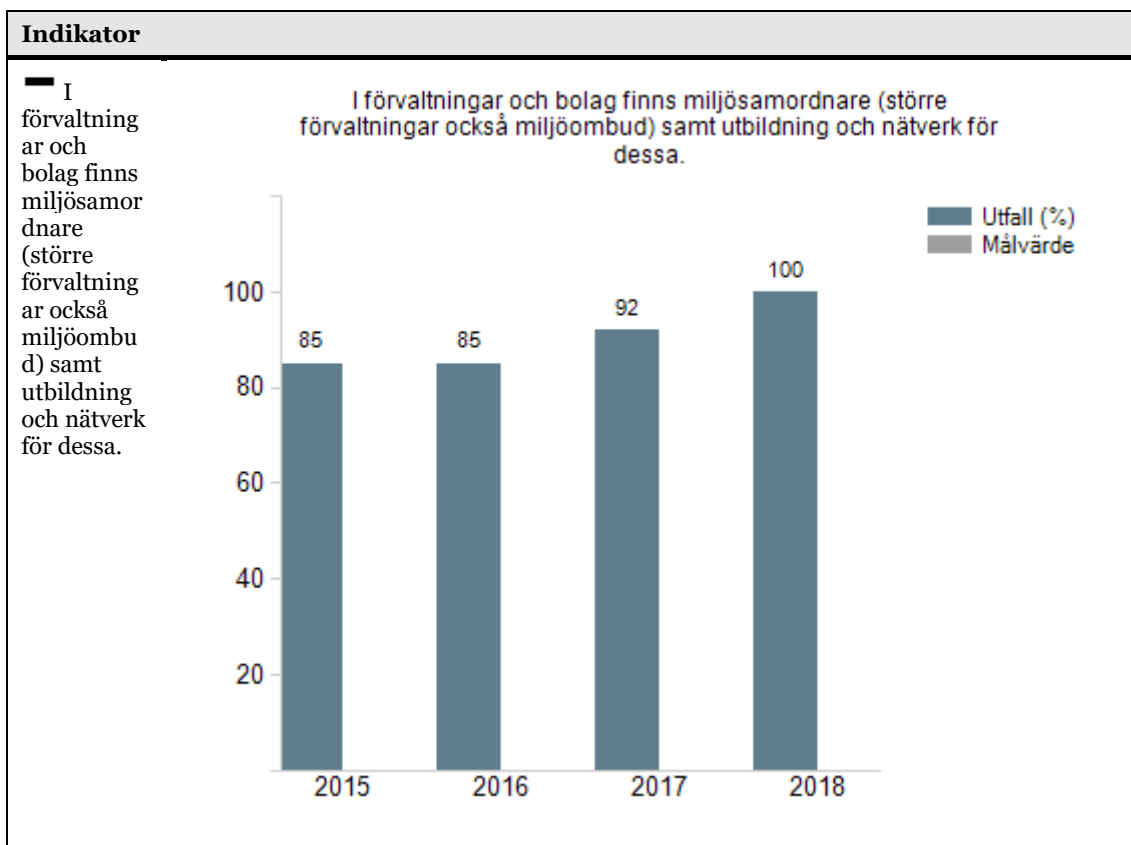
Gavlefastigheter har arbetat aktivt med miljöbyggnad och byggvarubedömningen genom bland annat information och utbildning av medarbetare.

Gavle Drift & Service har under 2019 utvecklat arbetet kring kemikaliehantering och medarbetarna har fått information och utbildning.

Fordonsavdelningen har haft information på arbetsplatsträffar och dialog med flera olika verksamheter kring ruttoptimering och kostnadsbesparingar vilket främjar hållbart resande.

Medarbetare och politiker har bjudits in att medverka i kampanjer som Earth Hour, Det stora Återtaget och Skräpplockardagarna via Ankaret.

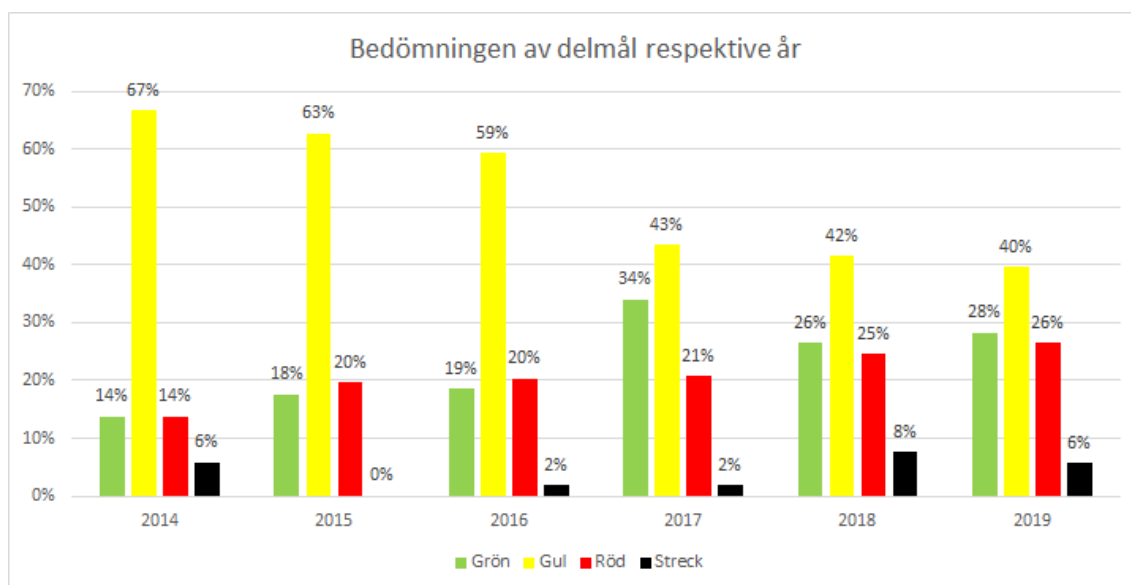
Sammantaget bedöms att flera viktiga insatser genomförts för att nå målet, men det krävs mer för att målet ska nås.

4 Slutsatser

Sedan 2014 har antalet som uppnått eller varit nära att uppnås (gröna) ökat från 14 % till 28 %. Antal delmål där arbetet är igång men att det krävs mer för att målet ska uppnås (gula) har minskat från 67 % 2014 till 40 % 2019. De delmål som inte uppnås (röda) har ökat från 14 % 2014 till 26 % 2019.

Det finns ett antal delmål som inte gått att bedöma under vissa år på grund av att underlag saknas. Dessa visas i svart nedan.

Trenden visar att de gula målen minskar och att de röda och gröna målen ökar. Att de gula delmålen minskar och istället blir röda eller grön är naturligt då man kommer närmare målären och då tydligare kan se hur utfallet blev.

I miljöbokslutet för 2019 har 15 av 53 delmål uppnåtts eller är nära att uppnås.

För 21 delmål har arbetat påbörjats men ett fortsatt arbetet krävs för att nå målet, men vi har kommit en bit på väg.

14 delmål har bedömts som röda, dvs att utvecklingen för dessa delmål går åt fel håll och/eller så räcker inte de insatser som hittills genomförts för att vi ska uppnå målet i tid.

3 delmål har inte kunnat bedömas då underlag för bedömningen har saknats för 2019. För några av målen kommer data att finnas tillgänglig i mars.

Sedan det miljöstrategiska programmet antogs 2014 har det skett stora förändringar inom miljöarbetet inom Gävle kommun. Med det arbetssätt som programmet togs fram med ett stort deltagande från alla förvaltningar och bolag har det fått stort genomslag och fått en bred spridning. Ett stort antal projekt och aktiviteter har genomförts vilket har bidragit till att öka måluppfyllelsen.

En framgångsfaktor har varit de medel som avsattes för genomförandet i ett tidigt skede.

Det finns fortfarande arbete att göra för att uppnå en del av målen och inom andra områden behöver vi höja ribban och sträva mot en högre nivå. Detta kommer att hanteras i det reviderade programmet.